

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Departament Środowiska

Tekst jednolity*

KSI.410.004.01.2021

Pan
Józef Kubica
p.o. Dyrektor Generalny Lasów Państwowych
Dyrekcja Generalna Lasów Państwowych
ul. Grójecka 127
02-124 Warszawa

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

* Uwzględniono zmiany wprowadzone Uchwałą Zespołu Orzekającego Komisji Rozstrzygającej w Najwyższej Izbie Kontroli z dnia 28 kwietnia 2022 r.

P/21/051 – Gospodarowanie środkami funduszu leśnego

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Dyrekcja Generalna Lasów Państwowych ¹ , ul. Grójecka 127, 02-124 Warszawa
Kierownik jednostki kontrolowanej	Józef Kubica, p.o. Dyrektor Generalny Lasów Państwowych ² , od 9 kwietnia 2021 r. W okresie od 19 stycznia 2018 r. do 8 kwietnia 2021 r. Dyrektorem Generalnym Lasów Państwowych był Andrzej Konieczny.
Zakres przedmiotowy kontroli	<ol style="list-style-type: none"> 1. Planowanie środków funduszu leśnego. 2. Gospodarowanie środkami funduszu leśnego. 3. Nadzór nad gospodarowaniem środkami funduszu leśnego.
Okres objęty kontrolą	Od 1 stycznia 2019 r. do dnia zakończenia kontroli ³ , z wykorzystaniem dowodów sporządzonych przed tym okresem.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ⁴
Jednostka przeprowadzająca kontrolę Kontrolerzy	Najwyższa Izba Kontroli Departament Środowiska <ol style="list-style-type: none"> 1. Dorota Winostawska-Mrówka, doradca ekonomiczny, upoważnienia do kontroli nr KSI/51/2021 z 22 lipca 2021 r. i nr KSI/79/2021 z 17 listopada 2021 r. 2. Hubert Komorowski, specjalista kontroli państwowej, upoważnienia do kontroli nr KSI/49/2021 z 22 lipca 2021 r. i nr KSI/80/2021 z 17 listopada 2021 r. 3. Paula Szast, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienia do kontroli nr KSI/62/2021 z 1 października 2021 r. i nr KSI/78/2021 z 17 listopada 2021 r. 4. Jolanta Zielińska, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr KSI/50/2021 z 22 lipca 2021 r. 5. Marlena Ziomacka, specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr KSI/64/2021 z 6 października 2021 r. 6. Małgorzata Ochorok-Jedynak, specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr KSI/63/2021 z 6 października 2021 r.

(akta kontroli str. 1-7, 2185-2196)

¹ Dalej: „DGLP”.

² Dalej: „Dyrektor Generalny LP”.

³ Tj. do 3 grudnia 2021 r.

⁴ Dz. U. z 2020 r. poz. 1200, ze zm.; dalej: „ustawa o NIK”.

II. Ocena ogólna⁵ kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

W ocenie Najwyższej Izby Kontroli plany finansowo-gospodarcze Lasów Państwowych⁶ w latach 2019-2021, w zakresie środków funduszu leśnego, spełniały wymogi określone w § 6 ust. 3 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 6 grudnia 1994 r. w sprawie szczegółowych zasad gospodarki finansowej w Państwowym Gospodarstwie Leśnym Lasy Państwowe⁷ oraz w zarządzeniu nr 10 Dyrektora Generalnego LP z dnia 24 lutego 2010 r. w sprawie zasad tworzenia planów finansowo-gospodarczych w jednostkach organizacyjnych Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe⁸, poza planami zakładów o zasięgu krajowym. Plany zakładów zostały zatwierdzone przez Dyrektora Generalnego LP w drodze decyzji, pomimo że nie zawierały zadań rzeczowych, jak również informacji o źródłach ich finansowania.

NIK zwraca uwagę, że zarówno przepisy rozporządzenia RM w sprawie gospodarki finansowej LP jak i postanowienia Statutu LP nie zostały dostosowane do znowelizowanych przepisów ustawy z dnia 28 września 1991 r. o lasach⁹. Natomiast zarządzenie nr 10 uwzględniało nowelizację uol.

Głównym przychodem funduszu leśnego był odpis podstawowy, którego wskaźnik procentowy wykazywał tendencję malejącą z 14,87% w 2018 r., poprzez 14,0% w latach 2019-2020, do 12% w 2021 r. Wskaźniki odpisu były zatwierdzane przez ministra właściwego do spraw środowiska w wysokości zaproponowanej przez Dyrektora Generalnego LP.

Środki funduszu leśnego były przede wszystkim przeznaczone na dopłaty na wyrównanie niedoborów powstających przy realizacji zadań gospodarki leśnej i dotyczących administracji publicznej w zakresie leśnictwa. Pozostałe środki przeznaczano m.in. na wspólne przedsięwzięcia jednostek organizacyjnych LP, badania naukowe, sporządzanie planów urządzania lasu. Kontrola wykazała, że wydatki sfinansowane z funduszu leśnego na kwotę 13142,8 tys. zł były nieuprawnione – obejmowały wydatki poniesione w związku z opracowaniem uproszczonego planu urządzania lasu w 2019 r. dla Leśnego Zakładu Doświadczalnego Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego¹⁰ oraz w związku z delegowaniem zadań DGLP na zakłady LP o zasięgu krajowym, które powinny być sfinansowane z narzutu lub ze środków własnych tych zakładów.

Nadzór Dyrektora Generalnego LP nad zakładami LP o zasięgu krajowym w ocenie NIK prowadzony był nierzetelnie. Polegało to w szczególności na nieegzekwowaniu terminowego przekazywania sprawozdań rocznych z działalności zakładów oraz wydatkowaniu środków funduszu leśnego na cele niewymienione w art. 58 uol. W okresie objętym kontrolą Dyrektor Generalny LP nie wymagał od kierowników zakładów LP o zasięgu krajowym załączania do planów finansowo-gospodarczych DGLP zakresu rzeczowego zadań zaplanowanych do realizacji przez te zakłady. Dodatkowo, zdaniem NIK zbyt rzadko przeprowadzano kontrole zakładów LP o zasięgu krajowym.

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie natomiast ocenia działania DGLP w zakresie nadzoru nad gospodarowaniem środkami funduszu leśnego w pozostałych jednostkach organizacyjnych LP.

⁵ Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

⁶ Dalej: „Plany finansowo-gospodarcze LP”.

⁷ Dz. U. Nr 134, poz. 692. Dalej: „rozporządzenie RM w sprawie gospodarki finansowej LP”.

⁸ B.I.L.P. Nr 4, poz. 24, ze zm. Dalej: „zarządzenie nr 10”.

⁹ Dz. U. z 2021 r. poz. 1275, ze zm.; dalej: „uol”.

¹⁰ Dalej: „SGGW”.

Również pozytywnie NIK ocenia dofinansowanie działań realizowanych przez parki narodowe i rozliczanie przyznaných środków, pomimo że w DGLP zaakceptowano i zrealizowano dwie umowy/aneksy podpisane przez osoby nieuprawnione do reprezentowania parków narodowych.

Zastrzeżenia NIK dotyczą natomiast niedochodzenia przez DGLP kar umownych, pomimo nieterminowej realizacji jednego z 5 badań naukowych, objętych szczegółową analizą. Za postępowanie nierzetelne NIK uznała także nieprzekazanie wybranym pracownikom DGLP zakresu czynności niezwłocznie po podjęciu pracy lub zmianie stanowiska.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny cząstkowe¹¹ kontrolowanej działalności

OBSZAR

1. Planowanie środków funduszu leśnego

1.1 Odpis podstawowy na fundusz leśny

Opis stanu faktycznego

W okresie od 1 stycznia 2019 r. do 30 czerwca 2021 r. w skład Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe¹², oprócz DGLP, wchodziło 17 regionalnych dyrekcji Lasów Państwowych¹³, 430 – a od 1 stycznia 2021 r. 429 – nadleśnictw, a także 7 zakładów o zasięgu krajowym i 15 zakładów o zasięgu regionalnym. LP działały na podstawie m.in. statutu nadanego przez Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa¹⁴, uol oraz rozporządzenia RM w sprawie gospodarki finansowej LP. Na podstawie art. 56 uol środkami funduszu leśnego dysponował Dyrektor Generalny LP.

(akta kontroli str. 2012-2119, 2197)

1. Ustalenie wartości odpisu podstawowego było poprzedzone analizami prowadzonymi przez Wydział Analiz Ekonomicznych i Planowania DGLP na etapie prac nad planem finansowo-gospodarczym LP.

Dyrektor Generalny wyjaśnił, że w celu obliczenia wysokości wskaźników odpisu prowadzono w DGLP analizę m.in. pod kątem oceny prawidłowości zaplanowanego wolumenu pozyskania drewna, tj. np. porównywano plan pozyskania drewna w skali danej rdLP z wykonanym pozyskaniem w latach ubiegłych przy uwzględnieniu tendencji zmian tego pozyskania w funkcji czasu. Wszelkie wątpliwości co do prawidłowości zaplanowanego wolumenu pozyskania drewna w nadleśnictwach funkcjonujących w zasięgu poszczególnych rdLP wyjaśniano na bieżąco. Zweryfikowany plan pozyskania drewna, przy wykorzystaniu odpowiednio skalkulowanych cen drewna, stanowił podstawę opracowania planu sprzedaży, a tym samym określenia wartości planowych przychodów ze sprzedaży drewna dla poszczególnych nadleśnictw. Pozostałe pozycje planowanych przychodów z działalności w zakresie gospodarki leśnej i działalności administracyjnej (z wyłączeniem przychodów przewidywanych do pokrycia dotacjami przedmiotowymi realizowanymi z użyciem środków, związanych z funduszem leśnym lub związanych ze środkami pomocowymi, a także odpowiednim wyłączeniem amortyzacji¹⁵), podlegały również szczegółowym analizom i kalkulacji. Głównym założeniem było, że na etapie planu wynik na działalności nadleśnictw w zakresie gospodarki leśnej oraz

¹¹ Oceny cząstkowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena cząstkowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

¹² Dalej: „LP”.

¹³ Dalej: „rdLP”.

¹⁴ Załącznik do zarządzenia nr 50 z dnia 18 maja 1994 r. w sprawie nadania statutu Państwowemu Gospodarstwu Leśnemu Lasy Państwowe.

¹⁵ O której jest mowa w art. 41 ust.1 pkt 2 ustawy o rachunkowości.

w zakresie działalności administracyjnej, po skorygowaniu o wartość odpisu podstawowego i dopłaty do wyrównania niedoborów, powinien być równy „zero”. Przy czym wielkość wskaźnika odpisu podstawowego powinna z jednej strony zapewnić w miarę możliwości równomierne obciążenie odpisem podstawowym, z drugiej zaś brak „ujemnej” dopłaty na wyrównanie niedoborów. Zbyt niski poziom tego wskaźnika ustalony dla rdLP wpływa na powstanie znacznych dysproporcji pomiędzy nadleśnictwami danej rdLP, tzn. dochodzi do sytuacji, w której są nadleśnictwa, które odprowadzają na fundusz leśny bardzo wysoki odpis podstawowy i są też jednostki, które praktycznie tego odpisu nie odprowadzają. Ma to miejsce w sytuacji, kiedy w ramach tej samej rdLP występują duże dysproporcje w uzyskiwanych przychodach ze sprzedaży drewna pomiędzy nadleśnictwami. Na etapie planu wynik na działalności nadleśnictw powinien być równy „zero”, a po skorygowaniu o równowartość odpisów amortyzacyjnych rzeczowych aktywów trwałych działalności leśnej sfinansowanych ze źródeł zewnętrznych, przyjęć wartość ujemną równą tej równowartości.

(akta kontroli str. 148-244, 275-291, 1853-1855, 1920-1949)

2. W latach 2019-2021 Dyrektor Generalny LP wnioskował do Ministra Środowiska/Ministra Klimatu i Środowiska o ustalenie odpisu podstawowego na fundusz leśny w wysokości 14% planowanych na lata 2019-2020 przychodów ze sprzedaży drewna i 12% planowanych przychodów ze sprzedaży drewna na rok 2021. Wraz z wnioskami przedkładano projekty rocznych planów finansowo-gospodarczych LP, obejmujące m.in. plany przychodów i wydatków funduszu leśnego.

W uzasadnieniu wniosków podano m.in.:

- planowaną w latach 2019-2021 wartość wpływów z tytułu odpisu podstawowego na fundusz leśny, która wynosiła odpowiednio 1 101 988,9 tys. zł, 1 107 549,7 tys. zł i 955 497,2 tys. zł, przy planowanych łącznych wpływach funduszu leśnego na poziomie odpowiednio 1 519 287,4 tys. zł, 1 383 969,5 tys. zł i 1 208 061,7 tys. zł oraz planowanych wydatkach w kwocie odpowiednio 1 670 034,6 tys. zł, 1 520 897,8 tys. zł i 1 287 276,4 tys. zł;
- przewidywane obciążenie nadleśnictw z tytułu utrzymania jednostek nadrzędnych LP w projekcie planu na rok 2019 i 2020 stanowiło 3,6%, a na 2021 r. – 3,5% planowanych przychodów nadleśnictw z działalności podstawowej i administracyjnej (w 2019 r. – 7 973 121,9 tys. zł, w tym przychody ze sprzedaży drewna 7 871 349,3 tys. zł; w 2020 r. – 8 019 640,9 tys. zł, w tym przychody ze sprzedaży drewna 7 911 071,0 tys. zł; w 2021 r. – 8 073 211,8 tys. zł, w tym przychody ze sprzedaży drewna 7 962 476,4 tys. zł).

Minister nie zwracał się o uzupełnienie ww. wniosków. Dyrektor Generalny LP z własnej inicjatywy uzupełniał przekazane wnioski o opinie Kolegium Lasów Państwowych¹⁶ w sprawie planów finansowo-gospodarczych LP – po ich wydaniu. Przekazane do ministra właściwego do spraw środowiska plany na lata 2019-2021 zostały pozytywnie zaopiniowane przez Kolegium LP.

3. Proponowana wysokość wskaźników odpisu na fundusz leśny, zawarta we wnioskach Dyrektora Generalnego LP do ministra właściwego do spraw środowiska, nie była poddawana opiniom i konsultacjom. Wydając opinie na temat projektów planów finansowo-gospodarczych LP – Kolegium LP przyjmowało do akceptującej wiadomości wysokość wskaźnika odpisu podstawowego. W ocenie Dyrektora Generalnego LP „procedura dochodzenia do proponowanej (sugerowanej) Ministrowi, w okresie objętym

¹⁶ Opinia Kolegium Lasów Państwowych z dnia 17 kwietnia 2019 r. w sprawie „Planu finansowo-gospodarczego Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe na rok 2019”, uchwała Kolegium Lasów Państwowych z dnia 23 kwietnia 2020 r. w sprawie opinii do Planu finansowo-gospodarczego PGL LP na 2020 r. oraz uchwała nr 1 Kolegium Lasów Państwowych z dnia 21 kwietnia 2021 r. w sprawie opinii do Planu finansowo-gospodarczego PGL LP na 2021 r. Dalej: „Kolegium LP”.

badaniami NIK, wysokości wskaźnika odpisu podstawowego była w istocie algorytmem składającym się z równań matematycznych, rozwiązywanych bez oczywistej konieczności odwoływania się do jakichkolwiek opinii czy konsultacji o charakterze eksperckim.”.

4. W badanym okresie na podstawie art. 57 ust. 4 uol minister właściwy do spraw środowiska wydał 3 decyzje, w których ustalił – zgodnie z wnioskami Dyrektora Generalnego LP – odpis podstawowy na fundusz leśny w wysokości:

- 14,0% przychodów ze sprzedaży drewna na rok 2019¹⁷; odpis był niższy o 0,87% od odpisu obowiązującego w 2018 r.,
- 14,0% przychodów ze sprzedaży drewna na rok 2020¹⁸,
- 12% przychodów ze sprzedaży drewna na rok 2021¹⁹.

(akta kontroli str. 100-107, 148-244, 275-282)

Dyrektor Generalny LP wyjaśnił, że na zmniejszenie wskaźnika odpisu podstawowego z 14% na 12% miały wpływ następujące przesłanki:

- a) sukcesywny wzrost przychodów ze sprzedaży drewna w latach 2019-2021²⁰;
- b) w analizowanym okresie wynik realizacji zadań gospodarki leśnej (bez uwzględnienia środków funduszu leśnego) ulegał poprawie²¹;
- c) obniżenie wskaźnika odpisu nie powodowało efektu "ujemnej dopłaty" w nadleśnictwach danej rdLP²².

(akta kontroli str. 275, 281-282, 1855-1856)

Minister Klimatu i Środowiska wyjaśniła, że corocznie Dyrektor Generalny LP przed upływem terminu wynikającego z § 21 rozporządzenia RM w sprawie gospodarki finansowej LP występuje z wnioskiem w sprawie określenia wysokości obciążeń nadleśnictw oraz ustalenia wielkości odpisu podstawowego na fundusz leśny. Wniosek zawiera projekt planu finansowo-gospodarczego LP na bieżący rok, jego elementem jest również uchwała Kolegium LP. W ramach postępowania w resorcie klimatu i środowiska wnioski wraz z projektem planu przechodzi formalną drogę weryfikacji i opiniowania: w departamencie właściwym ds. leśnictwa – formalną weryfikację treści i kompletności niezbędnych dokumentów, w departamencie właściwym ds. budżetu – opiniowanie dokumentacji, a projekt decyzji ministra weryfikowany jest przez departament właściwy ds. prawnych.

(akta kontroli str. 3578-3584)

5. Na podstawie art. 57 ust. 4 uol Dyrektor Generalny LP ustalał corocznie wielkość odpisu podstawowego na fundusz leśny dla poszczególnych rdLP, która w latach 2019-2021 była jednakowa dla wszystkich 17 rdLP i równa wartościom wynikającym z decyzji ministra właściwego do spraw środowiska.

¹⁷ Decyzja nr 15 Ministra Środowiska z dnia 25 kwietnia 2019 r. w sprawie określenia wysokości wpłat obciążających koszty działalności nadleśnictw oraz ustalenia wielkości odpisu podstawowego na fundusz leśny, na rok 2019 – Dz. Urz. MŚ poz. 19.

¹⁸ Decyzja Ministra Środowiska z dnia 29 kwietnia 2020 r. w sprawie określenia wysokości wpłat obciążających koszty działalności nadleśnictw oraz ustalenia wielkości odpisu podstawowego na fundusz leśny, na rok 2020 – Dz. Urz. MŚ poz. 1.

¹⁹ Decyzja Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 29 kwietnia 2021 r. w sprawie określenia wysokości wpłat obciążających koszty działalności nadleśnictw oraz ustalenia wielkości odpisu podstawowego na fundusz leśny, na rok 2021 – Dz. Urz. MŚ poz. 37.

²⁰ Wzrost o ponad 91 mln zł, przy rosnących przychodach ze sprzedaży drewna i przy tym samym poziomie wskaźnika wartość odpisu również rośnie.

²¹ Wartość niedoborów zmniejszała się, stąd też i wartość odpisu podstawowego na ich pokrycie należało zmniejszyć.

²² tzn. nie dochodziło do sytuacji, w której obok nadleśnictw obciążonych bardzo wysokim odpisem podstawowym są takie jednostki, które praktycznie nic nie odprowadzają (jeżeli jest zbyt niski wskaźnik), ma to miejsce w sytuacji, kiedy w ramach tej samej rdLP występują duże dysproporcje w uzyskiwanych przychodach ze sprzedaży drewna między nadleśnictwami.

Wielkość wskaźnika odpisu na fundusz leśny była zawarta w zarządzeniach Dyrektora Generalnego LP w sprawie planu finansowo-gospodarczego LP. Zarządzenia te nie były zmieniane w trakcie roku, nie uległy też zmianie wielkości wskaźnika odpisu na fundusz leśny.

Od 15 października 2020 r. zasady gospodarowania środkami funduszu wynikały z § 2 zarządzenia nr 66 Dyrektora Generalnego LP z 15 października 2020 r. w sprawie jednolitych zasad gospodarowania środkami funduszu leśnego w jednostkach organizacyjnych Lasów Państwowych²³. W dniu wprowadzenia zarządzenia nr 66 utraciły moc zarządzenia:

- nr 1 Dyrektora Generalnego LP z 31 stycznia 2012 r. w sprawie zasad i procedur postępowania w jednostkach organizacyjnych Lasów Państwowych w zakresie dysponowania środkami funduszu leśnego²⁴ i
- nr 8 Dyrektora Generalnego LP z 15 lutego 2016 r. w sprawie zawieszenia zarządzenia nr 1 Dyrektora Generalnego LP z 31 stycznia 2012 r.²⁵.

Przed 15 października 2020 r. sprawy dotyczące bieżącej obsługi środków związanych z funduszem leśnym rozpatrywane były w trybie roboczym na podstawie dekretacji Dyrektora Generalnego LP, zgodnie z § 1 ust. 2 i § 2 ww. zarządzenia nr 8.

(akta kontroli str. 109-244)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

1.2 Rzeczowe planowanie wykorzystania funduszu leśnego

Opis stanu
faktycznego

1. W planach finansowo-gospodarczych LP na lata 2019-2021 określano plan finansowy funduszu leśnego, zawierający bilans otwarcia²⁶, wartość planowanych zwiększeń funduszu leśnego w podziale na tytuły przychodów, wartość i tytuły działalności (planowane zmniejszenia) do sfinansowania ze środków funduszu leśnego, planowane rezerwy i bilans zamknięcia. Szczegółowy wykaz zadań zaplanowanych do sfinansowania ze środków związanych z funduszem leśnym, sporządzony na podstawie katalogu wydatków funduszu leśnego oraz przychody i wydatki funduszu leśnego dla LP i lasów innych własności stanowiły załączniki nr 3 i 4 do planu finansowo-gospodarczego LP na poszczególne lata.

Przychody funduszu leśnego w planach finansowo-gospodarczych LP na lata 2019-2021 określono w wysokości 1 562 983,4 tys. zł, 1 429 124,5 tys. zł i 1 250 525,1 tys. zł. Zmniejszenia funduszu leśnego w planach finansowo-gospodarczych LP na lata 2019-2021 ustalono na poziomie 1 972 574,8 tys. zł, 1 860 941,4 tys. zł i 1 494 214,0 tys. zł. W latach 2019-2021 udział planowanych przychodów funduszu leśnego w planowanych przychodach LP ogółem wynosił 17,5%, 15,8% i 13,8%, a udział planowanych wydatków funduszu leśnego w planowanych wydatkach LP ogółem – 22,5%, 21,0% i 16,8%.

(akta kontroli str. 516-624, 815-923, 1102-1210)

Zasady gospodarki finansowej LP określało rozporządzenie RM w sprawie gospodarki finansowej LP, wydane na podstawie art. 59 uol. Według § 2 tego rozporządzenia, szczegółowe zasady gospodarki finansowej dotyczą m.in. tych jednostek organizacyjnych LP, o których mowa w art. 32 ust. 4 uol, uchylonym z dniem 5 września 1997 r. Również w § 2 pkt 7 Statutu LP zdefiniowano – przewidziany w strukturze jednostek organizacyjnych LP – zakład, jako jednostkę organizacyjną (utworzoną dla

²³ B.I.L.P. Nr 11, poz. 90. Dalej: „zarządzenie nr 66”.

²⁴ B.I.L.P. Nr 3, poz. 28. Dalej: „zarządzenie nr 1”.

²⁵ B.I.L.P. Nr 3, poz. 43. Dalej: „zarządzenie nr 8”.

²⁶ Stan środków funduszu leśnego z zamknięcia roku poprzedniego.

realizacji zadań gospodarczych LP), o której mowa w art. 32 ust. 4 uol. Zarówno przepisy rozporządzenia jak i postanowienia Statutu LP nie zostały dostosowane do nowelizacji uol, a Dyrektor Generalny LP nie podjął czynności zmierzających do ich zaktualizowania.

Jednocześnie w zarządzeniu nr 10 uwzględniono zmiany wprowadzone nowelizacją uol i ujęto, że plany finansowo-gospodarcze LP obejmują plan biura DGLP, plany rdLP i plany zakładów o zasięgu krajowym (§ 2 ust. 1 pkt 1) oraz plany finansowo-gospodarcze rdLP obejmują plany biur rdLP, plany nadleśnictw i plany zakładów o zasięgu regionalnym (§ 2 ust. 1 pkt 2).

Dyrektor Generalny LP wyjaśnił, że regulacja przepisu § 6 ust. 2 rozporządzenia RM w sprawie gospodarki finansowej LP odnosi się m.in. do jednostek organizacyjnych LP, o których mowa w art. 32 ust. 4 uol. W wyniku jednej z nowelizacji uol przepis art. 32 ust. 4 został uchylony. Oznacza to, że przepisu § 6 ust. 2 rozporządzenia nie należy odnosić do innych jednostek organizacyjnych nieposiadających osobowości prawnej, o których aktualnie jest mowa w art. 32 ust. 2 pkt. 4 uol (pomimo że w nomenklaturze używanej w LP są one także nazywane zakładami). Zgodnie § 6 ust. 1 rozporządzenia „podstawą gospodarki finansowej jednostek organizacyjnych Lasów Państwowych są sporządzane przez nie roczne plany finansowo-gospodarcze (...)”. Inne jednostki organizacyjne Lasów Państwowych, o których mowa w art. 32 ust. 4 uol nie powinny zatem funkcjonować bez tejże podstawy. Ani uol, ani rozporządzenie nie regulują sprawy organu zatwierdzającego plany finansowo-gospodarcze innych jednostek organizacyjnych, o których mowa w art. 32 ust. 2. pkt. 4 uol. W odniesieniu do zakładów LP rozporządzenie reguluje sprawę organu zatwierdzającego plany finansowo-gospodarcze jednostek organizacyjnych LP, o których aktualnie nie ma mowy w uol. Zgodnie z uol inne jednostki organizacyjne nieposiadające osobowości prawnej o zasięgu krajowym powinny być inicjowane do działania, podlegać nadzorowi oraz decyzjom koordynującym ich funkcjonowanie przez Dyrektora Generalnego LP, a nie przez dyrektorów rdLP. Istotą zarządzeń oraz decyzji Dyrektora Generalnego LP, jako kierowniczych aktów ogólnego zarządu, jest konkretyzowanie i indywidualizowanie zasad i reguł prawnych pod względem sposobu ich wykonywania. Zarządzenie nr 10 Dyrektora Generalnego LP nie powinno konkretyzować regulacji § 6 ust. 2 rozporządzenia, w tym jej fragmente, który odnosi się do zakładów, albowiem w tym właśnie fragmencie nie ma mocy regulacyjnej. Zarządzenie nr 10 skonkretyzowało natomiast sposób wypełniania obowiązków ustawowych Dyrektora Generalnego LP jako organu inicjującego, nadzorującego i koordynującego inne jednostki organizacyjne o zasięgu krajowym w odniesieniu planowania finansowo-gospodarczego prowadzonego przez te jednostki, rozstrzygając, iż plany finansowo-gospodarcze stanowiące część składową planu finansowo-gospodarczego LP (bez których nie powinny one funkcjonować), są zatwierdzane przez Dyrektora Generalnego LP. Gdyby Dyrektor Generalny Lasów Państwowych doprowadził, w okresie objętym badaniami NIK, do zgodności postanowień ww. zarządzenia nr 10 z regulacją § 6 ust. 3 rozporządzenia – zakłady LP „musiałyby” tworzyć swoje plany własne w oderwaniu od poprzedzających te plany planów finansowo-gospodarczych zatwierdzanych przez organ nadzorujący.

(akta kontroli str. 8-25, 245-277, 280-314)

W sprawie przyczyn nieaktualizowania statutu LP w zakresie rodzaju jednostek organizacyjnych działających w ramach LP, pomimo wprowadzonych zmian przepisów uol oraz niewystąpienia do Prezesa Rady Ministrów o nowelizację rozporządzenia RM w sprawie gospodarki finansowej LP w celu zapewnienia zgodności ze zmienionymi przepisami uol – Minister Klimatu i Środowiska wyjaśniła, że uchylony ust. 4 w art. 32 uol w brzmieniu: „W Lasach Państwowych mogą również działać inne jednostki organizacyjne, nieposiadające osobowości prawnej, w zakresie: produkcji, transportu, handlu i usług, niezbędne do realizacji zadań Lasów Państwowych, podległe bezpośrednio Dyrektorowi Generalnemu lub dyrektorowi regionalnej dykcji Lasów

Państwowych.”, został zastąpiony przez art. 32 ust. 2 pkt 4, który stanowi, iż w skład Lasów Państwowych wchodzi następujące jednostki organizacyjne: „(...) inne jednostki organizacyjne nieposiadające osobowości prawnej”. Brak ust. 4 w art. 32 nie powoduje luki prawnej w funkcjonowaniu jednostek Lasów Państwowych, a inne jednostki organizacyjne nieposiadające osobowości prawnej funkcjonujące w Lasach Państwowych, w tym zakłady o zasięgu krajowym lub regionalnym, funkcjonują poprawnie. Biorąc pod uwagę powyższe, minister właściwy ds. środowiska nie uznał za niezbędne przeprowadzenie nowelizacji zarówno statutu LP, jak również rozporządzenia RM w ww. zakresie.

(akta kontroli str. 3578-3584)

Zasady tworzenia planów finansowo-gospodarczych w jednostkach organizacyjnych LP zostały uregulowane w zarządzeniu nr 10, które do 30 czerwca 2021 r. było zmieniane 6 razy.. Zgodnie z tym zarządzeniem roczne plany finansowo-gospodarcze LP były wprowadzane do stosowania w drodze zarządzeń Dyrektora Generalnego LP, wchodzących w życie z dniem podpisania, z mocą obowiązywania od dnia 1 stycznia. Integralną część składową planu stanowiły plany 17 rdLP, plan DGLP oraz plany zakładów o zasięgu krajowym. Plany finansowo-gospodarcze rdLP, DGLP i zakładów o zasięgu krajowym były zatwierdzane w drodze decyzji Dyrektora Generalnego LP²⁷. Plany finansowo-gospodarcze LP spełniały wymogi określone w § 6 ust. 3 rozporządzenia RM w sprawie gospodarki finansowej LP oraz w zarządzeniu nr 10, poza planami zakładów o zasięgu krajowym, które zostały zatwierdzone przez Dyrektora Generalnego LP w drodze decyzji, pomimo że nie zawierały zadań rzeczowych, jak również informacji o źródłach ich finansowania, co zostało szczegółowo opisane w Obszarze II niniejszego wystąpienia pokontrolnego.

Struktura zaplanowanych źródeł finansowania odpowiadała katalogowi wydatków finansowanych ze środków funduszu leśnego w poszczególnych latach okresu objętego kontrolą. Proces planowania obejmował sporządzenie przewidywanego planu finansowo-gospodarczego LP, a następnie sporządzenie planu finansowo-gospodarczego (zasadniczego) LP.

(akta kontroli str. 245-274, 377-1248)

2. Na wydatki funduszu leśnego zaplanowano kwotę 1 760 206,5 tys. zł w 2019 r., 1 611 446,2 tys. zł w 2020 r. i 1 365 790,5 tys. zł w 2021 r. Środki zaplanowano głównie na wyrównanie niedoborów powstających przy realizacji zadań gospodarki leśnej i zadań dotyczących administracji publicznej w zakresie leśnictwa oraz finansowanie bieżących zadań, w tym wspólne przedsięwzięcia jednostek organizacyjnych LP, badania naukowe, tworzenie infrastruktury niezbędnej do prowadzenia gospodarki leśnej, sporządzanie planów urządzenia lasu oraz inne zadania gospodarki leśnej. Oprócz środków na finansowanie zadań bieżących w planach ujęto rezerwy funduszu leśnego w wysokości 212 368,3 tys. zł w 2019 r., 249 495,2 tys. zł w 2020 r. i 128 423,5 tys. zł w 2021 r. Dyrektor Generalny LP wyjaśnił, że rezerwa ogólna funduszu leśnego stanowi wydzielaną corocznie pulę środków przeznaczoną na sfinansowanie zadań nieprzewidzianych na etapie budowy planu finansowo-gospodarczego. Planowana rezerwa ma na celu uwzględnienie potrzeby rozszerzenia w trakcie roku zakresu zaplanowanych zadań zgodnie z aktualnym stanem lasu oraz bieżącymi potrzebami jednostek organizacyjnych Lasów

²⁷ Plany finansowo-gospodarcze LP wprowadzono do stosowania:

- na rok 2019 zarządzeniem nr 23 z dnia 26 kwietnia 2019 r., a zatwierdzono decyzjami 47, 48 i 49 Dyrektora Generalnego LP z dnia 26 kwietnia 2019 r.;
- na rok 2020 zarządzeniem nr 27 z dnia 30 kwietnia 2020 r., a zatwierdzono decyzjami 38, 39 i 40 Dyrektora Generalnego LP z dnia 30 kwietnia 2020 r.;
- na rok 2021 zarządzeniem nr 29 z dnia 30 kwietnia 2021 r., a zatwierdzono decyzjami 35, 36 i 37 Dyrektora Generalnego LP z dnia 30 kwietnia 2021 r.

Państwowych. Planowane środki rezerwy funduszu leśnego stanowią ponadto zabezpieczenie potrzeb jednostek organizacyjnych LP w zakresie zachowania płynności finansowej. Jednostki, które są zagrożone utratą płynności finansowej, np. z powodu niekorzystnej koniunktury na rynku surowca drzewnego, czy też angażowania własnych środków, często przekraczających realne możliwości poszczególnych jednostek, w realizację projektów współfinansowanych ze środków Unii Europejskiej, zanim zostaną zrefundowane środkami unijnymi. Tego typu zdarzeniom ma przeciwdziałać procedura czasowego udostępnienia środków funduszu leśnego dla jednostek organizacyjnych LP, opisana została w rozdziale nr 4 zarządzenia nr 66 Dyrektora Generalnego LP.

W badanym okresie naczelnicy wydziałów w DGLP złożyli do Dyrektora Generalnego LP 51 wniosków o zmianę planu wydatków funduszu leśnego w 2019 r., 21 wniosków w 2020 r. i 5 wniosków w I półroczu 2021 r. Ponadto wpłynęły wnioski o zmianę planu wydatków związanych z funduszem leśnym lasów innej własności, tj. 8 w 2019 r., 17 w 2020 r. i 2 w I półroczu 2021 r.

W okresie od 1 stycznia 2019 r. do 14 października 2020 r. zmiany planów finansowo-gospodarczych LP były dokonywane w oparciu o zatwierdzone wnioski sporządzone na druku pn. „Wniosek o zmianę planu wydatków/uruchomienie rezerwy/przesunięcie do rezerwy”, który stanowił załącznik nr 5 do zarządzenia nr 1 Dyrektora Generalnego LP z dnia 31 stycznia 2012 r. w sprawie zasad i procedur postępowania w jednostkach organizacyjnych Lasów Państwowych w zakresie dysponowania środkami funduszu leśnego, zawieszono zarządzeniem nr 8 Dyrektora Generalnego z dnia 15 lutego 2016 r. Od 15 lutego zmiany w planie dokonywane były zgodnie z § 14 zarządzenia nr 66 wprowadzającym procedurę zmiany planu wydatków funduszu leśnego, obejmującą: przesunięcie środków finansowych pomiędzy czynnościami/zadaniami, uruchomienie środków finansowych rezerwy ogólnej funduszu leśnego, zwrot niewykorzystanych środków finansowych do rezerwy ogólnej funduszu leśnego wydatków funduszu leśnego. Zmiany w planie wydatków funduszu leśnego, po uzyskaniu akceptacji Dyrektora Generalnego LP, były integralną częścią wykazu zadań realizowanych w ramach planu w danym roku.

(akta kontroli str. 127-147, 245-274, 522-546, 821-842, 1107-1129, 1250-1410, 2129, 2154-2155)

3. Zasadność zadań do realizacji z funduszu leśnego zgłaszanych w formie wniosków analizowano w DGLP najpierw w odpowiednich komórkach organizacyjnych w zakresie ich kompetencji, a następnie w toku sesji weryfikacyjnej organizowanej przez naczelnika wydziału właściwego ds. planowania DGLP w trakcie prac nad planem na dany rok. W planach finansowo-gospodarczych LP na lata 2019-2021 ujęto zadania, które po weryfikacji w toku sesji weryfikacyjnych najpierw na poziomie prowizorium planu, a następnie na etapie budowy planu zasadniczego zostały zaakceptowane. Wykaz zadań był oparty o katalog wydatków funduszu leśnego.

(akta kontroli str. 275, 296-299)

4. Procedura ujmowania zadań w planie wydatków funduszu leśnego została ujęta w zarządzeniu nr 66. Wniosek o przyjęcie zadań do planu mógł być złożony przez kierownika komórki organizacyjnej DGLP pod warunkiem, że dane zadanie stanowi uprawniony wydatek funduszu leśnego i mieści się w obszarze zadaniowym tej komórki organizacyjnej. Analizowano zasadność zadań zgłaszanych do realizacji z wykorzystaniem środków funduszu leśnego zarówno podczas tworzenia planów jak i dokonywania ich zmian.

Dyrektor Generalny LP wyjaśnił, że w latach 2019-2021 projektowanie planu zmniejszeń funduszu leśnego z tytułu wydatków o charakterze celowym miało

wynikowo miejsce podczas tzw. corocznych sesji weryfikacyjnych dotyczących planu funduszu leśnego²⁸.

(akta kontroli str. 127-147, 1411-1775, 6338-6339)

5. Przy podejmowaniu w DGLP decyzji o przeznaczeniu środków z funduszu leśnego na wyrównywanie w nadleśnictwach niedoborów powstających przy realizacji zadań gospodarki leśnej i dotyczących administracji publicznej w zakresie leśnictwa obowiązywały te same zasady jak przy ustalaniu wysokości wskaźnika odpisu podstawowego na fundusz leśny. Analizę ustalania wysokości wskaźnika odpisu i wielkości dopłat na wyrównanie niedoborów przeprowadzano jednocześnie. Wynikało to z przyjętej na etapie planu zasady, że wynik z realizacji zadań gospodarki leśnej, po skorygowaniu o wartość odpisu podstawowego i dopłaty do wyrównania niedoborów powinien być równy „zero”.

(akta kontroli str. 317-319, 1853-1855, 1920-1949, 1989-1994)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia planowanie środków funduszu leśnego w DGLP, za wyjątkiem planów finansowo-gospodarczych zakładów o zasięgu krajowym, w których nie ujęto zadań rzeczowych i źródeł ich finansowania.

NIK zwraca uwagę, że zarówno statut LP jak i rozporządzenie RM w sprawie gospodarki finansowej LP wymagają aktualizacji. Zdaniem NIK Dyrektor Generalny jako interesariusz przepisów regulujących działalność Lasów Państwowych, powinien dbać o porządek prawny i wykazywać aktywność w zakresie zmiany tych przepisów, które dotyczą działalności Lasów Państwowych.

OBSZAR

2. Gospodarowanie środkami funduszu leśnego

2.1 Przychody funduszu leśnego

Opis stanu
faktycznego

1. Środki funduszu leśnego, zgromadzone na rachunkach bankowych DGLP, na koniec każdego roku w okresie 2018-2020 wyniosły odpowiednio 881 232,6 tys. zł, 812 180,9 tys. zł, 731 515,3 tys. zł, a według stanu na 30 czerwca 2021 r. – 862 677,7 tys. zł. Środki te stanowiły 26,2%, 27,6%, 21,4% i 20,8% środków pieniężnych ogółem, którymi dysponowały LP na koniec tych okresów.

Dyrektor Generalny LP nie wprowadzał odrębnych uregulowań wewnętrznych w zakresie gromadzenia środków będących przychodami funduszu leśnego. Zagadnienia te były uregulowane zarządzeniami Dyrektora Generalnego LP²⁹.

²⁸ W trakcie których m.in. ustalano dyspozycyjną kwotę środków, związanych z funduszem leśnym, możliwą do wydatkowania w ciągu danego roku gospodarczego, rezerwowano środki związane z funduszem leśnym, na sfinansowanie działań, których koszty powinny być pokrywane w sposób obligatoryjny, określano pulę środków, związanych z funduszem leśnym, przeznaczonych do sfinansowania nowych i kontynuowanych działań nieobligatoryjnych, pulę tę następnie dzielono na kwoty (limity) „zarezerwowane” dla jednorodnych grup wydatków nieobligatoryjnych, a kierownicy komórek organizacyjnych DGLP przedstawiali argumentację przemawiającą za zasadnością sfinansowania środkami, związanymi z funduszem leśnym, przedsięwzięć obligatoryjnych (kontynuowanych i nowych) oraz przedsięwzięć nieobligatoryjnych (kontynuowanych i nowych), a także uzasadniali potrzebną na to kwotę środków.

²⁹ Nr 23 z 26 kwietnia 2019 r., nr 27 z 30 kwietnia 2020 r. i nr 29 z 30 kwietnia 2021 r. w sprawie Planów Finansowo-Gospodarczych PGL LP odpowiednio na 2019 r., na 2020 r. i 2021 r., a także decyzjach Dyrektora Generalnego LP nr 47 z 26 kwietnia 2019 r., nr 38 z 30 kwietnia 2020 r. i nr 35 z 30 kwietnia 2021 r. w sprawie zatwierdzenia planu finansowo-gospodarczego Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych; nr 66 z 15 października 2020 r.; nr 8 z 15 lutego 2016 r. w sprawie zawieszenia zarządzenia nr 1 z 31 stycznia 2012 r. w sprawie zasad i procedur postępowania w jednostkach organizacyjnych LP w zakresie gospodarowania środkami funduszu leśnego, przy czym w okresie od 2019 r. do 15 października 2020 r. w gospodarowaniu funduszem leśnym wzorowano się w ramach praktyki gospodarczej na postanowieniach ww. zarządzenia nr 1 z 31 stycznia 2012 r.; nr 32 z 25 czerwca 2019 r., nr 43 z 7 sierpnia 2020 r. i nr 40 z 21 czerwca 2021 r. dotyczących zatwierdzenia podziału zysku netto w jednostkach organizacyjnych LP za lata 2018-2020; nr 10 z 24 lutego 2010 r. ze zmianami; nr 4 z dnia 22 stycznia 2009 r. w sprawie zasad (polityki) rachunkowości PGL LP i Planu Kont z komentarzem PGL

(akta kontroli str. 109-147, 245-274, 516-624, 815-923, 1102-1210, 1776-1784, 1816-1817, 1822, 1835-1849, 8190-8193)

2. Przychody funduszu leśnego wyniosły 1 603 685,1 tys. zł w 2019 r., 1 386 975,8 tys. zł w 2020 r. i 667 884,6 tys. zł do 30 czerwca 2021 r. Głównym ich źródłem (tj. 69,4%, 75,9% i 78,6%) był odpis podstawowy, liczony od wartości sprzedaży drewna, obciążający koszty działalności nadleśnictw, który wyniósł 1 113 099,8 tys. zł w 2019 r., 1 053 391,7 tys. zł w 2020 r. i 525 082,0 tys. zł do 30 czerwca 2021 r.

Pozostałe przychody funduszu pochodziły z:

- należności, kar i opłat związanych z wyłączeniem z produkcji gruntów leśnych, które wyniosły 149 945,5 tys. zł w 2019 r., 152 578,2 tys. zł w 2020 r. i (-)5 357,5 tys. zł do 30 czerwca 2021 r.;
- należności wynikających z odszkodowań: cywilnoprawnych za powstałe szkody, z tytułu przedwczesnego wyrębu drzewostanów, za szkody powstałe w wyniku pożarów, prac górniczych i geologicznych w łącznej wysokości 35 790,3 tys. zł w 2019 r., 26 678,2 tys. zł w 2020 r. i 17 360,7 tys. zł do 30 czerwca 2021 r.;
- innych dochodów uzyskanych na rzecz funduszu leśnego w wysokości 304 849,5 tys. zł w 2019 r., 154 327,7 tys. zł w 2020 r. i 130 799,4 tys. zł do 30 czerwca 2021 r., na które głównie składały się:
  - zasilenia z tytułu podziału zysku netto za lata 2018-2020 na podstawie zarządzeń Dyrektora Generalnego LP odpowiednio o 290 864,5 tys. zł, 150 088,7 tys. zł i 130 580,6 tys. zł,
  - refundacja wydatków poniesionych w latach poprzednich w wysokości 983,9 tys. zł w 2019 r., 1 315,0 tys. zł w 2020 r. i 206,1 tys. zł do 30 czerwca 2021 r.
  - odsetki od rachunków bankowych i lokat kapitałowych w kwocie 13 000,5 tys. zł w 2019 r., 2 834,5 tys. zł w 2020 r. i 1,3 tys. zł w I półroczu 2021 r.

W badanym okresie nie wystąpiły dochody wynikające z udziału lub uzyskane ze sprzedaży akcji i udziałów w spółkach, o których mowa w art. 42 uol oraz pochodzące z dotacji budżetowych.

W sprawie przyczyny wystąpienia ujemnej wartości przychodów pochodzących z należności, kar i opłat związanych z wyłączeniem z produkcji gruntów leśnych w I półroczu 2021 r. (-5,357,5 tys. zł), Dyrektor Generalny LP wyjaśnił, że kwota ta stanowi bilans należności pochodzących z wpływów należności z tytułu wyłączenia gruntów leśnych z produkcji gruntów, które wyniosły:

- dla gruntów stanowiących własność Skarbu Państwa (-)12 144 156,27 zł, z powodu uwzględnienia kwoty (-)30 327 955,24 zł, o którą pomniejszono należność w postępowaniu administracyjnym wszczętym na wniosek KGHM S.A.;
- obszarów Parków Narodowych – 12 958,96 zł;
- dla gruntów niestanowiących własności Skarbu Państwa – 6 773 678,63 zł.

Wartość ujemna wykazana na koniec półrocza 2021 r. wynika ze zwrotu różnicy uiszczonych należności wyliczonej i wpłaconej przez stronę w 2017 r. na rzecz KGHM S.A. na kwotę 94 991 080,91 zł, pomniejszonej w 2021 r. o wartość gruntu ustaloną wg operatu szacunkowego na dzień faktycznego wyłączenia gruntów leśnych z produkcji tj. (-)30 327 955,24 zł. Wielkość kwot wynika z bardzo dużej powierzchni

---

LP. Tekst jednolity zarządzenia został objęty załącznikami 3 i 4 zarządzenia nr 78 z 17 grudnia 2020 r. zmieniającego zarządzenie nr 76 z dnia 10 grudnia 2019 r. w sprawie wprowadzenia jednolitego tekstu zasad (polityki) rachunkowości Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe i Planu Kont z komentarzem PGL LP (...).

wyłaczenia gruntów leśnych z produkcji, tj. 237,6799 ha, przeznaczonych pod budowę Kwatery Południowej w ramach rozbudowy Obiektu Unieszkodliwiania Odpadów Wydobywczych Żelazny Most.

(akta kontroli str. 1816-1817, 1821, 1823-1849, 2128, 2148-2151)

3. Środki stanowiące przychody funduszu leśnego, wymienione w art. 57 ust. 1 pkt 2 i pkt 3 lit. b uol, związane z wyłączeniem z produkcji lasów niestanowiących własności Skarbu Państwa oraz lasów znajdujących się w użytkowaniu wieczystym parków narodowych, gromadzone były na odrębnych rachunkach bankowych DGLP. W 2019 r. był to jeden rachunek bankowy w BNP Paribas Bank Polska S.A., a od 2020 r. został otwarty dodatkowo rachunek w Banku Gospodarstwa Krajowego (BGK). Dyrektor Generalny LP wyjaśnił, że w 2020 r. w związku ze spadkiem stóp procentowych ogłaszanych przez NBP i przychodów notowanych przez banki, rozpoczął się proces podwyższania opłat za usługi bankowe. W BNP Paribas, od 1 października 2020 r., wprowadzona została opłata w wysokości 0,25%, naliczana od sumy sald dodatnich wszystkich rachunków w ostatnim dniu roboczym roku, jeżeli suma sald przekroczy wartość 5 mln zł. W przypadku DGLP opłata ta wyniosłaby ok. 2 mln zł. Dodatkowo od 1 stycznia 2021 r. BNP Paribas wprowadził dodatkową opłatę za utrzymywanie wysokiego salda. Z tych względów podjęto decyzję o otwarciu w 2020 r. dwóch dodatkowych rachunków dla funduszu leśnego w BGK, gdyż koszt utrzymania środków w BGK był na przełomie roku niższy niż w BNP Paribas. DGLP podpisała aneks nr 13 do porozumienia o współpracy handlowej z BNP Paribas, obowiązujący od 1 stycznia 2021 r., w którym wynegocjowano nowe warunki, pozwalające ograniczyć koszty utrzymania rachunków bankowych.

(akta kontroli str. 1776, 1791, 2521-2595)

4. W badanym okresie w LP rokrocznie obowiązywała zasada, że w DGLP prowadzi się rozrachunki wyłącznie z poszczególnymi rdLP, z zastrzeżeniem, że DGLP może prowadzić rozrachunki z nadleśnictwami i zakładami, jeśli zamawia u nich zakup towarów i usług w ramach realizowania zadań Dyrektora Generalnego LP na rzecz LP, a do rozrachunków tych należą rozrachunki z tytułu ponoszonych wydatków na obsługę narad, konferencji, seminariów i zespołów zadaniowych, z tytułu obsługi szkoleń centralnych, z tytułu działalności wydawniczej, produkcji filmów oraz z tytułu zakupu umundurowania, drewna, itp. Zasady przekazywania przychodów funduszu leśnego z różnych tytułów zostały określone w zarządzeniach Dyrektora Generalnego LP dotyczących planów finansowo-gospodarczych PGL LP na lata 2019-2021. Znajdowały się zapisy o sposobie wyliczania wielkości przekazywanych kwot, terminach obowiązujących rdLP oraz dokumentach niezbędnych do potwierdzenia tych wartości. W zależności od rodzaju tych przychodów weryfikacja i kontrola nadesłanych materiałów przeprowadzana była przez wydział właściwy ds. księgowości DGLP, poprzez sprawdzenie poprawności realizacji tych zapisów, a merytorycznie przez komórkę właściwą w danym zakresie, a także poprzez Inspekcję LP, która obejmuje to w metodyce kontroli okresowych przeprowadzanych w biurach rdLP.

(akta kontroli str. 1776, 1783-1784)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

2.1 Wydatki funduszu leśnego

Opis stanu
faktycznego

1. W latach 2019-2021 (I półrocze) ze środków funduszu leśnego w LP wydatkowano łącznie 3 677 100,4 tys. zł, z tego:

- w 2019 r. – 1 672 736,8 tys. zł, przy planowanych – 1 972 574,8 tys. zł, co stanowiło 84,8% planu, a bez planowanej rezerwy 95,0% planu,

- w 2020 r. – 1 467 641,5 tys. zł, przy planowanych – 1 860 941,4 tys. zł, co stanowiło 78,9% planu, a bez planowanej rezerwy 91,1% planu,
- w I półroczu 2021 r. – 536 722,1 tys. zł, przy planowanych na 2021 r. – 1 494 214,0 tys. zł, co stanowiło 35,9% planu, a bez planowanej rezerwy 39,3% planu.

(akta kontroli str. 523, 822, 1108, 1817, 2128, 2146-2148)

2. Niewykorzystane środki wyniosły wg stanu na³⁰:

- 31 grudnia 2018 r. – 881 232,6 tys. zł,
- 31 grudnia 2019 r. – 812 180,9 tys. zł, przy planowanych 471 641,3 tys. zł,
- 31 grudnia 2020 r. – 731 515,3 tys. zł, przy planowanych 380 364,1 tys. zł.

Dyrektor Generalny LP wyjaśnił, że niepełne wykorzystanie środków, związanych z funduszem leśnym, w stosunku do zaplanowanego na 2019 r. i 2020 r. i I półrocze 2021 r wynikało przede wszystkim z:

- wyższej, niż przewidywana na etapie budowy planu kwoty zrealizowanych przychodów funduszu leśnego dotyczącego LP,
- wyższej, niż przewidywana na etapie budowy planu, kwoty odpisu na fundusz leśny dotyczący LP, na którą decydujący wpływ ma cena oraz rozmiar sprzedanego drewna,
- niższego, niż przewidywane na etapie budowy planu, wykonania zaplanowanych zadań,
- sposobu prezentacji środków rezerwy ogólnej funduszu leśnego, która w planie funduszu leśnego pomniejsza bilans zamknięcia (prezentowana jest po stronie wydatków), z kolei na etapie wykonania – jeżeli środki rezerwy ogólnej funduszu leśnego są niewykorzystane – powiększają saldo funduszu leśnego na koniec roku,
- braku w kontrolowanym okresie występowania nadzwyczajnych zagrożeń dla lasów w ramach długookresowego cyklu produkcji leśnej i tym samym niewykorzystania zaplanowanego funduszu stabilizacji, który powiększa saldo funduszu leśnego na koniec roku.

(akta kontroli str. 525, 824, 1817, 2128, 2145)

3. Zgodnie z art. 57 ust. 3 uol i § 24 rozporządzenia RM w sprawie gospodarki finansowej LP środki funduszu leśnego niewykorzystane w danym roku przechodziły na następny rok i stanowiły bilans otwarcia funduszu leśnego, ujęty w planach finansowo-gospodarczych LP.

(akta kontroli str. 1776, 1785, 1817, 2012-2126, 2528-2533)

4. W badanym okresie nie tworzone lokat dla środków funduszu leśnego, gdyż oprocentowanie rachunków bankowych gromadzących środki funduszu leśnego było wyższe niż proponowane przez banki w trakcie roku oprocentowania lokat terminowych.

(akta kontroli str. 1776, 1784-1785, 2596-2624)

5. W kontrolowanym przez NIK okresie środki funduszu leśnego były przeznaczane na:

³⁰ Stan środków funduszu leśnego na koniec roku składa się z sumy sald środków, związanych z funduszem leśnym dotyczącym lasów w zarządzie LP oraz sald środków, związanych z funduszem leśnym dotyczącym innych lasów.

- dopłaty wewnętrzne na wyrównywanie niedoborów powstających przy realizacji zadań gospodarki leśnej w wysokości 2 808 988,7 tys. zł³¹; dopłaty wewnętrzne na wyrównywanie niedoborów dotyczących administracji publicznej w zakresie leśnictwa w wysokości 84 831,3 tys. zł³²,
- wspólne przedsięwzięcia jednostek organizacyjnych LP w wysokości 282 999,3 tys. zł³³,
- badania naukowe w wysokości 82 626,7 tys. zł³⁴,
- tworzenie infrastruktury niezbędnej do prowadzenia gospodarki leśnej w wysokości 41 568,4 tys. zł³⁵,
- sporządzanie planów urządzenia lasów w wysokości 146 192,1 tys. zł³⁶,
- nabywanie przez Skarb Państwa gruntów, o których mowa w art. 37a uol oraz lasów lub gruntów przeznaczonych do zalesienia, o których mowa w art. 37 uol w wysokości 19 193,8 tys. zł³⁷,
- organizację szkoleń w zakresie szacowania szkód łowieckich w wysokości 907,3 tys. zł³⁸,
- inne zadania z zakresu gospodarki leśnej w lasach w wysokości 68 980,2 tys. zł³⁹,
- bank danych o lasach w wysokości 11 673,0 tys. zł⁴⁰,
- inwentaryzację wielkoobszarową w wysokości 15 449,0 tys. zł⁴¹,
- zryczałtowane koszty udziału przedstawicieli wojewódzkich ośrodków doradztwa rolniczego w szacowaniu szkód łowieckich, a także ustalaniu wysokości odszkodowań za te szkody w wysokości 364,9 tys. zł⁴²,
- inne wydatki w lasach niestanowiących własności Skarbu Państwa w wysokości 21 422,8 tys. zł⁴³,
- podatek dochodowy od osób prawnych w lasach niestanowiących własności Skarbu Państwa w wysokości 20 629,9 tys. zł⁴⁴,
- sporządzanie uproszczonych planów urządzenia lasów w wysokości 4 767,2 tys. zł⁴⁵,
- prace badawcze i inne zadania z zakresu gospodarki leśnej w parkach narodowych w wysokości 52 352,2 tys. zł⁴⁶,
- tworzenie infrastruktury w parkach narodowych w wysokości 6 149,9 tys. zł⁴⁷,
- działania związane z zapobieganiem dalszemu rozprzestrzenianiu się afrykańskiego pomoru świń (ASF) w wysokości 8 003,7 tys. zł⁴⁸.

(akta kontroli str. 1810-1813, 1817, 1999-2126)

³¹ Z tego w 2019 r. – 1 200 448,0 tys. zł, w 2020 r. – 1 148 556,0 tys. zł i w I półroczu 2021 r. – 459 984,7 tys. zł.

³² Z tego w 2019 r. – 48 610,9 tys. zł, w 2020 r. – 26 223,5 tys. zł i w I półroczu 2021 r. – 9 996,9 tys. zł.

³³ Z tego w 2019 r. – 169 977,0 tys. zł, w 2020 r. – 90 655,0 tys. zł i w I półroczu 2021 r. – 22 367,3 tys. zł.

³⁴ Z tego w 2019 r. – 44 559,6 tys. zł, w 2020 r. – 31 882,4 tys. zł i w I półroczu 2021 r. – 6 184,7 tys. zł.

³⁵ Z tego w 2019 r. – 31 294,5 tys. zł i w 2020 r. – 10 273,9 tys. zł.

³⁶ Z tego w 2019 r. – 69 779,3 tys. zł, w 2020 r. – 65 049,3 tys. zł i w I półroczu 2021 r. – 11 363,5 tys. zł.

³⁷ Z tego w 2019 r. – 12 485,9 tys. zł, w 2020 r. – 3 576,7 tys. zł i w I półroczu 2021 r. – 3 131,2 tys. zł.

³⁸ Z tego w 2019 r. – 850,4 tys. zł, w 2020 r. – 39,2 tys. zł i w I półroczu 2021 r. – 17,7 tys. zł.

³⁹ Z tego w 2019 r. – 28 019,9 tys. zł, w 2020 r. – 26 935,1 tys. zł i w I półroczu 2021 r. – 14 025,2 tys. zł, w tym podatek dochodowy od osób prawnych w wysokości 68 964,7 tys. zł, z tego w 2019 r. – 28 019,8 tys. zł, w 2020 r. – 26 935,0 tys. zł i w I półroczu 2021 r. – 14 009,9 tys. zł.

⁴⁰ Z tego w 2019 r. – 5 249,5 tys. zł, w 2020 r. – 5 144,3 tys. zł i w I półroczu 2021 r. – 1 279,2 tys. zł.

⁴¹ Z tego w 2019 r. – 6 532,9 tys. zł, w 2020 r. – 7 055,7 tys. zł i w I półroczu 2021 r. – 1 860,4 tys. zł.

⁴² Z tego w 2019 r. – 203,0 tys. zł, w 2020 r. – 116,1 tys. zł i w I półroczu 2021 r. – 45,8 tys. zł.

⁴³ Z tego w 2019 r. – 13 035,6 tys. zł, w 2020 r. – 7 278,8 tys. zł i w I półroczu 2021 r. – 1 108,4 tys. zł.

⁴⁴ Z tego w 2019 r. – 8 366,5 tys. zł, w 2020 r. – 8 080,1 tys. zł i w I półroczu 2021 r. – 4 183,3 tys. zł;

⁴⁵ Z tego w 2019 r. – 2 475,6 tys. zł, w 2020 r. – 2 030,6 tys. zł i w I półroczu 2021 r. – 261,0 tys. zł.

⁴⁶ Z tego w 2019 r. – 24 899,1 tys. zł, w 2020 r. – 27 376,2 tys. zł i w I półroczu 2021 r. – 76,9 tys. zł.

⁴⁷ Z tego w 2019 r. – 3 214,8 tys. zł i w 2020 r. – 2 935,1 tys. zł.

⁴⁸ Z tego w 2019 r. – 2 734,3 tys. zł, w 2020 r. – 4 433,5 tys. zł i w I półroczu 2021 r. – 835,9 tys. zł.

6. Według przedłożonej dokumentacji w postaci faktur i wyjaśnień Dyrektora Generalnego LP, funkcjonująca w DGLP Izba Pamięci LP, w okresie objętym kontrolą nie była finansowana z funduszu leśnego. Przedsięwzięcie to było finansowane ze środków przekazanych przez nadleśnictwa w ramach wpłat na utrzymanie jednostek nadrzędnych na podstawie § 5 ust. 1 decyzji nr 10 Dyrektora Generalnego LP z 13 stycznia 2016 r.⁴⁹

(akta kontroli str. 7979-7988)

7. Jednostki organizacyjne LP nie składają wniosków o dopłatę na wyrównywanie niedoborów. Wartość dopłaty na wyrównanie niedoborów ustalana jest na szczeblu DGLP, w końcowym etapie prac nad planem finansowo-gospodarczym na dany rok, w momencie, w którym znana już jest całkowita wartość planowanych kosztów i przychodów poszczególnych jednostek. Wartość niedoborów jest obliczana według § 6 zarządzenia nr 66 Dyrektora Generalnego LP i określa się ją biorąc pod uwagę:

- planowany wynik finansowy na działalności leśnej, z uwzględnieniem równowartości odpisów amortyzacyjnych rzeczowych aktywów trwałych służących działalności leśnej, sfinansowanych ze środków zewnętrznych;
- wartość środków przeznaczonych na realizację zadań dotyczących administracji publicznej w zakresie leśnictwa.

Przy określaniu wartości dopłaty przyjmuje się założenie, że na etapie planu wynik z realizacji zadań gospodarki leśnej powinien być równy „zero”. Na poziomie DGLP ustala się wartość dopłat na wyrównanie niedoborów dla poszczególnych rdLP (przekazywane są w decyzjach zatwierdzających plany finansowo-gospodarcze rdLP), a te jednostki określają wartość dopłat na wyrównanie niedoborów dla poszczególnych nadleśnictw.

Na podstawie art. 58 ust. 1 uol środki funduszu leśnego na wyrównywanie niedoborów powstających przy realizacji zadań były ujęte w planach gospodarczo-finansowych na każdy rok w wysokości: w 2019 r. – 1 234 189,2 tys. zł, w 2020 r. – 1 171 935,3 tys. zł i w 2021 r. – 967 692,4 tys. zł w podziale na:

- 1) zadania gospodarki leśnej w wysokości: w 2019 r. – 1 200 448,0 tys. zł, w 2020 r. – 1 148 556,0 tys. zł i w 2021 r. – 919 969,4 tys. zł, które nie zostały zmienione w ciągu roku;
- 2) zadania dotyczące administracji publicznej w zakresie leśnictwa w wysokości: w 2019 r. – 33 741,2 tys. zł, w 2020 r. – 23 379,3 tys. zł i w 2021 r. – 47 723,0 tys. zł z przeznaczeniem na:
  - dopłaty podmiotowe w wysokości: w 2019 r. – 22 397,0 tys. zł, w 2020 r. – 22 147,3 tys. zł i w 2021 r. – 19 993,8 tys. zł, które nie zostały zmienione w ciągu roku;
  - dopłaty celowe w wysokości: w 2019 r. – 11 344,2 tys. zł, w 2020 r. – 1 232,0 tys. zł i w 2021 r. – 27 729,2 tys. zł, które zaplanowano na realizację dwóch zadań: „Budowę dróg z samorządami (w 2019 r. – 3 704,2 tys. zł, w 2020 r. – 1 232,0 tys. zł, w 2021 r. – 27 729,2 tys. zł) oraz „Utrzymanie dróg obcej własności” (w 2019 r. – 7 640,0 tys. zł).

Dopłaty na wyrównywanie niedoborów zarówno przy realizacji zadań gospodarki leśnej jak i zadań dotyczących administracji publicznej w zakresie leśnictwa były zaplanowane i naliczone dla wszystkich rdLP w każdym roku, objętym kontrolą.

W ciągu roku planowane wydatki na dopłaty zostały zwiększone do wysokości 1 255 178,8 tys. zł w 2019 r., 1 176 744,1 tys. zł w 2020 r. i do 30 czerwca 2021 r. – 968 692,4 tys. zł. W wyniku zmian zwiększono planowane wydatki na dopłaty celowe

⁴⁹ B.I.L.P. Nr 2, poz. 35.

do wysokości: w 2019 r. – 32 333,8 tys. zł, w 2020 r. – 6 040,8 tys. zł i do 30 czerwca 2021 r. – 28 729,2 tys. zł, które były przeznaczone na realizację dwóch zadań w 2019 r. i jednego zadania w latach 2020-2021 (I półrocze).

DGLP co miesiąc naliczała na dobro 17 rdLP kwotę równą 1/12 określonej w planie na każdy rok wielkości dopłaty z funduszu leśnego dla nadleśnictw z tytułu wyrównywania niedoborów powstałych przy realizacji zadań gospodarki leśnej oraz zadań dotyczących administracji publicznej w zakresie leśnictwa (dopłaty podmiotowe). Wielkość dopłaty była wyliczana od stycznia do marca – na podstawie prowizorium planu, a od kwietnia – po dokonaniu korekty naliczenia dopłaty za okres od stycznia do marca, na podstawie zatwierzonego planu finansowo-gospodarczego LP.

Dopłaty na wyrównywanie niedoborów powstałych przy realizacji zadań gospodarki leśnej oraz zadań dotyczących administracji publicznej w zakresie leśnictwa wyniosły łącznie: w 2019 r. – 1 249 058,9 tys. zł, w 2020 r. – 1 174 779,6 tys. zł i w I półroczu 2021 r. – 469 981,6 tys. zł. Dopłaty na wyrównywanie niedoborów powstających przy realizacji zadań gospodarki leśnej w latach 2019-2020 zostały przekazane w całości zgodnie z planem, tj. w 2019 r. – 1 200 448,0 tys. zł i w 2020 r. – 1 148 556,0 tys. zł, a w I półroczu 2021 r. – 459 984,7 tys. zł, co stanowiło 50% kwoty dopłaty ujętej w planie na 2021 r.

Dopłaty podmiotowe na wyrównywanie niedoborów powstających przy realizacji zadań dotyczących administracji publicznej w zakresie leśnictwa przekazano w kwotach ujętych w planie na 2019 r. i 2020 r., tj. odpowiednio 22 397,0 tys. zł i 22 147,3 tys. zł, a w I półroczu 2021 r. – 9 996,9 tys. zł, tj. 50% planu.

Dopłaty celowe na wyrównywanie niedoborów powstających przy realizacji zadań dotyczących administracji publicznej wyniosły: w 2019 r. – 26 213,9 tys. zł, w 2020 r. – 4 076,3 tys. zł, a w I półroczu 2021 r. nie poniesiono wydatków na ten cel. Zostały przekazane dla nadleśnictw za pośrednictwem rdLP na realizację dwóch zadań:

- „Utrzymanie dróg obcej własności” (kod: UT DR OW) w 2019 r. na remont lub przebudowę dróg (gminnych, publicznych) obcej własności na terenie 3 rdLP w kwocie 6 577,2 tys. zł;
- „Budowę dróg z samorządami” (kod: DROGI SA) w 2019 r. i 2020 r. na budowę, przebudowę dróg gminnych lub powiatowych na terenie odpowiednio 10 rdLP i 3 rdLP w kwocie 19 636,7 tys. zł i 4 076,3 tys. zł.

(akta kontroli str. 127-147, 540-546, 839-842, 1126-1129, 1819, 1850-1852, 1999-2126, 2700-2789o, 8194-8206)

8. Niedobór powstający przy realizacji zadań gospodarki leśnej nie wystąpił: w 58 nadleśnictwach w 2019 r., w 56 w 2020 r. i w 89 nadleśnictwach 2021 r.

W 2019 r. nadleśnictwa te były nadzorowane przez rdLP w Szczecinie (25), rdLP w Białymstoku (15), rdLP w Olsztynie (5), rdLP w Wrocławiu (5), rdLP w Radomiu (2), rdLP w Szczecinku (2), rdLP w Toruniu (2), rdLP w Gdańsku (1) i rdLP w Pile (1).

W 2020 r. nadleśnictwa te wystąpiły na obszarze rdLP w Białymstoku (19), rdLP w Szczecinie (8), rdLP w Olsztynie (7), rdLP w Szczecinku (7), rdLP w Toruniu (5), rdLP w Gdańsku (5), rdLP w Wrocławiu (2), rdLP w Warszawie (2) i rdLP w Pile (1).

W 2021 r. nadleśnictwa te wystąpiły na obszarze RrdLP w Białymstoku (22), rdLP w Szczecinku (17), rdLP w Olsztynie (16), rdLP w Szczecinie (13), rdLP w Gdańsku (6), rdLP w Pile (5), rdLP w Toruniu (4), rdLP w Wrocławiu (2), rdLP w Warszawie (2), rdLP w Łodzi (1) i rdLP w Poznaniu (1).

Dyrektor Generalny wyjaśnił, że wartość niedoborów powstających przy realizacji zadań gospodarki leśnej w nadleśnictwach określa się w trakcie opracowywania planu finansowo-gospodarczego LP. W planie LP, określone są wartości dopłat na wyrównywanie niedoborów w nadleśnictwach sumarycznie dla poszczególnych rdLP

(bez podziału na poszczególne nadleśnictwa). Na podstawie tego planu rdLP opracowują i wprowadzają do stosowania plany rdLP, w skład których wchodzi: plan biura rdLP, plany zakładów o zasięgu regionalnym oraz plany nadleśnictw. Określenie wartości dopłat na wyrównanie niedoborów dla poszczególnych nadleśnictw następuje w trakcie prac nad planem na poziomie rdLP i dane te zawarte są w planach tych nadleśnictw. Stąd też na poziomie DGLP w planach prezentowane są zagregowane wartości dopłat na wyrównanie niedoborów do poziomu poszczególnych rdLP oraz łącznie dla całych LP. DGLP na potrzeby kontroli NIK pobrała z baz danych nadleśnictw żądane informacje. Należy podkreślić, że jest to lista nadleśnictw z planowaną dopłatą o wartości 0 zł, czyli jednostek, w których nie wystąpiły niedobory i nie jest naliczana dopłata na wyrównanie niedoborów. We wszystkich tych nadleśnictwach jest spełniony podstawowy warunek, a mianowicie: na etapie prac planistycznych wynik z realizacji zadań gospodarki leśnej, po skorygowaniu o wartość odpisu podstawowego i dopłaty do wyrównania niedoborów jest równy „zero”, a po skorygowaniu o równowartość odpisów amortyzacyjnych rzeczowych aktywów trwałych działalności leśnej sfinansowanych ze źródeł zewnętrznych, przyjmuje wartość ujemną równą tej równowartości.

Według baz danych nadleśnictw najwyższa dopłata dla nadleśnictwa na wyrównanie niedoborów powstających przy realizacji zadań dotyczących administracji publicznej w zakresie leśnictwa i przy realizacji zadań gospodarki leśnej łącznie wyniosła 12 621,8 tys. zł w 2019 r., 16 800,2 tys. zł w 2020 r. i 15 701,5 tys. zł w I półroczu 2021 r.

(akta kontroli str. 2128-2129, 2151-2152, 2161-2169)

9. W latach 2019-2021 (I półrocze) zostało podpisanych 78 umów na sporządzenie uproszczonych planów urządzania lasu⁵⁰ (na podstawie art. 58 ust. 3a pkt 2 uol). Szczegółową analizą objęto 7 z ww. umów, zawartych pomiędzy DGLP i 7 Starostwami Powiatowymi⁵¹ oraz 1 porozumienie zawarte w 2019 r. pomiędzy DGLP a SGGW.

Każda z analizowanych umów zawierała zapis zobowiązujący wykonawcę do bezzwłocznego zwrotu środków udzielonej dotacji w przypadku rozwiązania umowy z powodu nieuzasadnionych opóźnień w jej realizacji, wystąpienia okoliczności uniemożliwiających ukończenie umowy w terminie lub nie stosowania się do zaleceń lub rekomendacji DGLP. Przedmioty ww. umów zostały wykonane w terminie i zgodnie z zapisami umowy, a środki funduszu leśnego wydatkowane zgodnie z przepisami uol.

Porozumienie⁵² zawarte przez LP z SGGW nie zawierało zapisów dotyczących zwrotu środków w przypadku wykorzystania ich niezgodnie z przeznaczeniem, natomiast wypłata środków została uzależniona od dotrzymania terminu zakończenia prac i przedłożenia dokumentów potwierdzających sporządzenie uPUL wraz z dowodami księgowymi. Wypłata środków nastąpiła po wypełnieniu wszystkich obowiązków zawartych w ww. porozumieniu. Pomimo, że strony porozumienia dopełniły wszystkich obowiązków w nim zawartych, przedmiot umowy został sfinansowany niezgodnie z art. 58 uol, co zostało opisane w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 4993-5028, 5062-5064)

W kontrolowanym przez NIK okresie zawarto 47 umów z parkami narodowymi⁵³ o wartości 67 634,8 tys. zł. Szczegółowym badaniem objęto 11 umów na łączną kwotę

⁵⁰ Dalej: „uPUL”.

⁵¹ Tj. Starostwem Powiatowym (dalej: „SP”) Pajęczno (w 2019 r.), SP Otwock (w 2019 r.), SP Przysucha (w 2019 r.), SP Wieruszów (w 2020 r.), SP Ostrołęka (w 2020 r.), SP Starogard Gdański (w 2020 r.) i SP Płońsk (w 2020 r.).

⁵² Nr ZU.60007.28.2018 z dnia 12 kwietnia 2018 r.

⁵³ Dalej: „PN”.

20 846,6 tys. zł. Zgodnie z zapisami umów na dofinansowanie, środki z funduszu leśnego były przekazywane PN w formie zaliczki po podpisaniu umowy. Środki niewykorzystane lub wykorzystane niezgodnie z umową (koszty nieuznane przez DGLP) podlegały zwrotowi wraz z odsetkami na konto funduszu leśnego, zwrotów dokonywano na podstawie not księgowych wystawionych przez PN, podpisanych przez Dyrektora PN lub osobę upoważnioną. W latach 2019 i 2020 wartość niewykorzystanych środków wyniosła odpowiednio 3 991,6 tys. zł i 6 162,5 tys. zł.

(akta kontroli str. 7762-7771)

W latach 2019-2021 (I półrocze) realizowano 84 umowy na badania naukowe o wartości 264 787,0 tys. zł i 82 umowy zawarte w trybie ustawy – Prawo zamówień publicznych⁵⁴ o wartości 149 029,4 tys. zł. Kontrola 5 umów na badania naukowe o łącznej wartości 53 944,8 tys. zł oraz 16 umów o łącznej wartości zamówienia 82 834,6 tys. zł wykazała, że zapłaty za usługi dokonywano na podstawie dostarczonego przedmiotu umowy, potwierdzonego protokołem zdawczo-odbiorczym. W umowach zawarte były postanowienia dotyczące kary umownej w przypadku niewykonania lub nienależytego wykonania przedmiotu umowy w terminach określonych w umowie.

(akta kontroli str. 2629-2638, 2820-2825, 3120-3125, 3383-3388, 3490-3494, 3552-3557, 3599-3609, 3659-3674, 3815-3823, 3849-3857, 3949-3959, 8030-8130)

10. W okresie objętym kontrolą Dyrektor Generalny LP zlecił z własnej inicjatywy realizację 25 zadań sfinansowanych ze środków funduszu leśnego na łączną kwotę 1 146,2 tys. zł, z tego 14 – na kwotę 645,1 tys. zł w 2019 r., 6 – na kwotę 262,4 tys. zł w 2020 r., a pozostałe 5 – na kwotę 238,7 tys. zł w I półroczu 2021 r. Zakres przedmiotowy wszystkich zadań zainicjowanych przez Dyrektora Generalnego LP dotyczył zlecenia opracowania ekspertyz, zorganizowania konferencji i seminariów oraz pokrycia kosztów działalności wybranych zespołów zadaniowych i sklasyfikowany został jako wydatek poniesiony na podstawie art. 58 ust. 2 pkt 1 uol, tj. jako wspólne przedsięwzięcia jednostek organizacyjnych LP. Zadania zlecone przez Dyrektora Generalnego LP zostały zrealizowane przez jednostki organizacyjne LP (komórki organizacyjne DGLP, nadleśnictwa, rdLP, zakłady LP o zasięgu krajowym) oraz podmioty zewnętrzne.

W ramach zadań zleconych z własnej inicjatywy Dyrektora Generalnego LP w 2019 r. sfinansowano opracowanie 3 ekspertyz dotyczących m.in. Puszczy Białowieskiej na łączną kwotę 182,3 tys. zł, organizację we współpracy z IBL (Zimowa Szkoła Leśna) i rdLP Zielona Góra 2 konferencji na łączną kwotę 224,1 tys. zł, organizację 3 seminariów dla LP na łączną kwotę 99,5 tys. zł oraz prace 7 zespołów zadaniowych na łączną kwotę 139,2 tys. zł.

W 2020 r. ze środków funduszu leśnego opłacono sporządzenie 2 ekspertyz dotyczących m.in. Puszczy Białowieskiej i określenia stopnia rozprzestrzeniania się grążlicy wśród żubrów na łączną kwotę 130,3 tys. zł, organizację 1 konferencji we współpracy z IBL (Zimowa Szkoła Leśna) na kwotę 28,8 tys. zł oraz prace 3 zespołów zadaniowych na łączną kwotę 103,2 tys. zł.

W 2021 r. (do 30 czerwca) w ramach zadań zleconych z inicjatywy własnej Dyrektora Generalnego LP ze środków funduszu leśnego sfinansowano sporządzenie 3 ekspertyz na łączną kwotę 197,4 tys. zł oraz prace 2 zespołów zadaniowych na łączną kwotę 41,3 tys. zł.

(akta kontroli str. 5047, 5083-5087)

⁵⁴ Ustawa z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych – Dz. U. z 2019 r. poz. 1843, ze zm. Od 1 stycznia 2021 r. ustawa z dnia 11 września 2019 r. Prawo zamówień publicznych – Dz. U. z 2021 r. poz. 1129, ze zm. Dalej: „ustawa Pzp”.

11. Na podstawie art. 58 ust 2 pkt 1 uol środki funduszu leśnego mogą być przeznaczone na wspólne przedsięwzięcia jednostek organizacyjnych Lasów Państwowych, w szczególności w zakresie gospodarki leśnej. Ustawa nie wprowadza ograniczeń przedmiotowych w zakresie realizowanych projektów. W przepisach wewnętrznych DGLP zagadnienie to reguluje § 7 zarządzenia nr 66⁵⁵. Regulacja ta ma charakter ogólny i podobnie jak uol nie zawiera ograniczeń przedmiotowych. Za przedsięwzięcia wspólne uważa się m.in. zadania realizowane przez Dyrektora Generalnego LP na rzecz jednostek organizacyjnych LP, bezpośrednio lub za pośrednictwem wskazanej jednostki organizacyjnej LP, w szczególności przez zakład oraz zadania realizowane przez co najmniej dwie jednostki organizacyjne LP w ramach programów zatwierdzonych przez Dyrektora Generalnego.

W 2019 r., 2020 r. i I półroczu 2021 r. w ramach wspólnych przedsięwzięć wydatkowano odpowiednio 169 977,1 tys. zł, 90 654,9 tys. zł i 22 367,3 tys. zł. Największe kwoty przeznaczono w poszczególnych latach na:

- zwalczanie owadów techniką lotniczą – w 2019 r. – 51 686,5 tys. zł, w 2020 r. – 12 316,2 tys. zł i w I półroczu 2021 r. – 374,7 tys. zł;
- realizację zadań bieżących CILP – w 2019 r. – 25 364,5 tys. zł, w 2020 r. – 21 863,6 tys. zł i w I półroczu 2021 r. – 6 507,6 tys. zł;
- budowę dróg z samorządami – w 2019 r. – 13 279,6 tys. zł, w 2020 r. – 2 339,6 tys. zł.

W ramach wspólnych przedsięwzięć realizowano także projekty termomodernizacji budynków jednostek organizacyjnych LP, na które przeznaczono w latach 2019-2020 odpowiednio 7 171,5 tys. zł i 4 476,9 tys. zł.

Szczegółowa analiza 11 wniosków na zadania realizowane z udziałem środków funduszu leśnego na łączną kwotę 7 064,2 tys. zł, w ramach których zawarto 26 umów o wartości 6 577,9 tys. zł, nie wykazała nieprawidłowości.

Wartość zrealizowanych w ramach umów zadań wyniosła 4 508,0 tys. zł, z czego z funduszu leśnego pokryto 4 497,5 tys. zł. Wydatki związane z organizacją Zimowej Szkoły Leśnej (we współpracy z IBL) oraz opracowaniem opinii „Monitoring i kontrola drzew w kontekście zachowania należytej staranności przy wykonywaniu działalności leśnej” zostały sfinansowane w 50% z funduszu leśnego, pozostałe badane szczegółowo wydatki poniesiono w 100% z funduszu leśnego.

W wyniku badania szczegółowego nie stwierdzono nieprawidłowości.

(akta kontroli str. 1776-1778, 1819-1820, 7913a-7971)

Badaniem szczegółowym objęto także zasady finansowania funkcjonującego na terenie Nadleśnictwa Spała Domu Pamięci Walk i Męczeństwa im Adama Loreta w Spale (Dom Pamięci). W okresie od 1 stycznia 2019 r. do 30 czerwca 2021 r. na jego utrzymanie wydatkowano z funduszu leśnego 601,3 tys. zł, w tym 343,3 tys. zł w 2019 r. i 258,0 tys. zł w 2020 r. Wydatki związane z prowadzeniem Domu Pamięci poniesione zostały przez Nadleśnictwo w Spale. Finansowanie Domu Pamięci odbywało się za pośrednictwem rdLP w Łodzi bez zatwierdzenia programu wspólnego

⁵⁵ W zakresie wspólnych przedsięwzięć, o których mowa w art. 58 ust. 2 pkt 1 uol, mieszczą się zadania realizowane:

- 1) przez Dyrektora Generalnego na rzecz jednostek organizacyjnych Lasów Państwowych, bezpośrednio lub za pośrednictwem wskazanej jednostki organizacyjnej Lasów Państwowych, w szczególności przez zakład;
- 2) przez co najmniej dwie jednostki organizacyjne Lasów Państwowych w ramach programów zatwierdzonych przez Dyrektora Generalnego;
- 3) w ramach tworzenia, łączenia, dzielenia, likwidacji nadleśnictw i zakładów zgodnie z § 6 ust. 4 rozporządzenia;
- 4) w ramach tworzenia bądź przystępowania do spółek, o których mowa w art. 42 ust. 1 uol.

przedsięwzięcia, o którym mowa w § 7 zarządzenia nr 66, co opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 7979-8027)

12. Na podstawie § 64 regulaminu organizacyjnego DGLP Zespół ds. Zamówień Publicznych, a od 1 lutego 2021 r. Wydział Zamówień Publicznych i Innowacji prowadził sprawy związane z udzielaniem zamówień publicznych, ustalaniem jednolitych procedur postępowania oraz prowadzeniem postępowań o udzielenie zamówienia na potrzeby DGLP.

W kontrolowanym przez NIK okresie w DGLP obowiązywały procedury udzielania przez DGLP zamówień niepodlegających ustawie Pzp do 18 stycznia 2021 r. – procedura ustalona zarządzeniem nr 29 Dyrektora Generalnego LP z 31 marca 2015 r.⁵⁶ i procedura ustalona zarządzeniem nr 2 Dyrektora Generalnego LP z 19 stycznia 2021 r.⁵⁷ W okresie od 1 stycznia 2019 r. do 30 czerwca 2021 r. w DGLP zawarto 82 umowy finansowane przy udziale środków funduszu leśnego:

- 23 umowy o łącznej wartości brutto 147 236,8 tys. zł w wyniku przeprowadzonych postępowań o udzielenie zamówienia publicznego w trybie przetargu nieograniczonego (21 postępowań) i w trybie z wolnej ręki (2 postępowania)⁵⁸;
- 59 umów o łącznej wartości brutto 1 908,5 tys. zł⁵⁹ w trybie art. 4 pkt 8 ustawy Pzp do 31.12.2020 r. i art. 2 ust. 1 pkt 1 ustawy Pzp od 1.01.2021 r.⁶⁰

Szczegółową analizą objęto 3 postępowania o udzielenie zamówienia publicznego, przeprowadzone w trybie przetargu nieograniczonego, zakończone zawarciem 4 umów przez Dyrektora Generalnego LP lub jego zastępcę z prawidłowo wybranym wykonawcą:

- 1) Nr EZ.271.1.16.2019 z 13 listopada 2019 r. na „Zakup i dostawę 22 platform lęgowych dla rybołówów na słupy wysokiego napięcia na terenie wybranych nadleśnictw w północno-zachodniej części Polski”⁶¹ o wartości 67,4 tys. zł brutto;
- 2) Nr EZ.271.1.13.2020 i Nr EZ.271.1.14.2020 z dnia 14 października 2020 r. na „Budowę dwóch czatowni ornitologicznych na potrzeby realizacji projektu „Ochrona rybołowa Pandion haliaetus na wybranych obszarach SPA Natura 2000 w Polsce”⁶² o wartości 40,0 tys. zł brutto (czatownia na terenie Nadleśnictwa Międzyrzecz) i o wartości 45,0 tys. zł brutto (czatownia na terenie Nadleśnictwa Tuczo);
- 3) Nr EZ.271.1.1.2021 z dnia 18 stycznia 2021 r. na wykonanie robót budowlanych polegających na instalacji platform lęgowych rybołówów wraz z wieńcami gniazd na słupach linii elektroenergetycznych 110KV”⁶³ o wartości 236,2 tys. zł brutto.

Szczegółowa analiza nie wykazała nieprawidłowości, postępowania zostały przeprowadzone zgodnie z przepisami ustawy Pzp.

⁵⁶ W sprawie procedur udzielania przez Dyрекcję Generalną Lasów Państwowych zamówień nie podlegających ustawie - Prawo zamówień publicznych, B.I.L.P. Nr 5, poz. 73.

⁵⁷ W sprawie procedur udzielania przez Dyрекcję Generalną Lasów Państwowych zamówień nie podlegających ustawie - Prawo zamówień publicznych, B.I.L.P. Nr 2, poz. 18.

⁵⁸ Z tego w 2019 r. – 8 umów o wartości 54 312,4 tys. zł, w 2020 r. – 10 umów o wartości 59 551,5 tys. zł i w I półroczu 2021 r. – 5 umów o wartości 33 372,9 tys. zł.

⁵⁹ W tym jedna umowa z 2020 r., której wartość brutto określono jako 320 zł za miesiąc plus opłaty za sms.

⁶⁰ Z tego w 2019 r. – 24 umowy o wartości 676,6 tys. zł, w 2020 r. – 22 umowy o wartości 554,1 tys. zł w I półroczu 2021 r. – 13 umów o wartości 677,8 tys. zł.

⁶¹ Postępowanie znak: EZ.272.1.13.2019.

⁶² Postępowanie znak: EZ.272.1.4.2020.

⁶³ Postępowanie znak: EZ.272.1.5.2020.

Ponadto, szczegółowym badaniem objęto 3 postępowania przetargowe na usługi lotnicze. Były one prowadzone przez DGLP w imieniu rdLP na podstawie pełnomocnictw udzielonych przez regionalnych dyrektorów LP. Taka centralizacja zamówienia na usługi lotnicze umożliwiała dokonywanie przesunięć zamówionych godzin nalotu pomiędzy poszczególnymi rdLP w przypadku wystąpienia takiej konieczności. Postępowanie na usługi lotnicze świadczone w 2021 r. przeprowadzono w 2020 r. (przed wejściem w życie nowej ustawy Pzp). W 2019 r. zamówienie podzielono na 22 części. W kolejnych przetargach przeprowadzonych w 2020 r. zamówienie podzielono na 16 części dla zamówienia na rok 2020 i na 17 części dla zamówienia na rok 2021. W ramach zakończonych postępowań zawarto w sumie 12 umów⁶⁴ na usługi lotnicze o łącznej wartości 82 446,0 tys. zł. Postępowania prowadzono z uwzględnieniem w ogłoszeniu wartości zamówień uzupełniających w wysokości 100% zamówienia podstawowego, tak aby można było w razie potrzeby zamówić dodatkowe usługi z wolnej ręki w trybie przewidzianym w art. 67 ust. 1 pkt 6 ustawy Pzp.

(akta kontroli str. 3585-4106, 8030-8130, 8171-8184)

13. Zakładami LP o zasięgu krajowym były⁶⁵: Centrum Informacyjne Lasów Państwowych⁶⁶, Centrum Koordynacji Projektów Środowiskowych⁶⁷, Leśny Bank Genów Kostrzyca⁶⁸, Ośrodek Kultury Leśnej⁶⁹, Ośrodek Rozwojowo-Wdrożeniowy Lasów Państwowych⁷⁰, Ośrodek Techniki Leśnej⁷¹ i Zakład Informatyki Lasów Państwowych im. Stanisława Kostki Wisińskiego⁷². Wszystkie zakłady zostały podporządkowane bezpośrednio Dyrektorowi Generalnemu LP.

W okresie objętym kontrolą zadania realizowane przez zakłady LP o zasięgu krajowym były finansowane ze środków funduszu leśnego na podstawie art. 58 ust. 2 pkt 1 uol, tj. jako wspólne przedsięwzięcia jednostek organizacyjnych LP, w szczególności w zakresie gospodarki leśnej i prowadziły działalność dodatkową – produkcyjną i usługową na rzecz jednostek organizacyjnych LP w zakresie gospodarki leśnej. W wyniku analizy faktur przekazanych przez zakłady LP o zasięgu krajowym do DGLP o wartości 158 134,5 tys. zł brutto ustalono, że ze środków funduszu leśnego sfinansowano koszty zadań zrealizowanych przez te zakłady na kwotę 153 611,6 tys. zł (tj. 45,2% z zaplanowanych 339 716,6 tys. zł)⁷³, a pozostałą kwotę 4 522,9 tys. zł sfinansowano z wpłat obciążających koszty działalności nadleśnictw (tzw. narzutu). Według danych DGLP udział wartości środków funduszu leśnego (przychodu z funduszu leśnego⁷⁴) w ogólnych przychodach tych zakładów w latach 2019-2021 (I półrocze) wyniósł dla: CILP od 93% do 96%; OKL od 81% do 92%; LBG od 69% do 78%; CKPŚ od 53% do 75%; OTL od 36% do 50%; ORW od 32% do 42%; ZILP od 4% do 55%.

(akta kontroli str. 1995-1998, 4107-4110, 4380, 6310-6324)

⁶⁴ Umowy dotyczyły zabiegów lotniczych finansowanych wg art. 58 ust 2 pkt 1 uol z funduszu leśnego oraz lotów patrolowych i gaśniczych, których nie finansowano w ramach wspólnych przedsięwzięć.

⁶⁵ Wykaz zakładów Lasów Państwowych o zasięgu krajowym został opublikowany w zarządzeniu nr 33 Dyrektora Generalnego LP z dnia 25 czerwca 2019 r. w sprawie wykazu innych jednostek organizacyjnych LP nieposiadających osobowości prawnej o zasięgu krajowym i regionalnym.

⁶⁶ Dalej: „CILP”.

⁶⁷ Dalej: „CKPŚ”.

⁶⁸ Dalej: „LBG”.

⁶⁹ Dalej: „OKL”.

⁷⁰ Dalej: „ORW”.

⁷¹ Dalej: „OTL”.

⁷² Dalej: „ZILP”.

⁷³ Z tego w 2019 r. – 74 692,4 tys. zł (tj. 67,4% z zaplanowanych 110 740,7 tys. zł), w 2020 r. – 56 654,1 tys. zł (tj. 49,9% z zaplanowanych 113 326,5 tys. zł), a w I półroczu 2021 r. – 22 265,1 tys. zł (tj. 19,3% z zaplanowanych 115 649,4 tys. zł).

⁷⁴ W kwocie netto.

CILP było redakcją czasopism „Echa Leśne”, „Głos Lasu” i „Biuletynu Informacyjnego Lasów Państwowych”, a także wykonywało zadania Dyrektora Generalnego LP w zakresie monitorowania życia gospodarczego, politycznego i parlamentarnego, zarządzania informacjami medialnymi, sporządzania raportu o stanie lasu i wykonywania innych analiz i opracowań na zlecenie Dyrektora Generalnego LP. CILP prowadziło także działalność dodatkową – usługową i produkcyjną na rzecz gospodarki leśnej.

Ustalono, że CILP w okresie objętym kontrolą przekazywało do DGLP tabelaryczne zestawienie kwot na potrzeby budowy planu finansowo-gospodarczego usług finansowanych z funduszu leśnego. Zestawienia te przekazywano do komórki sprawującej nadzór merytoryczny nad CILP w DGLP wyłącznie drogą mailową. Zgodnie z ustaleniami, w DGLP nie zachowały się wiadomości przekazujące wnioski Dyrektora CILP o ujęcie zadań w planie funduszu leśnego, ani dokumenty potwierdzające opiniowanie wniosków CILP na 2019 r., 2020 r. i 2021 r. W okresie objętym kontrolą wnioski Zespołu ds. Mediów o ujęcie działań CILP w planie wydatków funduszu leśnego dotyczyły wyłącznie realizacji zadań statutowych CILP. Plany finansowo-gospodarcze CILP na 2019 r., 2020 r. i 2021 r. nie zawierały załączników z wykazem zadań, co zostało szerzej opisane w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

Dyrektor Generalny LP w latach 2019-2021 (do 30 czerwca) sfinansował ze środków funduszu leśnego, w trybie art. 58 ust. 2 pkt 1 uol, realizację zadań statutowych CILP na kwotę 55 453,3 tys. zł⁷⁵, w szczególności w zakresie gospodarki leśnej. Dyrektor Generalny LP wyjaśnił, że: „zadania realizowane przez CILP finansowane były z trzech źródeł: Funduszu Leśnego, Wpłat nadleśnictw na finansowanie DGLP (narzut), Dotacja NFOŚiGW (...) – Wielki Test Wiedzy o Lesie w TVP1 (2019)”. W toku kontroli ustalono, że z wpłat nadleśnictw finansowane były: Sprawozdanie finansowo-gospodarcze LP, Izba Pamięci, Krajowa Narada Leśników, Księga Identyfikacji Wizualnej LP (tylko w 2019 r.), BIP, BILP, Badanie opinii publicznej (tylko w 2019 r.), Śledzenie komunikatów PAP (tylko w 2019 r.).

CILP obciążało DGLP fakturami w kwocie brutto w cyklach comiesięcznych za zadania zrealizowane w ciągu ostatniego miesiąca. Faktury były sprawdzane merytorycznie i akceptowane przez Rzecznika prasowego LP a następnie przekazywane do Wydziału księgowości DGLP. W trakcie kontroli zbadano 41 faktur przekazanych przez CILP do DGLP, które w DGLP zaewidencjonowano w koszty funduszu leśnego w latach 2019-2021 (do 30 czerwca). Do faktur nie załączono dokumentów potwierdzających wykonanie usług jak również innych załączników świadczących o potwierdzeniu wykonania usług przez CILP. Szczegółowy opis został zawarty w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

DGLP – na podstawie art. 58 ust. 2 pkt 1 uol – finansowała m.in. wydawanie publikacji o tematyce leśnej, administrowanie witryną LP, kampanie promujące las, materiały promocyjne i wystawy, imprezy o charakterze targowym, nagrodę LP im. Adama Loreta, patronaty Dyrektora Generalnego LP, „działania promocyjne „Dobre z lasu””. Finansowano również „inne działania i wydarzenia”, „inne mogące pojawić się”, „zadania zlecone przez Dyrektora Generalnego LP”, „inne zadania” – były to przedsięwzięcia nie ujęte w planie finansowo-gospodarczym CILP i wcześniej niezaplanowane, które zostały w ciągu danego roku zlecone do realizacji CILP przez Dyrektora Generalnego LP. W ramach tej kategorii zadań w latach 2019-2021 (do 30 czerwca) ze środków funduszu leśnego sfinansowano m.in. delegacje służbowe pracowników CILP; organizację konferencji i spotkań z politykami, przedstawicielami

⁷⁵ Z czego 25 364,5 tys. zł zostało przekazanych w 2019 r., 21 863,6 tys. zł w 2020 r., a 8 225,2 tys. zł w I półroczu 2021 r.

samorządów, stowarzyszeniami, urzędnikami administracji publicznej i przedstawicielami firm; stoiska promocyjne LP podczas konferencji (publikację artykułów w czasopismach katolickich (m.in. Kwartalniku Pallotyńskim Prowincji Zwiastowania Pańskiego „Apostoł Miłosierdzia”); usługi noclegowe i gastronomiczne (w tym Kierownictwa LP i przedstawicieli DGLP), patronaty Dyrektora Generalnego LP (m.in. X i XI Festiwal Muzyki Kameralnej w Urlach) oraz oprawę multimedialną ceremonii pogrzebowej prof. Jana Szyszko w 2019 r. (w związku z pisemną prośbą Ministra Środowiska i Marszałek Sejmu). Wydatki poniesione na wymienione wyżej niezaplanowane zadania w latach 2019-2021 (do 30 czerwca) wyniosły 7 103,1 tys. zł i stanowiły 12,8% wszystkich wydatków sfinansowanych przez DGLP ze środków funduszu leśnego na działalność CILP.

(akta kontroli str. 1460-1461a, 1589-1590a, 1765-1766a, 4156-4198, 4391-4407, 4679-4794, 4884-4885, 4910, 5343-5864, 6301-6303, 6310-6324)

Dyrektor Generalny LP decyzją nr 38 z dnia 8 marca 2018 r.⁷⁶ powierzył CILP zorganizowanie kanałów dystrybucji żywności i innych artykułów pochodzących z lasów oraz prowadzenie sklepów pod marką „Dobre z Lasu”. Marka „Dobre z Lasu” od 8 grudnia 2017 r. stanowiła chroniony znak towarowy CILP. W latach 2019-2021 (do 30 czerwca) DGLP finansowała ze środków funduszu leśnego promocję marki „Dobre z Lasu” poprzez m.in.: pokrycie kosztów związanych z organizacją stoisk promocyjnych marki, zakup towarów oferowanych przez sklep „Dobre z Lasu”, pokrycie kosztów związanych z zakupem gadżetów z logotypem marki. Na promocję marki „Dobre z lasu” ze środków funduszu leśnego wydatkowano 1 745,3 tys. zł. Stoiska promocyjne organizowane podczas konferencji i spotkań były finansowane bezpośrednio przez CILP lub nadleśnictwa, które następnie refakturowały koszty na CILP i finalnie całkowity koszt promocji wraz z marżą CILP był pokrywany ze środków funduszu leśnego przez DGLP. Produkty na stoiska promocyjne oraz organizacja stoisk była zlecana przez nadleśnictwa lub CILP bezpośrednio operatorowi sklepu detalicznego „Dobre z Lasu” zlokalizowanego w budynku siedziby LP w Warszawie. Dostawcami produktów oferowanych w sklepach „Dobre z Lasu” oraz na stoiskach promocyjnych marki byli polscy producenci żywności ekologicznej. Ceny za dostarczone produkty i organizację promocji nie były objęte upustami ani preferencyjną stawką zakupu dla jednostek organizacyjnych LP. Produkty dostępne w sprzedaży i na stoiskach promocyjnych oferowane były w oryginalnych opakowaniach producentów, elementem promocyjnych LP była okrągła naklejka z logotypem „Dobre z Lasu”, umieszczana na produkcie.

(akta kontroli str. 4820-4854, 5357-5864, 6301-6303, 6310-6323)

Ze środków funduszu leśnego od 2019 r. finansowano także nagrody pieniężne LP im. Adama Loreta. Na nagrody dla laureatów za 2018 r. i 2019 r. przeznaczono łącznie 240 tys. zł. Przedsięwzięcie realizowane było jako wspólne przedsięwzięcie DGLP i CILP. Ponadto, ze środków funduszu leśnego finansowano prace Kapituły Nagrody Loreta.

(akta kontroli str. 4111-4130, 6301-6303)

W ocenie NIK finansowanie części z ww. przedsięwzięć na podstawie art. 58 ust. 2 pkt 1 uol, stanowiło nieuprawniony wydatek funduszu leśnego, co zostało szczegółowo opisane w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

Z dniem 17 maja 2021 r. nastąpiła zmiana regulaminu organizacyjnego DGLP⁷⁷. W strukturze organizacyjnej DGLP zlikwidowano m.in. Zespół ds. Mediów i Wydział Społecznych Funkcji Lasu, a w wyniku połączenia obu komórek organizacyjnych

⁷⁶ W ramach projektu LP pt. „Zdrowa Żywność z Polskich Lasów”, który był realizowany w okresie od 1 marca 2017 r. do 31 grudnia 2019 r.

⁷⁷ Zarządzenie nr 32 Dyrektora Generalnego LP z dnia 14 maja 2021 r.

utworzono Wydział Komunikacji Społecznej oraz stanowisko Rzecznika Prasowego pełniącego obowiązki naczelnika Wydziału Komunikacji Społecznej. Ustalono, że do 1 października 2021 r. żaden z pracowników nowo utworzonego Wydziału nie posiadał pisemnie zatwierdzonych zakresów czynności (obowiązków, uprawnień i odpowiedzialności) stanowiących integralną część umowy o pracę. Do dnia 5 stycznia 2021 r. pisemnie zatwierdzonego zakresu czynności nie posiadał naczelnik Wydziału Księgowości, a do dnia 28 października 2021 r. naczelnik Wydziału Analiz Ekonomicznych i Planowania. Zakres czynności ww. pracowników DGLP został sporządzony dopiero po stwierdzeniu ich braku w teczках osobowych pracowników w trakcie kontroli NIK. Ponadto, w zakresie obowiązków Rzecznika Prasowego nie ujęto zadań dotyczących nadzoru nad CILP, co zostało szczegółowo opisane w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 88-99, 8137-8170x, 8207-8214)

LBG Kostrzyca prowadził działalność dodatkową – usługową i produkcyjną na rzecz gospodarki leśnej oraz działalność poza gospodarką leśną. W trakcie kontroli zbadano 16 z 32 faktur przekazanych przez LBG do DGLP, które w DGLP zaewidencjonowano w koszty funduszu leśnego w latach 2019-2021 (do 30 czerwca).

(akta kontroli str. 4199-4217, 5865-5892, 6304-6305)

W okresie objętym kontrolą wnioski o ujęcie działań LBG w planie funduszu leśnego związane były wyłącznie z realizacją zadań statutowych. Dyrektor Generalny LP w latach 2019-2021 (do 30 czerwca) przekazał 19 114,0 tys. zł ze środków funduszu leśnego na realizację zadań LBG Kostrzyca w trybie art. 58 ust. 2 pkt 1 uol, w szczególności w zakresie gospodarki leśnej⁷⁸. W ramach tych zadań LBG corocznie realizowało te same zadania, tj. m.in.: Program zachowania leśnych zasobów genowych i hodowli selekcyjnej drzew w Polsce na lata 2011-2035, Zachowanie zasobów genowych metodą ogrodu botanicznego, Weryfikacja genetyczna plantacji nasiennych, Działalność badawczo-wdrożeniowa, Działania LBG Kostrzyca w zakresie miękkiego rozwoju pracowników, Czynna ochrona cietrzewia na gruntach Lasów Państwowych w Polsce, Funkcjonowanie laboratorium zwierzęcego (od 2020 r.). Pozostałe działania LBG, tj. edukacja przyrodniczo-leśna, współpraca międzynarodowa, działalność usługowa, utrzymanie pokojów gościnnych i projekty edukacyjne finansowane były przez DGLP z wpłat obciążających działalność nadleśnictw i środków własnych LBG. Środki funduszu leśnego na realizację zaplanowanych w latach 2019-2021 (do 30 czerwca) działań stanowiły od 77,5% do 81,8% całkowitych rocznych kosztów ujętych w planie finansowo-gospodarczym LBG.

W latach 2019-2021 (do 30 czerwca) ze środków funduszu leśnego sfinansowano nagrody pieniężne dla pracowników LBG w wysokości 599,2 tys. zł, w tym w 2019 r. 337,4 tys. zł, w 2020 r. 205,0 tys. zł i w I półroczu 2021 r. 56,8 tys. zł, co stanowiło 3,1% całkowitych kosztów zadań LBG sfinansowanych ze środków funduszu leśnego. Nagrody były ujęte w kosztach zadań LBG finansowanych z funduszu leśnego, co zostało szczegółowo opisane w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 1316a-1316d, 1514-1516, 1618-1622a, 4199-4217, 4408-4492, 5108-5109 5865-5892, 6304-6305)

OKL w Gołuchowie prowadził działalność m.in. w zakresie muzealnictwa leśnego, zarządzania zasobami informacyjnymi odnoszącymi się do wiedzy historycznej o organizacji i funkcjonowaniu LP, a także kulturze leśnej; edukacji leśnej społeczeństwa, współpracy, wymiany doświadczeń z uczelniami i szkołami,

⁷⁸ Z czego 8 226,6 tys. zł zostało przekazanych w 2019 r., 7 358,3 tys. zł w 2020 r., a 3 529,1 tys. zł w 2021 r. do 30 czerwca,

stowarzyszeniami i organizacjami społecznymi, parkami narodowymi i krajobrazowymi, arboretami i ogrodami botanicznymi, muzeami w kraju i za granicą.

(akta kontroli str. 4218-4223, 6306)

W 2019 r. działalność OKL była finansowana przez DGLP ze środków funduszu leśnego oraz z wpłat obciążających koszty działalności nadleśnictw, natomiast w latach 2020-2021 do dnia 30 czerwca wyłącznie ze środków funduszu leśnego. OKL obciążał DGLP fakturami przekazywanymi w cyklach miesięcznych w kwocie brutto. W trakcie kontroli zbadano 9 z 32 faktur przekazanych przez OKL do DGLP, które w DGLP zostały zaewidencjonowane w koszty funduszu leśnego w latach 2019-2021 (do 30 czerwca). Dyrektor Generalny LP w latach 2019-2021 (do 30 czerwca) sfinansował ze środków funduszu leśnego realizację zadań statutowych OKL, działań związanych z projektem „Kompleksowa ochrona żubra przez Lasy Państwowe” i termomodernizacji budynku OKL w trybie art. 58 ust. 2 pkt 1 uol, w szczególności w zakresie gospodarki leśnej na kwotę 18 190,6 tys. zł⁷⁹.

(akta kontroli str. 5893-5947, 6310-6323)

W latach 2019-2021 (do 30 czerwca) ze środków funduszu leśnego sfinansowano nagrody pieniężne dla pracowników OKL w wysokości 716,9 tys. zł, w tym w 2019 r. 402,1 tys. zł, w 2020 r. 246,3 tys. zł i 68,5 tys. zł w I półroczu 2021 r., co stanowiło 3,9% całkowitych kosztów zadań OKL sfinansowanych ze środków funduszu leśnego. Nagrody były ujęte w kosztach zadań realizowanych przez OKL, finansowanych z funduszu leśnego, co zostało szczegółowo opisane w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 4588, 5108-5109)

CKPŚ prowadziło działalność dodatkową usługową w ramach gospodarki leśnej i poza nią. Do zadań CKPŚ należały m.in.: realizacja zadań przypisanych Dyrektorowi Generalnemu LP w zakresie przedsięwzięć ujętych w art. 33 ust. 3 pkt 3 i pkt. 8 uol, realizacja projektów współfinansowanych ze środków UE i zadań realizujących program działań ukierunkowanych na ograniczenia negatywnych zmian klimatu oraz na rzecz administracji rządowej lub zleconych przez KE z dziedziny ochrona środowiska, przyrody i dziedzin pokrewnych.

(akta kontroli str. 4257-4356, 6310-6324)

W trakcie kontroli zbadano 65 faktur przekazanych przez CKPŚ do DGLP, które w DGLP zaewidencjonowano w koszty funduszu leśnego w latach 2019-2021 (do 30 czerwca). Dyrektor Generalny LP w latach 2019-2021 (do 30 czerwca) sfinansował ze środków funduszu leśnego koordynację przez CKPŚ 2 projektów i 3 zadań w trybie art. 58 ust. 2 pkt 1 uol⁸⁰ na kwotę 18 791,9 tys. zł.

(akta kontroli str. 5948-6017, 6310-6324)

ORW pokrywał koszty działalności z własnych przychodów⁸¹. W latach 2019-2021 (do 30 czerwca) działalność ORW była finansowana przez DGLP ze środków funduszu leśnego i wpłat obciążających koszty działalności nadleśnictw (tzw. narzut).

(akta kontroli str. 4224-4225, 6041-6280, 6310-6324)

W latach 2019-2020 (do 30 czerwca) ze środków funduszu leśnego finansowano następujące projekty: Aktywne Udostępnianie Lasu, Informacja techniczna dla jednostek LP, Weryfikacja Katalogu pracochłonności (zagospodarowanie lasu),

⁷⁹ Z czego 8 183,5 tys. zł zostało przekazanych w 2019 r., 6 918,5 tys. zł w 2020 r., a 3 088,6 tys. zł w I półroczu 2021 r.

⁸⁰ Z czego 6 519,5 tys. zł zostało przekazanych w 2019 r., 8 307,4 tys. zł w 2020 r., a 3 965,0 tys. zł w 2021 r. (do 30 czerwca).

⁸¹ Na podstawie § 3 ust. 1 zarządzenia nr 8 Dyrektora Generalnego LP z dnia 22 stycznia 1999 r.

Encyklopedia leśna, Mundury – wdrożenie nowych wzorców mundurów wyjściowych i codziennych, Testowanie aplikacji do fotooptycznego pomiaru drewna, Pszczoły wracają do lasu. Ponadto ze środków funduszu leśnego sfinansowano organizację szkoleń centralnych dla LP i udział w nich pracowników LP (m.in. Akademia Leśniczego, Szkolenie Business Object, sztuka prezentacji i emisji głosu, szkolenie z podatku dochodowego), a także opracowanie Poradnika RODO. W 2019 r. i 2020 r. ze środków funduszu leśnego sfinansowano zakup materiałów promocyjno-reklamowych w związku z uczestnictwem LP w Międzynarodowych Targach Łowiectwa i Strzelectwa EXPO Hunting, co zostało szczegółowo opisane w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 6041-6280, 6310-6324)

Dyrektor Generalny LP w latach 2019-2021 (do 30 czerwca) sfinansował ze środków funduszu leśnego realizację zadań statutowych ORW w trybie art. 58 ust. 2 pkt 1 uol na kwotę 11 436,5 tys. zł⁸².

(akta kontroli str. 6041-6280, 6310-6324)

ZILP prowadził działalność podstawową, tj. usługi informatyczne na rzecz jednostek organizacyjnych LP oraz działalność usługową na rzecz jednostek organizacyjnych LP. Zgodnie z § 4 ust. 3 zarządzenia nr 1 Dyrektora Generalnego LP z 5 stycznia 2004 r. w sprawie powołania Zakładu Informatyki Lasów Państwowych⁸³ Dyrektor ZILP w terminie do 31 stycznia składa sprawozdanie z działalności ZILP za rok poprzedni. Sprawozdanie podlega zatwierdzeniu przez Dyrektora Generalnego LP, co zostało szczegółowo opisane w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 4226-4239, 5173-5178)

W trakcie kontroli zbadano 25 faktur przekazanych przez ZILP do DGLP, które w DGLP zaewidencjonowano w koszty funduszu leśnego w latach 2019-2021 (do 30 czerwca). Dyrektor Generalny LP w latach 2019-2021 (do 30 czerwca) sfinansował ze środków funduszu leśnego realizację zadań ZILP w trybie art. 58 ust. 2 pkt 1 uol na kwotę 18 929,9 tys. zł⁸⁴

(akta kontroli str. 6018-6040, 6310-6324)

OTL prowadził działalność dodatkową – produkcyjną i usługową na rzecz gospodarki leśnej lub działalność poza gospodarką leśną na rzecz innych jednostek organizacyjnych LP dotyczących nowych technik leśnych, produkcji i importu maszyn niezbędnych w gospodarce leśnej.

OTL nie obciążał bezpośrednio DGLP dowodami księgowymi. W latach 2019-2021 (do 30 czerwca) działalność OTL była finansowana przez DGLP ze środków funduszu leśnego i wpłat obciążających koszty działalności nadleśnictw (tzw. narzut). Do 15 lipca 2019 r. finansowanie zakupu maszyn i urządzeń produkowanych w OTL ze środków funduszu leśnego polegało na refinansowaniu przez DGLP poprzez rdLP zakupu urządzenia przez nadleśnictwo w wysokości kwoty netto tego zakupu. OTL wystawiał nadleśnictwu fakturę VAT za zakup urządzenia lub maszyny, następnie nadleśnictwo wystawiało notę księgową DGLP poprzez właściwe rdLP w kwocie netto zakupu. Zakup ten był w DGLP finansowany ze środków funduszu leśnego. VAT naliczony w trakcie zakupu urządzenia pokrywany był ze środków własnych nadleśnictwa.

(akta kontroli str. 4240-4256, 5928-5947, 6281-6300, 6310-6324)

⁸² Z czego 6 542,7 tys. zł zostało przekazanych w 2019 r., 3 542,2 tys. zł w 2020 r., a 1 351,5 tys. zł w 2021 r. do 30 czerwca.

⁸³ B.I.L.P. Nr 1, poz. 2, ze zm.

⁸⁴ Z czego 14 364,4 tys. zł zostało przekazanych w 2019 r., 3 679,6 tys. zł w 2020 r., a 885,9 tys. zł w 2021 r. do 30 czerwca.

Od 15 lipca 2019 r. zasady refundacji uległy zmianie. Zakup maszyn przez jednostki organizacyjne LP następował w związku z ustanowionym 15 lipca 2019 r. przez Dyrektora Generalnego LP programem rozwojowym pn. "Rozwój potencjału wykonawczego i technicznego jednostek organizacyjnych Lasów Państwowych oraz jego unowocześnienie" na lata 2020-2021 oraz jego kontynuacją do 31 grudnia 2023 r. Program zakładał współfinansowanie przy udziale środków funduszu leśnego zakupu maszyn i urządzeń przez jednostki LP (nadleśnictwa i zakłady LP o zasięgu regionalnym) produkowanych przez OTL. Wynikało to bezpośrednio z braku rynku zbytu na usługi z zakresu zagospodarowania lasu oraz znacznego stopnia wyeksploatowania użytkowanych sprzętów. Współfinansowanie zakupów przy udziale środków funduszu leśnego do wysokości 75% wartości netto zakupu odbywało się w oparciu o zgłoszone potrzeby na podstawie pisemnych wniosków złożonych do DGLP przez jednostki organizacyjne LP za pośrednictwem rdLP. Zbiorcze zestawienie złożonych wniosków było przekazywane do akceptacji Dyrektorowi Generalnemu LP na etapie budowy planu finansowo-gospodarczego. Zaakceptowane zestawienie zamówień było przekazywane do OTL jako podstawa do wszczęcia produkcji maszyn i urządzeń. Maszyny produkowane przez OTL były sprzedawane nadleśnictwom, następnie nadleśnictwa obciążały notami księgowymi rdLP, które z kolei wystawiały noty księgowe na rzecz DGLP. Pozostałe koszty zakupu były ponoszone ze środków własnych nadleśnictw i zakładów LP o zasięgu regionalnym.

(akta kontroli str. 4240-4256, 5928-5947, 6281-6300, 6310-6324)

W trakcie kontroli zbadano 3 z 253 not księgowych na łączną kwotę 597,3 tys. zł. Wydatki poniesiono zgodnie z art. 58 uol. Dyrektor Generalny LP w latach 2019-2021 (do 30 czerwca) sfinansował ze środków funduszu leśnego realizację zadań statutowych OTL w trybie art. 58 ust. 2 pkt 1 uol na kwotę 11 695,4 tys. zł⁸⁵.

(akta kontroli str. 5928-5947, 6310-6324)

14. W okresie objętym kontrolą na cele określone w art. 58 ust. 3 i 3a uol ze środków funduszu leśnego wydatkowano łącznie 140 812,7 tys. zł (tj. 47,7% planu)⁸⁶.

W latach 2019-2021 (I półrocze) do DGLP nie wpłynął żaden wniosek o sfinansowanie zalesień lub zadrzewień gruntów niestanowiących własności Skarbu Państwa. Dyrektor Generalny LP wyjaśnił, że: „od momentu uruchomienia działania „Wsparcie na zalesianie i tworzenie terenów zalesionych” w ramach kolejnych edycji Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich (lata 2004-2006, 2007-2013, 2014-2020) właściciele gruntów niestanowiących własności Skarbu Państwa nie są zainteresowani wykorzystaniem środków funduszu leśnego na ten cel. (...) od kilkunastu lat do DGLP nie wpłynął wniosek żadnego właściciela (...) stąd w latach 2019-2021 nie przewidziano środków funduszu leśnego na ten cel.”

W latach 2019-2021 (do 30 czerwca) nie zaplanowano i nie wydatkowano środków funduszu leśnego na cel określony w art. 58 ust. 3a pkt. 1 lit. a uol, tj. wykup przez parki narodowe na rzecz Skarbu Państwa nieruchomości położonych w granicach parku. Dyrektor Generalny LP wyjaśnił, że: „określał corocznie zakres dofinansowania działań w parkach narodowych z wykorzystaniem środków funduszu leśnego. Zakres obejmował działania ujęte w planach ochrony lub zadaniach ochronnych Parków, wpisujące się jednocześnie w zakres art. 58 ust. 3a pkt. 1a. W związku z ograniczoną pulą środków funduszu leśnego (...) wyłączono z dofinansowania ustawowo fakultatywny wykup nieruchomości.”

⁸⁵ Z czego 5 491,2 tys. zł zostało przekazanych w 2019 r., 4 984,4 tys. zł w 2020 r., a 1 219,8 tys. zł w 2021 r. do 30 czerwca.

⁸⁶ Z czego 66 711,4 tys. zł (tj. 54,7% planu) w 2019 r., 64 450,4 tys. zł (tj. 71,2% planu) w 2020 r. i 9 650,9 tys. zł (tj. 11,6% planu) w I półroczu 2021 r.

W toku kontroli ustalono, że w latach 2019-2021 do DGLP wpłynęły 3 wnioski parków narodowych, po 1 na każdy rok, dotyczące wykupu nieruchomości położonych w ich granicach na łączną kwotę 3 512,5 tys. zł.

Na prace związane z usuwaniem skutków klęsk i prowadzeniem gospodarki w lasach niepaństwowych w latach 2019-2021 (do 30 czerwca) wydatkowano 13 035,6 tys. zł w 2019 r. (tj. 65,2% planu), 7 278,8 tys. zł w 2020 r. (tj. 72,8% planu) i 1 108,4 tys. zł w I półroczu 2021 r. (tj. 13,8% planu).

Na cele określone w art. 13a ust. 1 uol wydatkowano 11 782,4 tys. zł w 2019 r. (tj. 100% planu), 12 200,1 tys. zł w 2020 r. (tj. 97,5% planu) i 3 139,6 tys. zł w I półroczu 2021 r. (tj. 24,6% planu).

W związku z udziałem przedstawicieli wojewódzkich ośrodków doradztwa rolniczego (dalej: „WODR”) w szacowaniu szkód łowieckich wydatkowano 203,0 tys. zł w 201 r. (tj. 2,2% planu), 116,1 tys. zł w 2020 r. (tj. 1,5% planu) i 45,8 tys. zł w I półroczu 2021 r. (tj. 4,6% planu). Dyrektor Generalny LP wyjaśnił, że: „przedstawiciele WODR w większości przypadków nie korzystali z możliwości uczestniczenia w oględzinach i szacowaniu szkód, czego nie można było przewidzieć na etapie budowania planu.”

W latach 2019-2021 (do 30 czerwca) w ramach zadań z zakresu gospodarki leśnej w parkach narodowych wydatkowano środki funduszu leśnego na tworzenie infrastruktury, gospodarkę leśną i badania naukowe, w tym na tworzenie infrastruktury wydatkowano 3 214,8 tys. zł w 2019 r. (tj. 78,1% planu) i 2 935,1 tys. zł w 2020 r. (71,4% planu). W I półroczu 2021 r. nie wydatkowano środków funduszu leśnego na zadania związane z tworzeniem infrastruktury w parkach narodowych. W związku z realizacją zadań z zakresu gospodarki leśnej i badań naukowych w parkach narodowych ze środków funduszu leśnego wydatkowano 24 899,1 tys. zł w 2019 r. (tj. 40,5% planu), 27 376,2 tys. zł w 2020 r. (tj. 83,2% planu) i 76,9 tys. zł w I półroczu 2021 r. (tj. 0,2% planu).

Na działania związane z zapobieganiem dalszemu rozprzestrzenianiu się afrykańskiego pomoru świń nakazane w trybie art. 46 ust. 3 pkt 8l ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt⁸⁷ ze środków funduszu leśnego w latach 2019-2021 (do 30 czerwca) wydatkowano 2 734,4 tys. zł w 2019 r. (tj. 100% planu), 4 433,5 tys. zł w 2020 r. (tj. 44,3% planu) i 835,9 tys. zł w I półroczu 2021 r. (tj. 8,4% planu).

(akta kontroli str. 2006-2011, 5029, 5034-5041, 5110-5111)

W okresie 2019-2021 (do 30 czerwca) ze środków funduszu leśnego sfinansowano opracowanie 78 uPUL dla lasów niestanowiących własności Skarbu Państwa, na wniosek starosty, oraz 1 uPUL na wniosek Leśnego Zakładu Doświadczalnego⁸⁸ SGGW w Rogowie, o łącznej wartości 4 767,3 tys. zł (tj. 41% planu). W 2019 r. sfinansowano opracowanie 35 uPUL, na które przeznaczono 2 475,6 tys. zł (tj. 61,9% planu); w 2020 r. 40 uPUL, na które wydatkowano 2 030,6 tys. zł (tj. 55,9% planu); w 2021 r. 4 uPUL, na które wydatkowano 261,0 tys. zł (tj. 6,5% planu). Kontrola wykazała, że wartość jednej z podpisanych umów zawartej w dniu 1 kwietnia 2020 r. o dofinansowanie uPUL ze środków funduszu leśnego na wniosek Starosty Starogardu Gdańskiego przewyższała kwotę ujętą we wniosku o 6 183,17 zł. Dyrektor Generalny LP wyjaśnił, że: „Wydział Urządzania Lasu (...) rekomendował Dyrektorowi Generalnemu LP podpisanie przedmiotowej umowy (...) wskazując na mniejsze zapotrzebowanie środków funduszu leśnego w tej puli umów o kwotę 313 362,50 zł netto.” Kwota wypłaconego dofinansowania DGLP wyniosła 49 366,45 zł netto i była finalnie wyższa o 5 972,95 zł w stosunku do wniosku z 25 września 2018 r.

⁸⁷ Dz. U. z 2020 r. poz. 1421.

⁸⁸ Dalej: „LZD”.

Zwiększona kwota dofinansowania nie przekroczyła kwoty zaplanowanej na 2020 r. ujętej w planie finansowo-gospodarczym funduszu leśnego DGLP.

(akta kontroli str. 4999, 5040-5041, 5048-5072)

W toku kontroli ustalono, że w okresie 2019-2021 (do 30 czerwca) niewykorzystane środki funduszu leśnego na cele określone w art. 58 ust. 3 i 3a uol wynosiły łącznie 154 585,4 tys. zł (52,3% planu), z czego najwięcej środków nie wykorzystano w 2019 r. (55 240,9 tys. zł). W I połowie 2021 r. wykorzystano jedynie 9 650,9 tys. zł (tj. 11,6% planu), w związku z tym na II połowę 2021 r. do dyspozycji zgodnie z planem pozostało 73 247,0 tys. zł. Ze względu na niski stopień zaangażowania zaplanowanych środków funduszu leśnego w 2021 r. oszacowano wysokie ryzyko niewykorzystania całej puli środków funduszu leśnego zaplanowanych na 2021 r.

(akta kontroli str. 5029)

15. W kontrolowanym przez NIK okresie środki funduszu leśnego wymienione w art. 57 ust. 2 uol⁸⁹ gromadzone były na odrębnym rachunku bankowym DGLP i przeznaczone były na prace związane z usuwaniem kłęsk w lasach oraz cele określone w art. 13 ust. 1 uol, tj.: prowadzenie banku danych o lasach, sporządzanie inwentaryzacji wielkoobszarowych, zwrot kosztów udziału przedstawicieli wojewódzkich ośrodków doradztwa rolniczego w szacowaniu szkód łowieckich, podatek dochodowy od osób prawnych; sporządzanie uPUL (na zlecenie starosty), zadania z zakresu gospodarki leśnej w parkach narodowych oraz działania związane z zapobieganiem rozprzestrzeniania się afrykańskiego pomoru świń.

Szczegółowym badaniem objęto wydatki poniesione w latach 2019-2021 (do 30 czerwca) na zadania: z zakresu gospodarki leśnej w ramach wykonania umów z Kampinoskim Parkiem Narodowym, Biebrzańskim Parkiem Narodowym, Wigierskim Parkiem Narodowym i Wielkopolskim Parkiem Narodowym; sporządzanie inwentaryzacji wielkoobszarowych; prace związane z usuwaniem kłęsk w lasach i sporządzaniem uPUL. Ww. wydatki w kwocie 61 839,2 tys. zł stanowiły 43,9% wszystkich wydatków poniesionych na realizację zadań określonych w art. 58 ust. 3 i ust. 3a uol. 99,7% kosztów objętych szczegółowym badaniem poniesiono zgodnie z art. 58 ust. 3 i ust. 3a uol. Nieuprawniony wydatek środków funduszu leśnego stanowił dofinansowanie sporządzenia uPUL dla SGGW w wysokości 205 642,50 zł (tj. 0,3% wydatków), co zostało opisane w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 4971-4990)

16. Na podstawie art. 58 ust. 2 pkt 4 uol w latach 2019-2021 (I półrocze) z funduszu leśnego finansowano koszty sporządzenia planów urządzenia lasów w wysokości 146 192,1 tys. zł. Do kosztów tych zaliczono wartości zawartych umów o sporządzenie planu urządzenia lasu⁹⁰ oraz koszty prac urządzeniowych zmierzających do sporządzenia PUL dla nadleśnictw, tj. prace siedliskowe, fitosocjologiczne i inne roboty urządzeniowe, w tym m.in. plany zadań ochronnych, scaningi laserowe, ortofotomapy, sporządzenie aneksów do PUL.

Do Wydziału Urządzania Lasu w DGLP wpłynęły harmonogramy prac urządzenia na 2019 r. z 17 rdLP, w których planowane koszty urządzenia lasu – na etapie tworzenia planu prowizorium – oszacowano na poziomie 69 901,5 tys. zł. Po zmianach harmonogramów prac zgłoszonych przez 11 rdLP, w planie zasadniczym koszty te wzrosły do 71 642,6 tys. zł. W ciągu roku na podstawie 3 wniosków z 3 rdLP plan

⁸⁹ Stanowiące należności, kary i opłaty związane z wyłączeniem z produkcji gruntów leśnych, a także z tytułu przedwczesnego wyrębu drzewostanów na podstawie przepisów ustawy o ochronie gruntów rolnych i leśnych związane z wyłączeniem z produkcji lasów niestanowiących własności Skarbu Państwa oraz lasów znajdujących się w użytkowaniu wieczystym parków narodowych.

⁹⁰ Dalej: „PUL”.

zwiększono ze środków rezerwy o 315,4 tys. zł do ostatecznej wysokości 71 958,0 tys. zł. Poniesione koszty wyniosły 69 779,3 tys. zł, tj. 97,0% planu po zmianach. W 2019 r. dla 29 nadleśnictw – spośród 32 ujętych w planie – zawarto umowy na sporządzanie PUL. Umowy dla 3 nadleśnictw, pierwotnie ujęte w planie 2019 r., zostały przeniesione do planu na 2020 r. i zawarte 3 sierpnia 2020 r. W 88 nadleśnictwach kontynuowano zawarte już umowy. Do zatwierdzenia przez ministra właściwego do spraw środowiska przekazano 38 projektów PUL.

Planowane koszty urządzania lasu wynikające ze zgłoszonych przez 17 rdLP harmonogramów prac urządzania lasu na rok 2020 – w prowizorium planu – wyniosły 64 157,5 tys. zł, a w planie zasadniczym – 65 954,8 tys. zł po złożeniu zmian do 13 harmonogramów prac (z 13 rdLP). W związku przekroczeniem planu przez rdLP w Białymstoku o 64,1 tys. zł, w lutym 2021 r. dokonano zmniejszenia o tę kwotę planowanych kosztów w rdLP w Krakowie – bez zmiany planu ogółem dla tego zadania. Koszty sporządzenia planów urządzania lasów wyniosły 65 049,3 tys. zł, tj. 98,6% planu. Zgodnie z planem dla 33 nadleśnictw realizowano nowo zawarte umowy na sporządzenie PUL. W pozostałych 72 nadleśnictwach zawarte umowy były w toku realizacji. W 2020 r. do ministra właściwego do spraw środowiska przekazano 37 projektów PUL, z tego 4 ujęte w planie na 2019 r. i 33 z 2020 r.

Koszty urządzania lasu ujęte w prowizorium planu na rok 2021 na podstawie zgłoszonych przez 17 rdLP harmonogramów prac urządzania lasu zaplanowano w wysokości 64 157,5 tys. zł, a w planie zasadniczym – 60 560,8 tys. zł po złożeniu zmian do 9 harmonogramów prac (z 9 rdLP). Koszty sporządzenia planów urządzania lasów do 30 czerwca 2021 r. wyniosły 11 363,5 tys. zł, tj. 18,8% planu. W trakcie realizacji był PUL w 64 nadleśnictwach, zaplanowano zawarcie umów dla 42 nadleśnictw. Do 30 czerwca 2021 r. podpisano 40 umów. W I półroczu 2021 r. do ministra właściwego do spraw środowiska przekazano 16 projektów PUL, z tego 1 ujęte w planie na 2019 r., 8 z 2020 r. i 7 z 2021 r.

Do wszystkich planów urządzania lasu miała zastosowanie „Instrukcja urządzania lasu”, wprowadzona zarządzeniem nr 55 Dyrektora Generalnego LP z dnia 21 listopada 2011 r.⁹¹

(akta kontroli str. 1254-1255, 1268-1270, 1312-1314, 1352-1354, 1777, 2198-2408)

17. Środki funduszu leśnego, o których mowa w art. 57 ust. 2 uol, mogą być przeznaczone na działania niezbędne do ochrony przyrody realizowanej metodami gospodarki leśnej polegające na: wykupie przez parki narodowe na rzecz Skarbu Państwa nieruchomości położonych w granicach parku, tworzeniu infrastruktury, a także cele określone w art. 58 ust. 2 pkt: 2, 3, 5a i 6 uol w lasach znajdujących się w użytkowaniu wieczystym parków narodowych (PN). W okresie kontroli wydatki te kształtowały się następująco:

- Gospodarka leśna i badania naukowe – wykonanie w latach 2019, 2020 i 2021 odpowiednio – 24 899,1 tys. zł; 27 376,2 tys. zł i 76,9 tys. zł;
- Infrastruktura w PN w latach 2019 i 2020 odpowiednio – 3 214,8 tys. zł i 2 935,1 tys. zł.

W I półroczu 2021 r. nie wydatkowano środków na infrastrukturę w PN.

Procedurę przyznawania dofinansowania działalności parków narodowych regulowały zarządzenia Dyrektora Generalnego LP⁹². Określały one wzory wniosków, sposób oceny wniosków kwalifikowania i kontrolowania wydatków w ramach umów z

⁹¹ B.I.L.P. z 2012 r. Nr 1, poz. 4.

⁹² Zarządzenie Dyrektora Generalnego LP nr 19 z dnia 3 kwietnia 2019 r. w sprawie dofinansowania ze środków funduszu leśnego działań realizowanych w parkach narodowych w 2019 roku oraz Zarządzenie Dyrektora Generalnego LP nr 64 z dnia 25 października 2019 roku w sprawie dofinansowania ze środków funduszu leśnego działań realizowanych w parkach narodowych w 2020 roku

parkami narodowymi. Dyrektor Generalny LP w badanym okresie corocznie wysyłał do wszystkich regionalnych dyrektorów LP pismo zawierające szczegółową instrukcję kontroli umów dotacyjnych z parkami narodowymi. Zgodnie z pismami Dyrektora Generalnego LP⁹³ skierowanymi do regionalnych dyrektorów LP kontrola umów dotacyjnych w parkach narodowych przeprowadzana była przez właściwe rdLP i obejmowała minimum 50% działań objętych umową, minimum 30% wartości kosztów umowy oraz weryfikację dokumentacji nie mniej niż 10% wartości kosztów umowy. Kontrole przeprowadzano w terminie od 1 października do 31 grudnia 2019 r. Kontrole były przeprowadzane przez Wydziały Kontroli i Audytu Wewnętrznego rdLP, które zgodnie z zarządzeniem nr 94 Dyrektora Generalnego LP z 17 grudnia 2005 r. były obligatoryjne utworzone w każdej rdLP⁹⁴. Kontrole w parkach narodowych dotyczyły wszystkich zawartych umów na dofinansowanie i odbywały się raz w roku (najczęściej po zamknięciu okresu kwalifikowalności wydatków ale przed zatwierdzeniem rozliczenia przez DGLP). W roku 2019 i 2020 zawarto odpowiednio 21 i 25 umów na dofinansowanie zadań realizowanych przez PN, które podlegały takim kontrolom. Zgodnie z § 11 ust. 1 zarządzenia nr 19 z 2019 r. wydatki na pokrycie działań objętych umową podlegały uznaniu przez DGLP na podstawie przekazanej przez park noty księgowej obciążającej DGLP wraz z kserokopiami faktur lub równoważnych dowodów księgowych, potwierdzającymi za zgodność z oryginałem oraz innych dokumentów, ustalonych w ramach kontaktów roboczych z parkiem. Zgodnie z zapisami umów na dofinansowanie środki z FL były przekazywane PN w formie zaliczki po podpisaniu umowy. Środki niewykorzystane lub wykorzystane niezgodnie z umową (koszty nieuznane przez DGLP) podlegały zwrotowi wraz z odsetkami na konto FL, zwrotów dokonywano na podstawie not księgowych wystawionych przez PN podpisanych przez Dyrektora PN lub osobę upoważnioną. W latach 2019 i 2020 wartość zwróconych środków funduszu leśnego wyniosła odpowiednio 3 991,6 tys. zł i 6 162,5 tys. zł.

Objęte szczegółowym badaniem umowy o dofinansowania zawierały informację o finansowaniu projektów z funduszu leśnego, wskazywały podstawę prawną tego finansowania (art. 57 ust. 2 oraz art. 58 ust. 3a pkt 1a uol) oraz określały zasady informowania o dofinansowaniu projektów ze środków FL.

W 2019 r. wartość zawartych umów na dofinansowanie PN z funduszu leśnego wyniosła 32 095,7 tys. zł, z czego DGLP uznało w rozliczeniu wykonanie 87,6% tej kwoty, tj. 28 113,9 tys. zł. Korekty wynikały ze zmniejszenia kosztów zadań w wyniku rozstrzygnięć przetargowych i wyłaniania wykonawców (na kwotę 3 195,9 tys. zł) i z rezygnacji z wykonania części zadań na kwotę 365,0 tys. zł. Najmniejsze procentowo wykonanie zadań wystąpiło w Słowińskim PN i wyniosło 38% (rezygnacja parku z budowy wież widokowych i pomostu oraz dużych oszczędności w wykonaniu pozostałych zadań). Największe wykonanie zakresu finansowego umowy wynoszące 98% wystąpiło w Świętokrzyskim PN.

W 2020 r. wartość zawartych umów na dofinansowanie PN z funduszu leśnego wyniosła 35 462,2 tys. zł, z czego DGLP uznało w rozliczeniu wykonanie 85,3% tej kwoty, tj. 30 311,3 tys. zł. Korekty wynikały ze zmniejszenia kosztów zadań w wyniku rozstrzygnięć przetargowych i wyłaniania wykonawców (na kwotę 3 447,6 tys. zł) i z rezygnacji z wykonania części zadań na kwotę 3 032,1 tys. zł. Najmniejsze wykonanie zadań wynoszące 2% przyznanych środków wystąpiło w Słowińskim PN (rezygnacja parku z budowy wież widokowych) najwyższe wykonanie wynoszące 100% dotyczyło dwóch umów dofinansowania zadań w Biebrzańskim PN.

⁹³ Z 25 lipca 2019 r. oraz 19 maja 2020 r.

⁹⁴ § 8 Zarządzenia Dyrektora Generalnego LP nr 94 z dnia 17 grudnia 2005 r. w sprawie ramowego regulaminu organizacyjnego biura Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych.

W 2021 r. na gospodarkę leśną i badania naukowe w parkach naukowych zaplanowano kwotę 31 931,3 tys. zł, na infrastrukturę w PN 7 472,5 tys. zł. W okresie do 31 czerwca 2021 r. nie upłynął termin rozliczenia dofinansowanych zadań.

Szczegółowym badaniem objęto dokumentację dofinansowania Parków Narodowych: Biebrzańskiego, Kampinoskiego, Wielkopolskiego i Wigierskiego. Łączna wartość badanych umów z lat 2019-2020 wyniosła 20 846,6 tys. zł a wartość rozliczonych zadań 18 975,3 tys. zł, co stanowiło 91% wartości umów. Badaniem objęto także złożone w 2021 r. wnioski wybranych parków o dofinansowanie na łączną kwotę 30 452,6 tys. zł, których termin rozliczenia nie upłynął do 31 czerwca 2021 r. W I półroczu 2021 r. zawarto jedną umowę na dofinansowanie z funduszu leśnego działań PN na 76,9 tys. zł, którą do 30 czerwca 2021 r. wykonano w 100%.

Objęta badaniem dokumentacja zawierała protokoły kontroli wszystkich umów, które zostały wykonane zgodnie z wewnętrznymi regulacjami DGLP. W badanej próbie nie stwierdzono nieprawidłowości w zakresie wyboru przedsięwzięć do realizacji na etapie składania wniosków, ani na etapie kwalifikowania wydatków w rozliczeniu końcowym. Stwierdzono natomiast, że w jedna umowa i jeden aneks do umowy zostały podpisane przez osoby nie mające umocowania prawnego do reprezentowania parku narodowego, co szerzej opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 7702-7913)

18. W latach 2019-2021 (I półrocze) w DGLP realizowano 84 tematy badawcze, finansowane z funduszu leśnego, na podstawie umów zawartych w latach 2011-2021 o wartości 264 787,0 tys. zł. Koszty 72 badań naukowych wyniosły 82 626,8 tys. zł⁹⁵. W I półroczu 2021 r. nie poniesiono wydatków na 12 badań, które zostały zlecone na podstawie umów zawartych w 2021 r. W badanym okresie największe koszty, tj. 21 913,1 tys. zł, zostały poniesione na badania pn.:

- „Opracowanie podstaw naukowych i rozwiązań metodycznych stanowiących wsparcie dla Pilotażowego Projektu Rozwojowego pn. „Leśne Gospodarstwa Węglowe” w kwocie 9 373,4 tys. zł, z tego 5 925,8 tys. zł w 2019 r., 3 406,9 tys. zł w 2020 r. i 40,7 tys. zł w I półroczu 2021 r., realizowane przez konsorcjum, którego liderem był Instytut Badawczy Leśnictwa (dalej: „IBL”);
- „Wszelchstronny monitoring populacji i siedliska żubra w ramach Kompleksowego projektu ochrony żubra przez Lasy Państwowe” w kwocie 5 094,2 tys. zł, z tego 3 288,5 tys. zł w 2019 r. i 1 805,7 tys. zł w 2020 r., którego wykonawcą była Szkoła Główna Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie (dalej: „SGGW”);
- „Ocena stanu różnorodności biologicznej w IV zgrupowaniu nadleśnictw RDLP Krosno na podstawie wybranych elementów przyrodniczych i kulturowych” w kwocie 4 031,2 tys. zł, z tego 284,1 tys. zł w 2019 r. i 3 747,1 tys. zł w 2020 r., realizowane przez konsorcjum, którego liderem był IBL;
- „Repozytorium dendrometryczne, modelowanie grubości kory drewna dłużykowego oraz wzory do obliczania miąższości drewna kłodowanego i średniowymiarowego (Kora)” w kwocie 3 736,5 tys. zł, w całości w 2019 r., wykonywane przez konsorcjum, którego liderem był Uniwersytet Przyrodniczy w Poznaniu;
- „Oszacowanie strumieni netto dwutlenku węgla wymienianymi pomiędzy ekosystemem leśnym na gruntach porolnych oraz pomiędzy obszarem leśnym zniszczonym przez trąbę powietrzną a atmosferą z wykorzystaniem

⁹⁵ Z tego w 2019 r. – 61 badań 44 559,6 tys. zł, w 2020 r. – 51 badań 31 882,4 tys. zł i w I półroczu 2021 r. – 17 badań 6 184,8 tys. zł.

spektroskopowych i numerycznych metod pomiarowych” w kwocie 3 125,4 tys. zł, z tego 1 877,4 tys. zł w 2019 r. i 1 248,0 tys. zł w 2020 r. Wykonawcą badania był Uniwersytet Przyrodniczy w Poznaniu.

Szczegółowym badaniem objęto 5 badań naukowych (w tym 3, na które poniesiono największe koszty, jedno o najniższych kosztach i jedną umowę zawartą w 2021 r.) o łącznej wartości umów 53 944,8 tys. zł, które w latach 2019-2021 (do 30 czerwca) zrealizowano na kwotę 18 548,0 tys. zł.

(akta kontroli str. 1777, 2625-2660)

W wyniku badania stwierdzono:

- 1) Wykonanie usługi badawczej pn. „Opracowanie podstaw naukowych i rozwiązań metodycznych stanowiących wsparcie dla Pilotażowego Projektu Rozwojowego pn. „Leśne Gospodarstwa Węglowe”” zostało zlecone konsorcjum na podstawie umowy nr OR.271.3.3.2017 z 7 kwietnia 2017 r. Umowę zmieniano 5 aneksami (ostatni z 19 września 2019 r.), m.in. zmieniając zakres umowy z 3 do 14 części, termin realizacji z 15 grudnia 2017 r. do 31 marca 2021 r. i wynagrodzenie wykonawcy za wykonanie przedmiotu umowy z 19 665,9 tys. zł do 35 015,2 tys. zł.

Zawarcie umowy było poprzedzone wejściem w życie zarządzenia Dyrektora Generalnego LP nr 2 z 17 stycznia 2017 r. w sprawie realizacji w formie wspólnego przedsięwzięcia jednostek organizacyjnych Lasów Państwowych projektu rozwojowego o charakterze pilotażowym pod nazwą „Leśne Gospodarstwa Węglowe”, decyzją nr 56 Dyrektora Generalnego LP z 28 lutego 2017 r. w sprawie sfinansowania ze środków związanych z funduszem leśnym, badań na potrzeby LGW oraz złożeniem oferty.

W wyniku realizacji umowy do DGLP wpłynęło 13 sprawozdań cząstkowych i 1 sprawozdanie końcowe z realizacji poszczególnych części badania. Wszystkie sprawozdania cząstkowe oraz końcowe wpłynęły w terminie, wynikającym z umowy, zostały pozytywnie zaopiniowane przez Wydział Koordynacji Projektów Rozwojowych, odbioru sprawozdań cząstkowych dokonywano każdorazowo protokołem, a sprawozdanie końcowe zostało przyjęte komisyjnie w maju 2021 r. protokołem zdawczo-odbiorczym podpisanym przez obie strony. Ww. protokoły były podstawą do wystawienia faktur przez wykonawcę. Zapłaty dokonano przelewami na rachunek bankowy wykonawcy na podstawie faktur w ciągu 14 dni od daty ich otrzymania. Za wykonanie przedmiotu umowy wykonawca otrzymał wynagrodzenie zgodnie z umową w kwocie 35 015,2 tys. zł brutto⁹⁶. Jak wynika z wyjaśnienia Dyrektora Generalnego LP informacja o sposobie wykorzystania wyników pracy będzie zbierana w 2022 r.

(akta kontroli str. 2790-3073)

- 2) Wykonanie usługi badawczej pn. „Ocena stanu różnorodności biologicznej w IV zgrupowaniu nadleśnictw RDLP Krosno na podstawie wybranych elementów przyrodniczych i kulturowych” zlecono na podstawie umowy nr EO.271.3.6.2019 z 9 kwietnia 2019 r. Umowę zmieniano aneksami nr 1 z 31 marca 2020 r. i nr 2 z 30 marca 2021 r., w wyniku których realizację przedmiotu umowy zmieniono z 6 na 7 etapów, wydłużając termin realizacji umowy z 31 grudnia 2021 r. na 30 czerwca 2022 r. i zwiększając wartość brutto przedmiotu umowy z 6 084,6 tys. zł do 7 184,5 tys. zł. Zawarcie umowy było poprzedzone złożeniem oferty przy piśmie Dyrektora IBL z 4 marca 2019 r., która została pozytywnie zaopiniowana w Wydziale Ochrony Zasobów Przyrodniczych. Decyzją nr 30 z 15 marca 2019 r. Dyrektor Generalny LP postanowił o zleceniu konsorcjum usługi badawczej na

⁹⁶ Z tego w 2017 r. – 15 315,3 tys. zł, w 2018 r. – 10 326,5 tys. zł, w 2019 r. – 5 925,8 tys. zł, w 2020 r. – 3 406,9 tys. zł i 6 lipca 2021 r. – 40,7 tys. zł.

okres około 34 miesięcy i za cenę 6 084,6 tys. zł brutto. W decyzji postanowiono o zleceniu usługi badawczej z pominięciem procedur przedstawionych w załączniku do zarządzenia nr 42 Dyrektora Generalnego LP z 1 lipca 2014 r. w sprawie powołania Stałej Komisji do zamawiania usług w zakresie badań naukowych przez Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych oraz procedur postępowania z tym związanych (ze zmianami) na podstawie § 5 tego zarządzenia.

Do 30 czerwca 2021 r. w wyniku realizacji umowy do DGLP wpłynęło 5 sprawozdań częściowych z realizacji 5 etapów badań. Wszystkie sprawozdania częściowe wpłynęły w terminie, były przedmiotem oceny w zakresie zgodności z zakresem i harmonogramem prac. W Wydziale Ochrony Zasobów Przyrodniczych pozytywnie zaopiniowano 2 sprawozdania. Sprawozdania z 1 lipca 2019 r., 10 grudnia 2019 r. i 9 grudnia 2020 r. wymagały poprawek i uzupełnień. Zostały skorygowane w terminie wyznaczonym przez DGLP i ponownie zaopiniowane przez Wydział Ochrony Zasobów Przyrodniczych. Wszystkie sprawozdania zostały przyjęte protokołem z przekazania i przyjęcia sprawozdania częściowego, podpisanym przez strony umowy.

Protokoły, podpisane bez zastrzeżeń przez obie strony umowy, były podstawą do wystawienia faktur przez wykonawcę. Zapłaty dokonano 5 przelewami na rachunek bankowy wykonawcy na podstawie faktur w ciągu 14 dni od daty ich otrzymania, w tym jeden niezgodnie z aneksem do umowy, co zostało opisane w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*. Za wykonanie przedmiotu umowy wykonawca otrzymał wynagrodzenie w wysokości 5 250,7 tys. zł brutto⁹⁷. Do wykonania pozostały 2 etapy prac.

(akta kontroli str. 2661-2699, 3074-3360)

- 3) Wykonanie usługi badawczej pn. „Wszechstronny monitoring populacji i siedliska żubra w ramach *Kompleksowego projektu ochrony żubra przez Lasy Państwowe*” zostało zlecone SGGW przez DGLP na podstawie umowy nr OR.271.3.10.2017 z 7 sierpnia 2017 r.⁹⁸ Decyzją nr 191 z 14 lipca 2017 r. Dyrektor Generalny LP postanowił o zleceniu SGGW usługi badawczej na okres około 45 miesięcy, za cenę 10 455,4 tys. zł brutto⁹⁹.

Badania miały obejmować m.in. monitoring populacji (, rozmieszczenie żubrów i analizę potencjalnych miejsc ich wysiedlenia oraz wpływ tego działania na stan populacji żubra, ocenę skuteczności stosowanych metod ochrony populacji żubra i minimalizacji konfliktów społecznych, a także wypromowanie idei ochrony żubra poprzez podniesienie poziomu wiedzy społeczeństwa i ocenę społecznego odbioru działań promocyjnych. Umowę zmieniono 2 aneksami, w tym jednym dotyczącym m.in. wydłużenia okresu realizacji umowy o 3 lata, tj. z 30 grudnia 2020 r. na 31 grudnia 2023 r. oraz zwiększenia wartości umowy z 10 455,4 tys. zł do 11 449,9 tys. zł brutto, a także zakresu wykonanych prac.

W wyniku realizacji umowy do DGLP wpłynęło 7 sprawozdań częściowych z realizacji 7 etapów realizacji tematu badawczego. Trzy spośród nich złożono z jednodniowym opóźnieniem w stosunku do terminów wyznaczonych w umowie.

⁹⁷ Z tego w 2019 r. – 284,1 tys. zł, w 2020 r. – 3 747,1 tys. zł i za I półrocze 2021 r. – 1 219,5 tys. zł.

⁹⁸ Zawarcie umowy było poprzedzone podpisaniem przez Dyrektora Generalnego LP decyzji nr 30 z 3 lutego 2017 r. i jej zmiany decyzją nr 43 z 10 lutego 2017 r. w sprawie realizacji projektu rozwojowego Lasów Państwowych pt. „Kompleksowy projekt ochrony żubra przez Lasy Państwowe”, listem intencyjnym z 12 maja 2017 r., w którym strony oświadczyły, że rozpoczęły negocjacje w sprawie wspólnej realizacji projektu i złożeniem oferty przez SGGW. Przedstawiony w ofercie temat uzyskał pozytywną opinię Wydziału Ochrony Przyrody.

⁹⁹ W decyzji postanowiono o zleceniu usługi badawczej z pominięciem procedur przedstawionych w załączniku do zarządzenia nr 42 Dyrektora Generalnego LP z 1 lipca 2014 r. w sprawie powołania Stałej Komisji do zamawiania usług w zakresie badań naukowych przez Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych oraz procedur postępowania z tym związanych (ze zmianami) na podstawie § 5 tego zarządzenia.

Wszystkie sprawozdania cząstkowe były pozytywnie zaopiniowane przez Wydział Ochrony Przyrody/Wydział Ochrony Zasobów Przyrodniczych w zakresie zgodności z zakresem i harmonogramem prac, a następnie przyjęte bez uwag protokołem z przekazania i przyjęcia, podpisanym przez strony umowy. Protokoły, podpisane bez zastrzeżeń przez obie strony umowy, były podstawą do wystawienia faktur przez wykonawcę. Zapłaty dokonano przelewami na rachunek bankowy wykonawcy na podstawie faktur w ciągu 14 dni od daty ich otrzymania. Za wykonanie przedmiotu umowy do 30 czerwca 2021 r. wykonawca otrzymał wynagrodzenie w wysokości 9 501,6 tys. zł brutto¹⁰⁰. Do wykonania pozostały 3 etapy prac o wartości 1 948,3 tys. zł.

(akta kontroli str. 2661-2699, 3361-3478)

- 4) Umową nr EO.271.3.5.2019 z 29 marca 2019 r. zlecono [...]*) wykonanie usługi badawczej pn. „Analiza wybranych zasobów archiwalnych oraz wyników badań archeologicznych na terenie polskiej części Puszczy Białowieskiej” o wartości 49,2 tys. zł.

Oferta na usługę badawczą została złożona 12 marca 2019 r. i decyzją nr 34 z dnia 25 marca 2019 r. Dyrektor Generalny LP postanowił o zleceniu usługi [...]*)¹⁰¹.

Przedmiot umowy został zrealizowany w dniu 13 września 2019 r., tj. po terminie określonym w umowie na 15 maja 2019 r. i mimo to nie naliczono kary umownej z tytułu nieterminowego wykonania przedmiotu umowy. Nie dochodzono także kary umownej za przekazanie przedmiotu umowy po dokonaniu poprawek i uzupełnień, co nastąpiło 21 dni po terminie wyznaczonym przez DGLP. Decyzję o nienaliczaniu kar umownych podjęła ta sama osoba, która o to wnioskowała w imieniu komisji. Powyższe opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

Za wykonanie przedmiotu umowy DGLP zapłaciła wykonawcy przelewem z 21 października 2021 r. wynagrodzenie w wysokości 49,2 tys. zł na podstawie faktury VAT z 27 września 2019 r.

W protokole zdawczo-odbiorczym nr 12/19 zapisano, że wyniki badań będą wykorzystane przez jednostki organizacyjne LP oraz mogą być wykorzystane przez wykonawcę w dalszych badaniach z przedmiotowego zakresu, a sprawozdanie końcowe z realizacji usługi – bez danych wrażliwych – zostanie zamieszczone na stronie internetowej LP w celu pobrania przez podległe jednostki organizacyjne LP oraz jednostki spoza LP i wydziały leśne uczelni wyższych w terminie do 31 grudnia 2019 r., natomiast Zastępca Dyrektora Generalnego ds. Gospodarki Leśnej przekazał tę informację dopiero pismem z 27 lutego 2020 r. Dyrektor Generalny wyjaśnił, że opóźnienie to wynikało ze szczególnej koncentracji zadań Wydziału ZP w I kwartale 2020 r. Dyrektor Generalny LP wyjaśnił także, że DGLP nie posiada informacji ile podmiotów i jakie podmioty pobrały usługę badawczą po jej zamieszczeniu na stronie internetowej LP. DGLP zbierała informacje od rdLP, na podstawie których ustalono, że praca badawcza jest bardzo przydatna z punktu widzenia m.in. ochrony miejsc zabytkowych na terenach leśnych.

(akta kontroli str. 2661-2699, 3479-3542, 8134, 8144-8145)

¹⁰⁰ Z tego za 2017 r. – 1 826,6 tys. zł, w 2018 r. – 2 580,8 tys. zł, w 2019 r. – 3 288,5 tys. zł i w 2020 r. – 1 805,7 tys. zł.

¹⁰¹ Na podstawie § 5 zarządzenia nr 42 Dyrektora Generalnego LP z 1 lipca 2014 r. w sprawie powołania Stałej Komisji do zamawiania usług w zakresie badań naukowych przez Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych oraz procedur postępowania z tym związanych zmienionego zarządzeniami nr 76 z 26 października 2015 r. i nr 63 z 30 sierpnia 2018 r., tj. z pominięciem procedur przedstawionych w załączniku do zarządzenia.

- 5) Usługę badawczą pn. „Wykorzystanie potencjału Straży Leśnej w kształtowaniu bezpieczeństwa i porządku publicznego”, zlecono Szkole Wyższej Wymiaru Sprawiedliwości na podstawie umowy nr EZ.271.3.6.2021 z 18 maja 2021 r. o wartości 246,0 tys. zł brutto. O zleceniu usługi badawczej postanowił Dyrektor Generalny w decyzji nr 27 z 16 kwietnia 2021 r.¹⁰², określającej m.in. okres realizacji badań na około 7 miesięcy i planowane koszty w wysokości 246,0 tys. zł brutto. Realizację przedmiotu umowy podzielono na 2 etapy, w ramach których należało wykonać opracowania wraz z rekomendacjami umożliwiającymi usprawnienie pracy Straży Leśnej. Według załącznika nr 1 do umowy pt. „Szczegółowy zakres i harmonogram prac w rozbiciu na lata” etap I obejmował przygotowanie opracowań „Analiza prawna obowiązków i uprawnień Straży Leśnej” oraz „Ocena potencjału i możliwości Straży Leśnej” w terminie do 31 października 2021 r., a etap II przygotowanie opracowania „Wskazanie propozycji współpracy pomiędzy Strażą Leśną a innymi podmiotami bezpieczeństwa” i dokumentu podsumowującego wskazanie propozycji zmian legislacyjnych umożliwiających wykorzystanie potencjału Straży Leśnej oraz przygotowanie rekomendacji dotyczących propozycji rozwiązań o charakterze instytucjonalnym w terminie do 10 grudnia 2021 r. Dyrektor Generalny LP wyjaśnił, że zdecydował się na skorzystanie z takiej możliwości, kierując się okolicznością, że Szkoła Wyższa Wymiaru Sprawiedliwości, gwarantowała – m.in. ze względu na specjalizację tej publicznej uczelni oraz profesjonalizm kadry – możliwie najwyższy poziom merytoryczny wykonania omawianej usługi badawczej. Mając na względzie innowacyjny charakter pracy, ograniczenie się wyłącznie do audytu Straży Leśnej Dyrektor Generalny LP uznał za działanie wysoce niewystarczające. Działanie Straży Leśnej było przedmiotem kontrolingu i nadzoru wewnątrz instytucjonalnego, w wyniku czego dokonywano rutynowych zmian i usprawnień jej działania. To właśnie efekty tych rutynowych zmian i usprawnień stały się inspiracją do sięgnięcia po inne narzędzia dalszego doskonalenia tej formacji, celem poprawy efektywności jej funkcjonowania.

(akta kontroli str. 2661-2699, 3543-3568, 8134-8135, 8145-8147)

- 19.** W latach 2019-2021 (I półrocze) Dyrektor Generalny LP – na podstawie art. 58 ust. 4 uol – wydzielał część środków funduszu leśnego tworząc fundusz stabilizacji.

W rocznych planach finansowo-gospodarczych LP środki funduszu stabilizacji zostały ujęte w wysokości 200 000,0 tys. zł w 2019 r., 130 000,0 tys. zł w 2020 r. i 250 000,0 tys. zł w 2021 r. Środki były planowane na usuwanie nadzwyczajnych zagrożeń dla lasów w ramach długookresowego cyklu produkcji leśnej. W badanym okresie nie wydatkowano środków z funduszu stabilizacji.

(akta kontroli str. 1777, 1786-1787, 2409-2417)

- 20.** Tworzenie i wykorzystanie środków funduszu leśnego nie było przedmiotem kontroli zewnętrznych w latach 2019-2021 (I półrocze).

(akta kontroli str. 6501-6503)

- 21.** W wystąpieniu pokontrolnym z 5 marca 2015 r. z kontroli NIK nr D/14/505 *Gospodarka finansowa Lasów Państwowych* sformułowano 15 wniosków pokontrolnych. Dyrektor Generalny LP złożył zastrzeżenia do wystąpienia pokontrolnego, które z przyczyn formalnych nie zostały rozpatrzone, o czym został powiadomiony postanowieniem Prezesa NIK znak: KPK-KPP.440.34.2015.ST z 29 kwietnia 2015 r.

¹⁰² Na podstawie § 5 zarządzenia nr 42 Dyrektora Generalnego LP z 1 lipca 2014 r. w sprawie powołania Stałej Komisji do zamawiania usług w zakresie badań naukowych przez Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych oraz procedur postępowania z tym związanych ze zmianami, tj. z pominięciem procedur przedstawionych w załączniku do zarządzenia.

W piśmie z 15 maja 2015 r. Dyrektor Generalny LP poinformował Prezesa NIK o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków pokontrolnych. Z pisma wynika, że Dyrektor Generalny LP nie wdrożył 3 wniosków pokontrolnych o nr 2, 3, i 7, do pozostałych przedstawił informację o sposobie ich realizacji.

Pięcioma pismami z 23 września 2015 r. Dyrektor Generalny LP zobowiązał Zastępców Dyrektora Generalnego (3) w zakresie merytorycznym dotyczącym kierowanego pionu oraz kierowników komórek organizacyjnych LP (2) do realizacji uwag i łącznie 12 wniosków pokontrolnych NIK skierowanych do Dyrektora Generalnego LP w wystąpieniu pokontrolnym oraz w Informacji NIK o wynikach kontroli gospodarki finansowej Lasów Państwowych z 24 sierpnia 2015 r. Dyrektor Generalny LP poinformował również Biuro Kontroli i Audytu w Ministerstwie Środowiska (dalej: „BKA MŚ”) o sposobie realizacji wniosków z kontroli D/14/505, które rokrocznie występowało do DGLP o informacje w sprawie kontroli przeprowadzonych w DGLP w poszczególnych latach i sposobu realizacji zaleceń pokontrolnych.

W wyniku badania sposobu realizacji 6 wniosków pokontrolnych o nr 1, 7, 12, 13, 14 i 15 (spośród 15) ustalono, że 5 zostało zrealizowanych, natomiast wniosku nr 7 nie wykonano. Brak realizacji wniosku nr 7. *Dokonywanie dopłat z funduszu leśnego na wyrównywanie rzeczywistych niedoborów powstających przy realizacji zadań gospodarki leśnej* tłumaczono tym, że:

- ustawa o lasach posługując się pojęciami „wyrównanie niedoborów środków finansowych” (art. 33 ust. 3 pkt 7), „wyrównanie niedoborów” (art. 58 ust. 1) nie precyzuje jednocześnie tych pojęć. Ustawodawca w ustawie o lasach i przepisach wykonawczych nie określił zarówno metodyki ustalania niedoborów jak również metodyki wyrównywania niedoborów finansowych powstających przy realizacji zadań gospodarki leśnej. Dyrektor Generalny LP w celu uporządkowania i usprawnienia zasad gospodarowania funduszem leśnym w § 7 zarządzenia nr 1 z 31 stycznia 2012 r. uregulował, że „środki na wyrównywanie niedoborów powstających przy realizacji zadań gospodarki leśnej, o których mowa w art. 58 ust. 1 ustawy [dopisek kontrolera: o lasach] określa się m.in. biorąc pod uwagę planowany wynik finansowy na działalności leśnej z uwzględnieniem równowartości odpisów amortyzacyjnych rzeczowych aktywów trwałych służących działalności leśnej, sfinansowanych ze środków zewnętrznych”;
- przyjęcie założenia, że środki na wyrównywanie niedoborów przekazane nadleśnictwom będą podlegały rozliczeniu, obliguje również do rozliczenia odpisu podstawowego na fundusz leśny ustanowionego na poczet pokrycia ww. niedoborów. W sytuacji rozliczania dopłat na wyrównanie niedoborów należałoby również rozliczać wielkość odpisu podstawowego, co jest sprzeczne z art. 57 ust. 4 uo;
- w trakcie weryfikacji wyniku finansowego nadleśnictw, po zamknięciu ich ksiąg rachunkowych, dokonywana jest wnikliwa ocena wykonania planu finansowo-gospodarczego poszczególnych nadleśnictw i w razie niewykonania zadań rzeczowych, nadleśnictwa są zobowiązane do odprowadzenia środków pieniężnych na fundusz leśny. Pozostały wynik z poszczególnymi jego składnikami, w tym także w postaci środków finansowych z funduszu leśnego – z mocy § 19 rozporządzenia RM w sprawie gospodarki finansowej LP, zostaje w dyspozycji nadleśnictwa, z przeznaczeniem na powiększenie funduszy (kapitałów) własnych i nie podlega zwrotowi do funduszu leśnego, Zasada ta dotyczy sytuacji, w której zostały wykonane wszystkie zadania rzeczowe z zakresu działalności podstawowej;

- dokonywanie dopłat z funduszu leśnego na wyrównywanie rzeczywistych niedoborów powstających przy realizacji zadań gospodarki leśnej, zgodnie z wnioskiem NIK, spowoduje, że wynik na tej działalności po zamknięciu ksiąg rachunkowych nadleśnictw będzie równy zero. W takiej sytuacji konieczność pomniejszenia ww. wyniku w trakcie późniejszej weryfikacji o wartość niewykonanych zadań rzeczowych z zakresu działalności podstawowej, zgodnie z § 19 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia RM w sprawie gospodarki finansowej LP, doprowadzi do powstania ujemnego wyniku na tej działalności. Oznacza to, że wniosek nr 7 pozostaje w sprzeczności z wnioskiem nr 8 mówiącym o pozostawieniu do dyspozycji nadleśnictw wyniku finansowego, po pomniejszeniu wyłącznie o pozycje określone w rozporządzeniu RM w sprawie gospodarki finansowej LP.

W odpowiedzi z 27 stycznia 2016 r., 15 lutego 2017 r. i 19 marca 2018 r. na pisma BKA MŚ z 13 stycznia 2016 r., 19 stycznia 2017 r. i 16 lutego 2018 r. dotyczące realizacji wniosków pokontrolnych z kontroli NIK, Dyrektor Generalny LP poinformował, że wniosku nie wdrożono, a jako przyczynę podano: „Ustawa o lasach i przepisy wykonawcze nie precyzują pojęcia „wyrównania niedoborów”, nie określają metodyki ustalania niedoborów jak i wyrównywania niedoborów finansowych powstających przy realizacji zadań gospodarki leśnej.

(akta kontroli str. 2418-2520)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Do faktur CILP, które w DGLP zaewidencjonowano w koszty funduszu leśnego w latach 2019-2021 (do 30 czerwca) nie załączano dokumentów potwierdzających wykonanie usług ani innych załączników świadczących o potwierdzeniu wykonania usług przez CILP. Uzasadnienie wydatku stanowił opis „Faktura zgodna z planem finansowo-gospodarczym CILP”. Zgodnie § 16 ust. 3 Regulaminu kontroli wewnętrznej Dyrekcji Generalnej Lasów Państwowych, stanowiącego załącznik nr 1 do zarządzenia nr 77 Dyrektora Generalnego LP z dnia 28 października 2015 r. w sprawie zasad kontroli wewnętrznej, w DGLP¹⁰³ dowody księgowe powinny posiadać co najmniej cechy określone ustawą o rachunkowości (zrozumiały opis zdarzenia gospodarczego, w tym potwierdzenie odbioru/wydania składnika majątkowego, wykonania usługi). Dyrektor Generalny LP wyjaśnił, że: „Rzecznik LP dysponował bieżącą wiedzą o sytuacji w CILP” oraz „*miał też wiedzę o (...) zaawansowaniu poszczególnych zadań (...) oraz o planowanym rocznym koszcie realizacji zadania*. Kopie dowodów księgowych CILP okazywał w wymagających tego przypadkach”. Ponadto dodał, że: „na fakturze wskazywano pozycję planu finansowo-gospodarczego zatwierdzonego zarządzeniem przez Dyrektora Generalnego LP, w tym przede wszystkim Planu Funduszu Leśnego”. Jak ustalono w trakcie kontroli, plan finansowo-gospodarczy CILP zatwierdzony zarządzeniem Dyrektora Generalnego LP nie zawierał zakresu rzeczowego zadań przewidzianych do realizacji, wobec czego weryfikacja kosztów w DGLP dotyczyła wyłącznie wysokości kwoty ujętej w planie zasadniczym LP tylko dla

¹⁰³ B.I.L.P. Nr 12, poz. 143, ze zm. Dalej: „zarządzenie nr 77”.

jednej pozycji planu pn. „CILP” bez wyodrębnienia planowanych projektów czy działań.

(akta kontroli str. 4391-4407, 5227-5228, 5357-5864, 6716-6751)

NIK ocenia działania Dyrektora Generalnego LP w zakresie nadzoru nad wydatkami funduszu leśnego CILP za niezetelne i niezgodne z zarządzeniem nr 77.

2. W okresie objętym kontrolą ze środków funduszu leśnego finansowano zadania regulaminowe DGLP delegowane do realizacji przez CILP na łączną kwotę 6 606,1 tys. zł, tj.: wsparcie bieżące i kryzysowe; raport o stanie lasu; prenumeraty „Sylwana”, „Biblioteki Leśnika”, „Postęp techniki w leśnictwie”; „działania promocyjne i niestandardowe”; „materiały promocyjne i wystawy”; współpraca z prasą branżową; współpraca z zagranicą; „usługa hotelowa”; wdrażanie polityki komunikacyjnej LP; „instrukcja ochrony ppoż.”; konferencje edukacyjne; obsługa filmowa i medialna „Narada Nadleśniczych w 2019 r.”; patronaty Dyrektora Generalnego LP; „Księga Identyfikacji Wizualnej”; Targi Leśne; badanie opinii publicznej oraz oprawa multimedialna ceremonii pogrzebowej prof. Jana Szyszko 17 października 2019 r. Zdaniem NIK powyższe zadania powinny zostać sfinansowane z wpłat obciążających koszty działalności nadleśnictw, ponieważ były to zadania wynikające z regulaminu organizacyjnego DGLP. Dyrektor Generalny LP wyjaśnił, że finansowanie ww. zadań ze środków funduszu leśnego było zasadne: „gdyż wiązało się z tym, że współdziałanie DGLP i CILP owocowało produktami oznaczającymi wspomaganie administracji publicznej w wypełnianiu jej obowiązków w sferze dominium lub/oraz imperium”. Zgodnie z art. 53 ust. 1 uol koszty utrzymania DGLP oraz rdLP finansowane są z wpłat obciążających koszty działalności nadleśnictw (tzw. narzutu). W związku z tym podstawowe zadania i obowiązki DGLP powinny być finansowane z narzutu.

(akta kontroli str. 5223-5224, 5357-5864)

W ocenie NIK finansowanie ww. zadań było niezgodne z art. 58 ust. 2 pkt 1 uol, był to więc nieuprawniony wydatek funduszu leśnego.

3. W załącznikach nr 11 i 12 do pisma Dyrektora Generalnego LP z 14 października 2021 r. dołączono „Plan zasadniczy CILP 2020” i „Plan zasadniczy CILP 2021”. W obu załącznikach w wykazie pozycji przewidzianych do sfinansowania ze środków funduszu leśnego znajdują się: „opieka medyczna”, „najem powierzchni”, „nagrody inne”, na które zaplanowano 2 355 450,00 zł w 2020 r. i 2 356 680,00 zł w 2021 r. Ustalono, że w latach 2020-2021 (do 30 czerwca) ze środków funduszu leśnego sfinansowano wydatki na opiekę medyczną dla pracowników CILP w łącznej wysokości 106,3 tys. zł; na najem powierzchni – 1 618,7 tys. zł, a na nagrody dla pracowników – 408,7 tys. zł. W 2019 r. nagrody dla pracowników CILP sfinansowano na kwotę 492,7 tys. zł. Dyrektor Generalny LP wyjaśnił, że: „wydatkowanie przez DGLP środków, stanowiących wpłaty, o których mowa w art. 53 ustawy o lasach ma swoje uzasadnienie tylko wówczas, gdy wydatkowanie to oznacza dokonywanie przez DGLP zapłaty (wynagrodzenia) za usługi (na przykład) Centrum Informacyjnego Lasów Państwowych przy wypełnianiu funkcji tej jednostki prowadzenia działalności na rzecz działalności wytwórczej w Lasach Państwowych” oraz, że: „(...) znaczna część usług CILP stanowiła usługi sprzedawane DGLP w ciężar funduszu leśnego (wycena po pełnych kosztach ich wytworzenia, tj. po pełnych kosztach uzyskania przychodów)”. Jak wyjaśnił Dyrektor Generalny LP: „zapewnienie przez ten zakład jako pracodawcę opieki zdrowotnej dla swych pracowników,

najem określonych powierzchni oraz udzielenie nagród pracowniczych stanowiło koszty uzyskania przychodów poniesionych przez CILP.”.

(akta kontroli str. 4554-4574, 5224-5225, 5279a-5279b)

W ocenie NIK finansowanie ww. zadań było niezgodne z art. 58 ust. 2 pkt 1 uol, był to więc nieuprawniony wydatek funduszu leśnego.

4. W okresie 2019-2021 (do 30 czerwca) ze środków funduszu leśnego sfinansowano działania związane z promocją marki własnej CILP „Dobre z Lasu”, w tym m.in.: promocję książki kucharskiej „Dobre z Lasu, czyli natura od kuchni”, organizację stoisk promocyjnych „Dobre z Lasu”, projekty medialne „Dobre z Lasu”, współpracę z ambasadorami, promocję marki we współpracy z Wars S.A. i PKP Intercity S.A., hosting strony internetowej¹⁰⁴, prowadzenie profilu na Facebooku¹⁰⁵ i Instagramie¹⁰⁶, zakup gadżetów z logotypem marki. Ustalono, że w okresie objętym kontrolą na promocję marki „Dobre z Lasu” wydatkowano 1 745,3 tys. zł¹⁰⁷. Dyrektor Generalny LP wyjaśnił, że: „*Dobre z Lasu* było wspólnym przedsięwzięciem jednostek organizacyjnych LP. Podstawę programową tego przedsięwzięcia stanowiła m.in. decyzja 76 z dnia 2 marca 2017 w sprawie realizacji projektu rozwojowego Lasów Państwowych pt. *Zdrowa żywność z polskich lasów*. (...) CILP zrealizował usługę doprowadzenia do nabycia znaku towarowego *Dobre z Lasu*. Usługa ta (po jej wykonaniu) została sprzedana DGLP. DGLP zapłaciła wynagrodzenie za tę usługę z wykorzystaniem do tego w sposób przedmiotowy środki, związane z funduszem leśnym. (...) Doświadczenia zdobyte przez LP w związku z funkcjonowaniem sklepu mają być wykorzystywane do działań upowszechniających (...) idee konsumpcji zdrowej żywności wyprodukowanej bezpiecznie pod marką *Dobre z Lasu* na bazie płodów rolnych. (...) kwoty ujmowane przez CILP w fakturach VAT, którymi Centrum obciążało DGLP (...) były oczywiście pomniejszane o przychody (...) co skutkowało odpowiednio niższym wydatkowaniem w sposób przedmiotowy przez DGLP środków, związanych z funduszem leśnym.”.

W trakcie kontroli NIK DGLP nie przedstawiła dowodu księgowego potwierdzającego nabycie znaku towarowego „Dobre z Lasu” od CILP. W rejestrze Urzędu Patentowego RP podmiotem zgłaszającym i uprawnionym do korzystania ze znaku towarowego „Dobre z Lasu” jest CILP.

(akta kontroli str. 4532-4574, 5204-5215, 5357-5864)

W ocenie NIK wydatkowanie środków funduszu leśnego na powyższe cele w latach 2020-2021 (I półrocze) było niezgodne z art. 58 ust. 2 pkt 1 uol, był to więc niezasadny wydatek funduszu leśnego.

5. W toku kontroli ustalono, że w latach 2019-2021 (do 30 czerwca) środki funduszu leśnego zostały przeznaczone na nagrody dla pracowników OKL i LBG na łączną kwotę 1 316,1 tys. zł (tj. 716,9 tys. zł dla pracowników OKL i 599,2 tys. zł dla pracowników LBG), co stanowiło odpowiednio 3,9% i 3,1% całkowitych kosztów zadań zrealizowanych przez OKL i LBG, sfinansowanych z funduszu leśnego. DGLP nie dysponowała danymi dotyczącymi kwoty nagród wypłaconych pracownikom jednostek organizacyjnych LP w latach 2019-2021 (I półrocze) i sfinansowanych ze środków funduszu leśnego. Dyrektor Generalny LP w trakcie kontroli NIK wyjaśnił, że: „koszt nagród wraz z ich pochodnymi jest częścią składową świadczonej usługi na rzecz DGLP a one same nie są bezpośrednio wypłacane z funduszu leśnego, stąd brak w Dyrekcji Generalnej dokumentów

¹⁰⁴ <http://www.dobrezlasu.pl/home>.

¹⁰⁵ <https://www.facebook.com/DobrezLasu/>.

¹⁰⁶ https://www.instagram.com/dobre_z_lasu/.

¹⁰⁷ Z czego 743,0 tys. zł wydatkowano w 2019 r., 983,2 tys. zł w 2020 r. i 19,1 tys. zł w I półroczu 2021 r.

źródłowych dotyczących wypłaty nagród przyznanych pracownikom zakładów”. W trakcie kontroli Dyrektor Generalny LP uzupełnił brakujące informacje przekazując NIK zestawienia nagród wypłaconych pracownikom ORW, CILP, CKPŚ i ZILP i sfinansowanych ze środków funduszu leśnego w latach 2019-2021 (do 30 czerwca). Według tych danych w latach 2019-2021 (I połowa) ze środków funduszu leśnego sfinansowano nagrody pracownikom: ORW w łącznej wysokości 326,8 tys. zł; CKPŚ – 869,0 tys. zł; ZILP – 142,7 tys. zł.

(akta kontroli str. 5108-5109, 5279a-5279b)

W ocenie NIK wydatkowanie środków funduszu leśnego na nagrody dla pracowników zakładów LP o zasięgu krajowym było niezgodne z art. 58 ust. 2 pkt 1 uol, był to więc niezasadny wydatek funduszu leśnego.

6. Plany finansowo-gospodarcze CILP na 2019 r., 2020 r. i 2021 r. nie zawierały załączników z wykazem zadań. Zgodnie z § 6 ust. 1 zarządzenia nr 14 Dyrektora Generalnego LP z dnia 27 lutego 2019 r. w sprawie określenia celów, zadań oraz zasad funkcjonowania CILP¹⁰⁸ do jego podstawowych zadań należy m.in. opracowywanie rocznego planu działań z zakresu polityki komunikacyjnej LP ustalonej przez Dyrektora Generalnego LP. Dyrektor Generalny LP wyjaśnił, że: „każdorocznie plan działań z zakresu polityki komunikacyjnej Lasów Państwowych inkorporowano w planie finansowo-gospodarczym Centrum Informacyjnego Lasów Państwowych”. Plany finansowo-gospodarcze zakładów o zasięgu krajowym na 2019 r., 2020 r. i 2021 r. zostały zatwierdzone przez Dyrektora Generalnego LP decyzjami: nr 49 z 26 kwietnia 2019 r., nr 40 z 30 kwietnia 2020 r. oraz nr 37 z 30 kwietnia 2021 r. Zgodnie z wymienionymi decyzjami Dyrektora Generalnego LP plany te opracowane zostały w formie tabel określonych jako załączniki o numerach 1, 2, 4, 8 i 12. Żaden z wymienionych załączników stanowiących plan finansowo-gospodarczy CILP nie zawierał wykazu zadań ani działań, które miałyby być realizowane przez CILP w danym roku.

(akta kontroli str. 1460-1461a, 1589-1590a, 1765-1766a, 4156-4198, 4391-4407, 4679-4794, 4884-4885, 4910, 5343-5864, 6301-6303, 6310-6324)

Wobec powyższego zdaniem NIK nadzór Dyrektora Generalnego LP nad CILP w zakresie realizacji polityki komunikacyjnej LP w okresie 2019-2021 (do 30 czerwca) prowadzono nierzetelnie.

7. W okresie objętym kontrolą Rzecznik prasowy LP nie przekazywał pisemnych sprawozdań rocznych z realizacji polityki komunikacyjnej LP. Zgodnie z pkt. 5.1. ppkt k załącznika do zarządzenia nr 71 Dyrektora Generalnego LP z 19 października 2015 r. w sprawie polityki komunikacyjnej Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe¹⁰⁹, rzecznik prasowy LP do 1 marca danego roku przedstawia Dyrektorowi Generalnemu LP sprawozdanie obejmujące wykaz najważniejszych zdarzeń, zjawisk oraz podjętych działań w zakresie komunikacji w roku poprzednim wraz z analizą i propozycjami kierunku przyszłych działań komunikacyjnych. W piśmie z 14 października 2021 r. Dyrektor Generalny LP wyjaśnił, że: „w DGLP utarła się praktyka realizacji powyższego zapisu polityki komunikacyjnej, polegająca na ustnym sprawozdaniu (o ustnym zdawaniu sprawy) Dyrektorowi Generalnemu Lasów Państwowych”. Ponadto dodał, że: „oczekiwaną i najbardziej praktyczną formą tego sprawozdania powinno być zdawanie sprawy w postępowaniu ustnym” oraz, że: „praktyka ustnego raportowania (...) miała i ma charakter stały”.

¹⁰⁸ B.I.L.P. Nr 4, poz. 47.

¹⁰⁹ B.I.L.P. Nr 11, poz. 132.

Zdaniem NIK sprawozdanie roczne, w skład którego wchodzi szczegółowe zestawienie zdarzeń i podjętych działań w roku poprzednim oraz kierunki i propozycje przyszłych działań musi mieć zachowaną formę pisemną. Usne sprawozdanie Rzecznika prasowego LP Dyrektorowi Generalnemu LP nie wypełnia zapisów pkt. 5.1. ppkt k załącznika do ww. zarządzenia nr 71 Dyrektora Generalnego LP, a brak żądania wyegzekwowania przez Dyrektora Generalnego LP ww. sprawozdania był działaniem nierzetelnym oraz niezgodnym z wewnętrznymi uregulowaniami.

8. W toku kontroli ustalono, że plany finansowo-gospodarcze zakładów LP o zasięgu krajowym dotyczące środków funduszu leśnego w latach 2019-2021 nie zawierały wykazu zadań rzeczowych, planowanych kosztów ich realizacji i źródeł finansowania. Zgodnie z § 6 ust. 1 rozporządzenia RM w sprawie gospodarki finansowej LP, podstawą gospodarki finansowej jednostek organizacyjnych LP są sporządzane przez nie roczne plany finansowo-gospodarcze zawierające: zadania rzeczowe, przychody ze sprzedaży, koszty działalności i wynik finansowy. Dyrektor Generalny LP wyjaśnił, że: „rozporządzenie finansowe nie reguluje zagadnienia zawartości planów finansowo-gospodarczych zakładów krajowych”. Ponadto, wskazał, że: „zarządzenie nr 10 nie wymaga, aby plan zawierał wyszczególnienie zadań rzeczowych (w szczególności zarządzenie 10 nie wykreowało załącznika do ujmowania takich zadań)”. Mając na uwadze fakt, że przedkładane przez zakłady LP o zasięgu krajowym do DGLP faktury ewidencjonowane w DGLP w koszty funduszu leśnego nie zawierały wykazu kosztów poniesionych na realizację poszczególnych zadań, a do planu finansowo-gospodarczego LP nie dołączano wykazu zadań zawierających szczegółowy zakres rzeczowy, zdaniem NIK nie był możliwy właściwy nadzór Dyrektora Generalnego LP nad gospodarnością wydatkowania środków funduszu leśnego przez zakłady LP o zasięgu krajowym. Kontrola wewnętrzna i weryfikacja kosztów zadań do sfinansowania ze środków funduszu leśnego dotyczyły wyłącznie wysokości kwoty ujętej we wniosku zakładu LP o zasięgu krajowym o zabezpieczenie puli środków funduszu leśnego na dany rok przedkładanym Dyrektorowi Generalnemu LP w I kwartale każdego roku.

Wobec powyższego w DGLP nie było możliwe rzetelne zweryfikowanie kosztów poniesionych na realizację usług świadczonych przez zakłady LP o zasięgu krajowym na rzecz DGLP.

(akta kontroli str. 1460-1461a, 1589-1590a, 1765-1766a, 4156-4198, 4391-4407, 4679-4794, 4884-4885, 4910, 5343-5864, 6301-6303, 6310-6324)

W ocenie NIK działalność Dyrektora Generalnego LP w tym zakresie była niezgodna z § 6 ust. 1 ww. rozporządzenia.

9. Ze środków funduszu leśnego w latach 2019-2020 ORW sfinansował zakup materiałów promocyjno-reklamowych w związku z uczestnictwem LP w Międzynarodowych Targach Łowiectwa i Strzelectwa EXPO Hunting w wysokości 47,8 tys. zł. Dyrektor Generalny LP wyjaśnił, że: „LP (...) nabyły materiały promocyjno-reklamowe i je rozkolportowały w trakcie uczestnictwa w ww. targach dlatego, że było to działanie zgodne z kryterium legalności, a ponadto było to działanie celowe, służące wspomaganie administracji publicznej w wypełnianiu jej obowiązków w zakresie: utrzymywania i pogłębiania ochrony niematerialnego dziedzictwa kulturowego związanego z łowiectwem, rozpowszechniania wiedzy o tradycjach i zwyczajach łowieckich, promowania

turystyki myśliwskiej ze szczególnym uwzględnieniem przydatności do tego lasów i infrastruktury łowieckiej znajdującej się w zarządzie LP.”.

(akta kontroli str. 6041-6280, 6310-6324, 5275-5292)

W ocenie NIK finansowanie kosztów zakupu materiałów promocyjno-reklamowych w związku z uczestnictwem LP w Międzynarodowych Targach Łowiectwa i Strzelectwa EXPO Hunting ze środków funduszu leśnego było niezgodne z art. 58 ust. 2 pkt 1 uol.

10. Zgodnie z § 2 ust. 4 zarządzenia nr 47 Dyrektora Generalnego LP z dnia 4 czerwca 2013 r. w sprawie funkcjonowania Zakładu Informatyki Lasów Państwowych¹¹⁰ Dyrektor ZILP w terminie do 31 stycznia składa sprawozdanie z działalności ZILP za rok poprzedni. Sprawozdanie podlega zatwierdzeniu przez Dyrektora Generalnego LP. Sprawozdanie z działalności ZILP w 2019 r. (wersja uzupełniona) zostało opracowane 30 kwietnia 2020 r., a sprawozdanie z działalności ZILP w 2020 r. zostało opracowane 18 lutego 2021 r. Dyrektor Generalny LP wyjaśnił, że: „Sprawozdanie z działalności ZILP za rok 2019 wpłynęło do DGLP w dniu 7 lutego 2020 r. tj. 7 dni po terminie. DGLP pismem z dnia 18 marca 2020 r. zwróciła się z prośbą o uzupełnienie przedmiotowego sprawozdania. ZILP przekazał uzupełnione sprawozdanie w dniu 04.05.2020 r.” Natomiast: „Sprawozdanie z działalności ZILP za rok 2020 wpłynęło do DGLP w dniu 18.02.2021 r., tj. 18 dni po terminie. Biorąc pod uwagę obszerność sprawozdań oraz sytuację pandemii COVID-19, DGLP nie wzywała ZILP do przedłożenia wyjaśnień w zakresie niedotrzymania terminów.” Dyrektor Generalny LP nie zatwierdzał sprawozdań ZILP za 2019 i 2020 r. i jak wyjaśnił: „przyjmował je do akceptującej wiadomości”. Nie sporządzano również dokumentów potwierdzających tę czynność.

(akta kontroli str. 5173-5178, 5289-5292)

W ocenie NIK brak pisemnych form zatwierdzających sprawozdania z działalności ZILP w 2019 r. i 2020 r. przez Dyrektora Generalnego LP oraz brak egzekwowania przez Dyrektora Generalnego LP terminów określonych w § 2 ust. 4 ww. zarządzenia, przewidzianych na złożenie przez ZILP sprawozdań, było działaniem nierzetelnym i niezgodnym z § 2 ust. 4 zarządzenia nr 47.

11. Według § 7 zarządzenia nr 66 Dyrektora Generalnego LP – w zakresie wspólnych przedsięwzięć, o których mowa w art. 58 ust. 2 pkt 1 uol, mieszczą się zadania realizowane:
- przez Dyrektora Generalnego na rzecz jednostek organizacyjnych Lasów Państwowych, bezpośrednio lub za pośrednictwem wskazanej jednostki organizacyjnej Lasów Państwowych, w szczególności przez zakład;
  - przez co najmniej dwie jednostki organizacyjne Lasów Państwowych w ramach programów zatwierdzonych przez Dyrektora Generalnego.

Od 1 stycznia 2019 r. do 30 czerwca 2021 r. wydatki na prowadzenie Domu Pamięci Walk i Męczeństwa im Adama Loreta w Spale (Dom Pamięci), sfinansowane ze środków funduszu leśnego, wyniosły 601,3 tys. zł, w tym: 343,2 tys. zł w 2019 r. i 258,1 tys. zł w 2020 r. Wydatki te poniesione zostały przez Nadleśnictwo w Spale i sfinansowane w DGLP ze środków funduszu leśnego bez zatwierdzenia programu wspólnego przedsięwzięcia. Nadleśnictwo rozliczało te wydatki za pośrednictwem rdLP w Łodzi notami księgowymi obciążającymi DGLP zgodnie z zarządzeniami Dyrektora Generalnego LP w sprawie planów finansowo-gospodarczych LP na poszczególne lata. Do sporządzanych not księgowych dołączane były

¹¹⁰ B.I.L.P. Nr 7, poz. 92. Dalej: „zarządzenie nr 47”.

dokumenty potwierdzające poniesione wydatki (faktury, rachunki itp.). RdLP w Łodzi na podstawie otrzymanych z nadleśnictwa not wystawiała własne noty obciążające DGLP i przysyłała je do DGLP dołączając całą dokumentację finansowo-księgową dotyczącą wydatków otrzymaną z nadleśnictwa. Nota wystawiona przez rdLP w Łodzi podlegała w DGLP opisaniu zgodnie z § 17 ust. 3 zarządzenia nr 77, ze wskazaniem źródła finansowania opisanego w słowniku źródeł finansowania. Noty zawierające wydatki na Dom Pamięci wskazywały kody źródła finansowania 202 lub 213 oznaczające odpowiednio: wspólne przedsięwzięcia jednostek organizacyjnych LP lub wspólne przedsięwzięcia w aktywach trwałych. Są to wydatki finansowane z funduszu leśnego na podstawie art. 58 ust. 2 uol.

(akta kontroli str. 1244, 6716-6751)

Dom Pamięci został powołany decyzją nr 69 Ministra Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego z 8 listopada 1985 r. Decyzja ta zobowiązała LP do finansowania Domu Pamięci, a Naczelnego (wówczas) Dyrektora LP zobowiązała do określenia zasad organizacji i finansowania jego działalności.

Dyrektor Generalny LP przedłożył kopię regulaminu organizacyjnego Nadleśnictwa Spała (zarządzenie Nadleśniczego nr 33/2021), w którym w strukturze nadleśnictwa wyszczególniona została komórka organizacyjna – samodzielne stanowisko ds. edukacji leśnej i Domu Pamięci. Ponadto załączył decyzję nr 129 Dyrektora Generalnego LP z 28 grudnia 2000 r. w sprawie nadania Domowi Pamięci imienia Adama Loreta. Wyjaśnił także, że utrzymanie Domu Pamięci powoduje niedobory w Nadleśnictwie Spała, które muszą być wyrównywane z art. 58 ust. 1 uol.

Jest to niezgodne ze stanem faktycznym, gdyż jak wynika z opisu dokumentów księgowych wydatki te były finansowane ze środków funduszu leśnego na podstawie art. 58 ust. 2 uol.

Dyrektor Generalny LP, mimo wezwania nie przedłożył zarządzenia zatwierdzającego wspólne przedsięwzięcie jednostek organizacyjnych LP polegające na prowadzeniu Domu Pamięci zgodnie z § 7 zarządzenia nr 66.

Analiza dokumentacji OKL w Gołuchowie wykazała, że istnieje porozumienie z 21 czerwca 2016 r. zawarte przez Dyrektora Generalnego LP z OKL, w którym § 1 ust. 2 pkt b zleca prowadzenie i rozbudowę Domu Pamięci Ośrodkowi Kultury Leśnej w Gołuchowie. Jak wyjaśnił Dyrektor Generalny LP: „na podstawie informacji przekazanych przez OKL (...) OKL w Gołuchowie nie wykonywał i nie finansował żadnych prac związanych z rozbudową i prowadzeniem Domu Pamięci Walk i Męczeństwa Leśników i Drzewiarzy Polskich imienia Adama Loreta w Spale”. Według wyjaśnień Dyrektora Generalnego LP nie opracowano odrębnego programu dotyczącego wspólnego przedsięwzięcia polegającego na prowadzeniu Domu Pamięci. Wyniki rozpatrzenia wniosku w sprawie finansowania Domu Pamięci były przyjmowane do „akceptującej wiadomości” na sesji weryfikacyjnej przez zastępcę dyrektora ds. ekonomicznych reprezentującego Dyrektora Generalnego LP. Dyrektor Generalny LP zatwierdza plan LP obejmujący plan funduszu leśnego.

Jak wyjaśnił Dyrektor Generalny LP: „działalność Domu Pamięci Walk i Męczeństwa Leśników i Drzewiarzy Polskich im. Adama Loreta w Spale była finansowana w oparciu o zbiorcze zapotrzebowania na środki, związane z funduszem leśnym, które podlegały zatwierdzeniu wg procedury (...) co było niezbędne do zapewnienia ciągłości realizacji zadań Domu Pamięci”. W wyjaśnieniu tym odwołał się do ogólnej procedury zatwierdzania zbiorczych zestawień zapotrzebowania rocznego na środki związane z funduszem leśnym.

Nie wskazano zarządzenia ani innego dokumentu zatwierdzającego wspólne przedsięwzięcie.

(akta kontroli str. 4212-4217, 7979-8027)

W ocenie NIK, wobec braku zatwierdzonego programu wspólnego przedsięwzięcia, finansowanie Domu Pamięci w Spale z funduszu leśnego na podstawie art. 58 ust 2 uol jest niezgodne z wewnętrzną regulacją LP zawartą w § 7 zarządzenia nr 66 Dyrektora Generalnego LP.

12. Aneks nr 1 do umowy EZ.0290.1.20.2019 z dnia 17 lipca 2019 r. pomiędzy DGLP a Wigierskim Parkiem Narodowym (WPN) zawarty w dniu 19 sierpnia 2019 r. zmieniający rachunek bankowy przeznaczony do przelewu zaliczki w wysokości 2 789,1 tys. zł został podpisany z zastępcą dyrektora Parku, który w dniu podpisania umowy nie miał umocowania do jego reprezentowania. Dyrektor Generalny LP wyjaśnił, że odnośnie do poprawności numeru konta bankowego oparł się na oświadczeniu zastępcy dyrektora WPN [...]**) z 6 sierpnia 2019 r., a w zakresie umocowania [...]**) do reprezentowania WPN w DGLP oparto się na telefonicznym oświadczeniu pracownika Parku.

(akta kontroli str. 7708-7711, 7858)

Ponadto umowa nr EZ.0290.1.3.2019 z 8 lipca 2019 r. pomiędzy DGLP a Biebrzańskim Parkiem Narodowym (BPN) wskazuje jako reprezentanta BPN osobę dyrektora BPN [...]**), a jest podpisana przez zastępcę dyrektora BPN [...]**) bez wskazania umocowania prawnego w postaci upoważnienia do zawierania umów. Jak wyjaśnił Dyrektor Generalny LP: „W dniu 8 lipca 2019 r. DGLP przyjęła oświadczenie telefoniczne pracownika Parku, że w terminie 8-12 lipca 2019 r. Dyrektor BPN – [...]**) przebywa na urlopie wypoczynkowym i w związku z tym umowa zostanie podpisana przez Zastępcę Dyrektora – Pana [...]**), który został wyznaczony przez Dyrektora do reprezentowania Parku na zewnątrz.” Zgodnie z § 5 Statutu BPN „w razie nieobecności dyrektora Parku lub czasowej niezdolności do wykonywania przez niego obowiązków, działalnością Parku kieruje i reprezentuje Park na zewnątrz wyznaczony przez dyrektora Parku jego zastępca”, jednak poza telefonicznym potwierdzeniem nie przedłożono dokumentu potwierdzającego, że ta osoba została wyznaczona przez Dyrektora BPN do reprezentowania Parku.

(akta kontroli str. 7705-7707, 7859-7913)

NIK ocenia powyższe działania jako nierzetelne.

13. W 2019 r. na mocy porozumienia nr ZU.60007282018 z 12 kwietnia 2018 r. zawartego pomiędzy DGLP reprezentowaną przez Dyrektora Generalnego LP, a LZD SGGW w Warszawie reprezentowanym przez dyrektora LZD w Rogowie, ze środków funduszu leśnego dofinansowano sporządzenie uPUL dla LZD w wysokości 205 642,50 zł, co stanowiło 50% wartości netto zamówienia. Zgodnie z art. 58 ust. 3a pkt 2 uol środki funduszu leśnego mogą być przeznaczone na sporządzanie uPUL dla lasów niestanowiących własności Skarbu Państwa, o których mowa w art. 21 ust. 1 pkt 2 uol. Na podstawie tego przepisu plan urządzenia lasu lub uproszczony plan urządzenia lasu dla lasów niestanowiących własności Skarbu Państwa, należących do osób fizycznych i wspólnot gruntowych sporządzany jest na zlecenie starosty. UPUL dla LZD powinien zostać sporządzony na podstawie art. 21 ust. 1 pkt 3 uol dla pozostałych lasów – na zlecenie i koszt właścicieli. Dyrektor Generalny LP wyjaśnił, że: „stanowiło to wypełnienie obowiązków Dyrektora Generalnego LP inicjowania, organizowania oraz koordynowania przedsięwzięć na rzecz racjonalnej gospodarki leśnej i rozwoju leśnictwa”.

(akta kontroli str. 4999, 5040-5041, 5048-5072)

W ocenie NIK finansowanie uPUL dla LZD było niezgodne z art. 58 ust. 3a pkt 2 uol w zw. z art. 21 ust. 1 pkt 2 uol, był to więc nieuprawniony wydatek funduszu leśnego.

14. Po odbiorze 3. sprawozdania cząstkowego (III etap umowy) usługi badawczej „Ocena stanu różnorodności biologicznej w IV zgrupowaniu nadleśnictw RDLP Krosno na podstawie wybranych DGLP elementów przyrodniczych i kulturowych” DGLP zapłaciła przelewem z 10 sierpnia 2020 r. wykonawcy tej umowy kwotę 1 593,4 tys. zł brutto na podstawie faktury VAT z 20 lipca 2020 r., natomiast na podstawie aneksu nr 1 do umowy należność wynosiła 1 512,2 tys. zł brutto. Dyrektor Generalny LP wyjaśnił, że wydział opisujący fakturę pod względem merytorycznym oparł się na pierwotnej wersji umowy i omyłkowo nie uwzględnił przy opisywaniu faktury postanowień aneksu nr 1 z 31 marca 2020 r. Jednakże w ramach kontroli wewnętrznej omyłka ta została dostrzeżona i telefonicznie poinformowano wykonawcę o błędnym wystawieniu faktury oraz poproszono o wystawienie faktury korygującej. Wykonawca wystawił fakturę korygującą z 31 grudnia 2020 r. na kwotę (-)81 180,00 zł. W związku z faktem rozliczania się z wykonawcą według konta rozrachunkowego, powstała nadpłata została uwzględniona przy rozliczaniu kolejnej, zatwierdzonej faktury wykonawcy na usługę badawczą, która wpłynęła po otrzymaniu faktury korygującej. Należność ta została potrącona w przelewie z 1 lutego 2021 r.

(akta kontroli str. 3120-3220, 3318-3327, 8133, 8137, 8153-8156, 8185-8189)

W ocenie NIK, dokonanie płatności w oparciu o błędnie wystawioną fakturę świadczy o słabości bieżącej kontroli finansowej i jest działaniem nierzetelnym.

15. DGLP niezasadnie zrezygnowała z dochodzenia kary umownej za opóźnione (tj. 25 czerwca 2019 r. zamiast do 15 maja 2019 r.) wykonanie przedmiotu umowy nr EO.271.3.5.2019 z 29 marca 2019 r. pn. „Analiza wybranych zasobów archiwalnych oraz wyników badań archeologicznych na terenie polskiej części Puszczy Białowieskiej”. Było to niezgodne z § 6 ust. 1 umowy. Przekazując do DGLP usługę badawczą wykonawca wyjaśnił¹¹¹, że opracowanie zostało przekazane w terminie późniejszym, niż termin w umowie, gdyż część danych do opracowania została z opóźnieniem udostępniona przez DGLP. NIK negatywnie ocenia fakt niezawarcia w umowie postanowień o rodzaju danych do przekazania przez DGLP wykonawcy pracy badawczej oraz warunków (w tym terminów) ich udostępnienia, jak również brak zawarcia aneksu do umowy wprowadzającego te zapisy.

W wyjaśnieniu w sprawie braku takich zapisów umownych Dyrektor Generalny LP wyjaśnił, że: „nie podziela tezy, zawartej w pytaniu, iż w umowie – nr EO.271.3.5.2019 z 29 marca 2019 r. nie zawarto informacji, że do sporządzenia pracy badawczej wykonawca będzie wykorzystywał dane przekazane przez DGLP lub inne jednostki organizacyjne LP, jak również nie zawarto warunków, na jakich te dane zostaną przekazane. W § 1 pkt 1 cyt. umowy zawarto klauzulę, iż *przedmiotem umowy jest wykonanie usługi badawczej pod nazwą Analiza wybranych zasobów archiwalnych oraz wyników badań archeologicznych na terenie polskiej części Puszczy Białowieskiej* – którą Zamawiający zleca a Wykonawca przyjmuje do realizacji umowie. Zgodnie z generalną regułą interpretacyjną postanowień umów, stanowiącą o tym, że postanowienia te należy rozumieć zgodnie z zamiarem stron – ani DGLP, ani też zleceniobiorca nie mieli żadnych wątpliwości co do tego, że cyt. klauzulę należy

¹¹¹ Pismo wykonawcy z 24 czerwca 2019 r., data wpływu do DGLP – 25 czerwca 2019 r.

rozumieć w ten sposób, że badania naukowe zostaną przeprowadzone z wykorzystaniem materiałów, jakie wykonawcy zostaną dostarczone przez DGLP lub inne jednostki organizacyjne LP na warunkach szczegółowo omówionych przez strony przed podpisaniem umowy, konkretyzowanych w trakcie jej realizacji.”.

NIK nie podziela stanowiska Dyrektora Generalnego LP. Wbrew twierdzeniom wyjaśniającego z umowy nie wynika, że zasoby archiwalne czy wyniki badań archiwalnych mają być dostarczone wykonawcy przez DGLP lub inne jednostki organizacyjne LP, brak jest również terminów ich przekazania. Skoro wykonawca zobowiązał się w umowie do wykonania przedmiotu umowy we wskazanym w umowie terminie, w tym zebrania i analizy danych, powinien dochować terminu. Natomiast wszelkie zmiany umowy, w tym m.in. dotyczące terminu realizacji przedmiotu umowy, powinny być zawarte w formie pisemnej (aneksu do umowy). Taką formę zmian – pod rygorem nieważności – uzgodniono w § 9 umowy. Brak było zatem podstaw do rezygnacji z dochodzenia kar umownych z tytułu nieterminowej realizacji przedmiotu umowy i branie odpowiedzialności przez DGLP za opóźnienie w sytuacji braku uzależnienia wykonania przedmiotu umowy od przekazania danych wykonawcy przez DGLP jak również nieokreślenia terminów ich przekazania. Wszelkie ustne uzgodnienia między stronami nie miały mocy wiążącej. Brak precyzyjnych postanowień w umowie prowadzi do dowolności interpretacyjnej jej warunków oraz nie chroni DGLP w przypadku dochodzenia roszczeń przed sądem.

(akta kontroli str. 3490-3502, 8133-8134, 8138-8142)

Zdaniem NIK brak dochodzenia kary umownej za wykonanie przedmiotu umowy był działaniem niezgodnym z § 6 ust. 1 tej umowy oraz niegospodarnym.

16. DGLP nie naliczyła kary umownej wykonawcy z tytułu niewykonania w terminie uzupełnień i poprawek, co było niezgodne z § 6 ust. 4 umowy nr EO.271.3.5.2019 z 29 marca 2019 r. pn. „Analiza wybranych zasobów archiwalnych oraz wyników badań archeologicznych na terenie polskiej części Puszczy Białowieskiej”. W opracowaniu końcowym dostarczonym przez wykonawcę do DGLP 25 czerwca 2019 r. zgłoszono uwagi i wskazano kwestie wymagające uzupełnienia i poprawienia. Naczelnik Wydziału Ochrony Zasobów Przyrodniczych zarekomendował odstąpienie od naliczania kar umownych za nieterminowe złożenie dokumentacji końcowej, pod warunkiem złożenia uzupełnionego sprawozdania w terminie do 23 sierpnia 2019 r. Na podstawie § 3 ust. 4 umowy wykonawca został zobowiązany w piśmie z 17 lipca 2019 r. do dokonania poprawek i uzupełnień w sprawozdaniu końcowym w terminie do 23 sierpnia 2019 r. Sprawozdanie końcowe wpłynęło do DGLP w dniu 13 września 2019 r.

W ocenie sprawozdania końcowego z dnia 19 września 2019 r. Naczelnik Wydziału Zasobów Przyrodniczych (ZP) stwierdził, że: „Praca nie została wykonana zgodnie z harmonogramem, co wynikało z przyczyn leżących po stronie Wykonawcy jak i Zamawiającego. Przede wszystkim w trakcie realizacji t. badawczego (również w trakcie korekty poprzednich uwag ze strony DGLP), zaistniała konieczność uwzględnienia nowych danych. Ponadto uzupełnienie opracowania o rozbudowany rys historyczny dziejów tego obszaru oraz bardziej rozbudowane korelacje z elementami środowiska przyrodniczego – przelożyły się na czas opracowywania niniejszego sprawozdania. (...) Temat zakończył się osiągnięciem zakładanego celu (poza dotrzymaniem terminów zawartych w harmonogramie). (...) W związku z niedotrzymaniem terminu złożenia sprawozdania końcowego przed [...]*) oraz mając na uwadze ciągłe konsultacje

Fundacji i Wydziału ZP w sprawie ostatecznego kształtu sprawozdania, a także wynikającą z tego faktu potrzebą wykonania dodatkowych analiz i zwiększenia objętości opracowania, Wydział ZP rekomenduje odstąpienie od naliczania kar umownych za niezłożenie dokumentacji końcowej, pomimo niedotrzymania terminu złożenia uzupełnionego sprawozdania do dnia 23 sierpnia br.”.

Powyższe postępowanie spowodowało naruszenie § 6 ust. 4 umowy, który stanowi, że wykonawca nie będzie zobowiązany do zapłaty kary umownej, o której umowy w ust. 1, jeżeli zwłoka w wykonaniu przedmiotu umowy wynikać będzie z konieczności dokonania uzupełnień i poprawek, o których mowa w § 3 ust. 4 i nie będzie przekraczać terminu wyznaczonego przez DGLP. W tym przypadku wykonawca przekroczył wyznaczony termin o 21 dni.

Dyrektor Generalny LP wyjaśnił, że: „Dyrekcja Generalna Lasów Państwowych nie nałożyła na wykonawcę obowiązku zapłaty kary umownej z tytułu niewykonania w terminie przedmiotu umowy, gdyż nie było ku temu podstaw prawnych i merytorycznych. Opóźnienie w wykonaniu przedmiotu umowy nie wyczerpało znamion zwłoki, to jest nie powstało z winy wykonawcy, podczas gdy postanowienie § 6 ust. 1 umowy nr EO.271.3.5.2019, przewidywało taką możliwość na wypadek opóźnienia, będącego zwłoką (czyli opóźnieniem zawinionym przez wykonawcę). Konkretyzując sentencję zdania poprzedzającego – wykonawca nie został zobowiązany do zapłaty kary umownej z tytułu niewykonania w terminie przedmiotu umowy, ponieważ DGLP uznała za zasadne powody opóźnienia, które w piśmie przewodnim z dnia 24.06.2019 r. zawarł Wykonawca. Była to przede wszystkim konieczność przeprowadzenia przez Wykonawcę dodatkowych analiz i zwiększenie objętości opracowania ze względu na konieczność uwzględnienia nowych danych (z projektu LIFE+ ForBioSensing) i uzupełnienie opracowania o rozbudowany rys historyczny dziejów badanego obszaru oraz bardziej rozbudowane korelacje z elementami środowiska przyrodniczego, co przedłożyło się na czas opracowywania niniejszego sprawozdania. Dlatego pracownicy Wydziału Ochrony Zasobów Przyrodniczych rekomendowali, aby Wykonawca nie ponosił odpowiedzialności za opóźnienie, uwzględniając właściwość jego zobowiązania i cel umowy. Decyzję o odstąpieniu od naliczenia kar umownych ww. Wykonawcy podjęto na podstawie § 6 ust. 1 umowy nr EO.271.3.5.2019, który przewiduje karę umowną na wypadek zawinionego opóźnienia, tj. zwłoki.”.

Zdaniem NIK, niedotrzymanie terminu wyznaczonego na 23 sierpnia 2021 r. w piśmie DGLP z 17 lipca 2019 r. na dokonanie uzupełnień i poprawek powinno skutkować naliczeniem kar umownych z tego tytułu za 21 dni opóźnienia w przekazaniu przedmiotu umowy po poprawkach.

(akta kontroli str. 3490-3496, 3500-3537, 3540-3542, 8137-8138, 8142-8143)

Zdaniem NIK działanie to było działaniem niezgodnym z § 6 ust. 4 umowy nr EO.271.3.5.2019 z 29 marca 2019 r. oraz niegospodarnym.

17. Na posiedzeniu Komisji do spraw odbioru prac naukowo-badawczych w dniu 26 września 2019 r. dokonano komisyjnego odbioru sprawozdania końcowego z realizacji usługi badawczej przez [...]^{*)}. W posiedzeniu Komisji uczestniczyli: przewodniczący – Zastępca Dyrektora Generalnego ds. Gospodarki Leśnej, sekretarz, naczelnik i pracownik Wydziału Zasobów Przyrodniczych (ZP) oraz 2 przedstawiciele ze strony wykonawcy. W protokole zdawczo-odbiorczym nr 12/19 stwierdzono, że Komisja podziela w całości stanowisko Wydziału ZP i wnioskuje o przyjęcie sprawozdania końcowego z usługi badawczej oraz odstąpienie od naliczania kar umownych za nieterminowe złożenie sprawozdania. Ze strony

Komisji protokół podpisali jej przewodniczący oraz odbierający pracę – naczelnik i pracownik Wydziału ZP. Wnioski Komisji zatwierdził decyzją z 26 września 2019 r. Zastępca Dyrektora Generalnego ds. Gospodarki Leśnej działający z upoważnienia Dyrektora Generalnego LP. Dyrektor Generalny wyjaśnił, że w dniu 26 września 2019 r. Zastępca Dyrektora Generalnego LP ds. Gospodarki Leśnej zastępował Dyrektora Generalnego LP i miał upoważnienie do podpisywania w jego imieniu wszelkich dokumentów.

(akta kontroli str. 3532-3537, 8138, 8143, 8158-8166)

NIK – jako postępowanie nierzetelne – ocenia fakt wnioskowania o nienaliczanie odsetek i zatwierdzenia wniosku Komisji przez tę samą osobę, tj. przez Zastępcę Dyrektora Generalnego ds. Gospodarki Leśnej.

18. Zakres czynności pracowników DGLP: Rzecznika Prasowego – p.o. naczelnika Wydziału Komunikacji Społecznej; głównego specjalisty – kierownika w Zespole Rzecznika Prasowego; starszego referenta w Zespole Rzecznika Prasowego; doradcy do spraw korporacyjnych w Wydziale Komunikacji Społecznej; starszego specjalisty w Wydziale Komunikacji Społecznej; starszego referenta w Wydziale Komunikacji Społecznej zostały zatwierdzone z dniem 1 października 2021 r. w trakcie kontroli NIK, mimo że zmiana regulaminu organizacyjnego DGLP nastąpiła 17 maja 2021 r. Zakres czynności dla naczelnika Wydziału Księgowości zatrudnionego na stanowisku od 10 grudnia 2018 r. został przyjęty w formie pisemnej 5 stycznia 2021 r., a dla naczelnika Wydziału Analiz Ekonomicznych i Planowania zatrudnionego na stanowisku od 18 września 2013 r. został sporządzony 28 października 2021 r., tj. dopiero po stwierdzeniu w toku kontroli braku tego dokumentu w teczce osobowej pracownika. Ponadto, w zakresie obowiązków Rzecznika Prasowego p.o. naczelnika Wydziału Komunikacji Społecznej nie ujęto zadań dotyczących nadzoru nad CILP wynikających z § 43a ust. 11 regulaminu organizacyjnego DGLP. Nadzór nad działalnością CILP został ujęty w zakresie czynności Rzecznika Prasowego p.o. naczelnika Wydziału Komunikacji Społecznej dopiero w trakcie kontroli NIK w dniu 30 listopada 2021 r. Dyrektor Generalny LP wyjaśnił, że: „dokument, zawierający zakres czynności przypisany do stanowiska pracy, zajmowanego przez konkretnego pracownika (...) ma w istocie charakter dokumentu deklaratoryjnego, niejako zaświadczonego o istniejącym stanie prawnym i faktycznym” oraz dodał, że: „Kodeks pracy nie nakłada na pracodawcę obowiązku wręczenia pracownikowi jego zakresu czynności w formie pisemnej. (...) Brak takiego dokumentu nie oznacza, że pracownicy nie są zobowiązani do realizowania stosunku pracy inkorporowanego w umowie o pracę (...) zgodnych z regulaminem organizacyjnym jednostki organizacyjnej. (...) Wszyscy pracownicy DGLP są „zadaniowani” w trybie poleceń służbowych wydawanych im przez bezpośrednich przełożonych.”. Brak nadzoru nad CILP w zakresie czynności Rzecznika Prasowego – p.o. naczelnika Wydziału Komunikacji Społecznej Dyrektor Generalny LP wytłumaczył tym, że był to „oczywisty błąd pisarski”.

Zgodnie z zapisem ujętym w zakresach czynności ww. pracowników – zakres czynności, obowiązków, uprawnień i odpowiedzialności jest integralną częścią umowy o pracę, która ma formę pisemną. Umowa o pracę bez załącznika w postaci zakresu czynności była niepełna.

(akta kontroli str. 88-99, 8135, 8148-8152, 8167-8170x, 8207-8214)

NIK postępowanie Dyrektora Generalnego LP w ww. przypadku ocenia jako nierzetelne.

OCENA CZĄSTKOWA

W okresie objętym kontrolą w DGLP właściwie realizowano przychody funduszu leśnego, które w pełni zabezpieczały środki na planowane wydatki z tego funduszu, jednakże stopień niewykorzystania środków był – zdaniem NIK – wysoki i stanowił kwotę prawie dwukrotnie wyższą od planowanej. Głównym źródłem przychodów, zgodnie z uol, był odpis podstawowy liczony od wartości sprzedaży drewna, a podstawowym kierunkiem wydatków były dopłaty na wyrównanie niedoborów powstających przy realizacji zadań gospodarki leśnej i dotyczących administracji publicznej w zakresie leśnictwa. Działania Dyrektora Generalnego LP w zakresie zawierania umów na sporządzenie uPUL na wniosek starosty były rzetelne. Zadania zlecane przez Dyrektora Generalnego LP z własnej inicjatywy były realizowane i finansowane zgodnie z art. 58 ust. 1-3a uol.

W ocenie NIK nadzór nad wydatkami funduszu leśnego zakładów LP o zasięgu krajowym był nierzetelny. Sprawozdania z działalności zakładów były przekazywane do DGLP po upływie terminów określonych w zarządzeniach Dyrektora Generalnego LP, a środki funduszu leśnego LP wydatkowane niezgodnie z art. 58 ust. 2 uol. Plany finansowo-gospodarcze zakładów LP o zasięgu krajowym na lata 2019-2021, zatwierdzone przez Dyrektora Generalnego LP, nie zawierały załączników dotyczących rzeczowego charakteru wydatków zaplanowanych do realizacji przez zakłady.

Środki wymienione w art. 57 ust. 2 uol były przeznaczane na cele określone w art. 58 ust. 3 i ust. 3a uol i wydatkowane zgodnie z uol. Wyjątek stanowiło sporządzenie uPUL dla LZD w Rogowie, które – niezgodnie z art. 58 ust. 3a pkt 2 uol – sfinansowano ze środków funduszu leśnego.

Jako spójne, transparentne, jednakowe dla wszystkich beneficjentów NIK ocenia procedury przyznawania i rozliczania dotacji oraz realizację umów na dofinansowanie działań realizowanych przez parki narodowe. Rozliczanie środków odbywało się każdorazowo na podstawie określonej szczegółowym zakresem i przedkładanej dokumentacji finansowej, pomimo iż w DGLP zaakceptowano i zrealizowano dwie umowy/aneksy podpisane przez osoby nieuprawnione do reprezentowania PN.

Ponadto, pomimo nieterminowej realizacji jednego z 5 badań naukowych, objętych szczegółową analizą, DGLP nie dochodziła kar umownych w tego tytułu. Dodatkowo, za postępowanie nierzetelne NIK uznała nieprzekazanie wybranym pracownikom DGLP zakresu czynności niezwłocznie po podjęciu pracy na danym stanowisku.

OBSZAR

3. Nadzór nad gospodarowaniem środkami funduszu leśnego

Opis stanu faktycznego
Opis stanu faktycznego

Obowiązujący w okresie objętym kontrolą regulamin organizacyjny DGLP nie przewidywał wyodrębnienia w strukturze jednostki komórki odpowiedzialnej za monitorowanie gospodarowania środkami funduszu leśnego. Dla gospodarowania środkami funduszu leśnego przyjęto ogólne, wspólne dla całej działalności LP zasady rachunkowości opisane w załączniku nr 3 do zarządzenia nr 76 Dyrektora Generalnego LP z 10 grudnia 2019 r. w sprawie wprowadzenia jednolitego tekstu Zasad (polityki) rachunkowości Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe i Planu Kont z komentarzem Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe¹¹².

(akta kontroli str. 6328-6360)

W okresie objętym kontrolą w LP funkcjonował System Informatyczny Lasów Państwowych¹¹³. Za pomocą przedmiotowego systemu, poszczególne jednostki

¹¹² B.I.L.P. z 2020 r. Nr 1, poz. 5, ze zm.

¹¹³ Dalej: „SILP”; w skład systemu wchodzi pięć ściśle zintegrowanych podsystemów: las, gospodarka towarowa, płace-kadry, finanse i księgowość, infrastruktura. SILP jest narzędziem informatycznym uwzględniającym

organizacyjne LP sporządzały miesięczne sprawozdania finansowe LPIR-114. Wygenerowane przez SILP sprawozdania były akceptowane na poziomie nadleśnictw, następnie zbiorczo zatwierdzane przez odpowiednich dyrektorów regionalnych LP. Informacje dotyczące wykonania planu finansowo-gospodarczego zawarte w tych sprawozdaniach były przedstawiane na spotkaniach kierownictwa DGLP¹¹⁵.

(akta kontroli str. 6375-6421, 6605-6715)

Ponadto, na podstawie art. 52 ust. 1 uol corocznie sporządzano sprawozdanie finansowo-gospodarcze LP i omawiano je „podczas jednego z posiedzeń kierownictwa DGLP. Podczas posiedzeń kierownictwa DGLP kierownicy komórek organizacyjnych DGLP omawiali natomiast mierzący postęp z realizacji Planu Finansowo-Gospodarczego, w tym postęp w realizacji Planu Funduszu Leśnego – zwłaszcza gdy widzieli taką konieczność (taką potrzebę)”.

Z posiedzeń kierownictwa sporządzano protokoły, jednak nie zawierały one szczegółowych informacji dotyczących przedkładanych sprawozdań z wykonania planu ani zakresu informacji finansowych, które były monitorowane przez Dyrektora¹¹⁶. Także prezentowane na zebraniach kierownictwa sprawozdania z realizacji planu finansowo-gospodarczego, miały charakter ogólny i nie zawierały informacji z wykonania planu funduszu leśnego.

Jak wyjaśnił Dyrektor Generalny LP: „normy prawa powszechnego ani też normy prawa wewnętrznego, stanowione przez Ministra właściwego ds. środowiska nie nakładały na Dyrektora DGLP obowiązku protokolowania operacyjnych jego spotkań roboczych z kierownikami komórek organizacyjnymi DGLP”.

Podsumowania wyników ekonomicznych LP i realizacji zadań gospodarczych dokonywano również na naradach dyrektorów regionalnych¹¹⁷, na które zwyczajowo zapraszano również ministra właściwego do spraw środowiska. W okresie objętym kontrolą odbyło się 13 takich narad, na dziewięciu przedstawiano podsumowanie wyników ekonomicznych LP.

(akta kontroli str. 6557-6634)

W Jednolitym Planie Kont Lasów Państwowych, na potrzeby ewidencji i wyceny wartości zdarzeń gospodarczych związanych z gospodarowaniem środkami funduszu leśnego, wyodrębniono 22 konta księgowe dzięki czemu możliwe było ustalenie wartości środków pieniężnych związanych z tym funduszem, zgromadzonych na rachunkach DGLP i jednostek organizacyjnych LP.

(akta kontroli str. 1244, 6657-6609)

Również za pomocą systemu SILP możliwy był dostęp do informacji dotyczących terminów przekazania przez rdLP odpisu i jego wielkości, jednak wymagało to ręcznego sprawdzenia poszczególnych dokumentów (rejestrów w systemie) pod tym kątem, bowiem system ten nie generował alertów, ani raportów dotyczących

---

zarówno złożoność opisywanych procesów gospodarczych, jak i ich integracyjne ujęcie, i obowiązuje on na każdym poziomie zarządzania (leśnictwa, nadleśnictwa, zakłady, rdLP, DGLP).

¹¹⁴ Sprawozdania zawierały informacje dotyczące wykonania przychodów i wydatków, a także wysokość odpisu na fundusz leśny i wysokość dopłat wewnętrznych LP z FL.

¹¹⁵ Kierownictwa odbywały się nieregularnie. W 2019 roku odbyło się odpowiednio 12 kierownictw, w 2020 r. - 6 kierownictw, w tym 2 online. W I półroczu 2021 r. odbyło się 6 kierownictw w tym 3 online. Na spotkaniu kierownictwa w dniu 27 kwietnia 2021 r. Dyrektor Generalny ustalił, że posiedzenia kierownictwa DGLP mają się odbywać raz w miesiącu, lub częściej jeżeli zajdzie taka potrzeba.

¹¹⁶ 19 z 24 protokołów zawiera ogólną adnotację „Dyrektor Generalny przyjął do akceptującej wiadomości relacje kierowników komórek organizacyjnych DGLP o bieżących pracach”. Tylko jedna pozycja w protokołach opisuje kwestie finansowe – na spotkaniu kierownictwa w dniu 29 marca 2021 r. analizowano możliwości dotyczące dodatkowych przychodów dla LP.

¹¹⁷ Na narady te zapraszano wszystkich dyrektorów rdLP i zakładów o zasięgu krajowym, dyrektorów wydziałów DGLP oraz przedstawicieli związków zawodowych.

terminowości przekazania i poprawności wyliczenia odpisu podstawowego. Wielkość i terminowość wpłat odpisu na fundusz leśny sprawdzana była raz do roku, przy rozliczeniu rocznym.

(akta kontroli str. 6375-6421)

W kontrolowanym przez NIK okresie, w 2019 r., została przeprowadzona jedna kontrola problemowa dotycząca terminowości przekazywania przez rdLP do nadleśnictw dopłat na wyrównanie niedoborów. Kontrolę tą przeprowadziła Inspekcja Lasów Państwowych¹¹⁸ w 9 rdLP. Wydatkowanie środków z funduszu leśnego było też przedmiotem kontroli okresowych nadleśnictw.

(akta kontroli str. 6504-6522, 6523-6556)

W latach 2019-2021 (I półrocze) ILP przeprowadzała w DGLP dwie kontrole doraźne – jedna wynikała ze złożonej do DGLP skargi, druga zaś dotyczyła zaawansowania projektu dofinansowanego ze środków unijnych w ramach programu LIFE, z uwagi na negatywną ocenę prac wydziału odpowiedzialnego za prowadzenie tego projektu.

(akta kontroli str. 6657-6609)

Zasady kontroli wewnętrznej w DGLP zostały uregulowane w zarządzeniu nr 77 Dyrektora Generalnego LP. Kontrola funkcjonalna polegała na bieżącym sprawdzaniu dokumentacji finansowo-gospodarczej oraz zagadnień związanych z projektowaniem planu zwiększeń funduszu leśnego. Regulamin organizacyjny LP jako odpowiedzialnego za kontrolę wewnętrzną dokumentów finansowo-księgowych w DGLP oraz nadzór nad funkcjonowaniem kontroli wewnętrznej w jednostkach organizacyjnych Lasów Państwowych wskazuje Głównego Księgowego (poza ILP – prowadzącą kontrolę instytucjonalną).

Zgodnie z § 17 ust. 3 pkt 3 załącznika nr 1 do ww. zarządzenia przeprowadzenie kontroli merytorycznej zdarzenia gospodarczego udokumentowanego dowodem księgowym było stwierdzane na tym dokumencie poprzez wskazanie źródła finansowania, w tym w między innymi funduszu leśnego. Kontrolę bieżącą wykonywali wszyscy pracownicy na stanowiskach kierowniczych oraz pracownicy upoważnieni do wykonywania określonych czynności kontrolnych. Kontrolę następną sprawowali przede wszystkim pracownicy zobowiązani do nadzoru i kontroli prawidłowości wykonania zadań.

(akta kontroli str. 6716-6751)

W okresie objętym kontrolą pracownicy DGLP przeprowadzili 101 kontroli funkcjonalnych (poza inspekcją LP), w tym 15 miało charakter planowy, a 50 doraźny, pozostałe miały charakter nadzoru merytorycznego nad realizacją zadań. Kontrole te dotyczyły głównie finansowanych (w części lub całości) z funduszu leśnego projektów badawczych, szkoleń, realizacji filmów szkoleniowych i zleconych opracowań. W wyniku przeprowadzonych kontroli w przypadku 6 kontrolowanych projektów sformułowano wnioski pokontrolne dotyczące: braków w dokumentacji projektu – 2 przypadki, wystawiania korygujących not księgowych – 4 przypadki, zaleceń korekt PUL w zakresie m.in. zmian rodzajów rębni, wykonania dodatkowych pomiarów i analiz w terenie – 2 przypadki, zaleceń techniczno-budowlanych dotyczących budowy zagrody dla żubrów – 1 przypadek. W 5 przypadkach wnioski pokontrolne zostały zrealizowane, natomiast w 1 przypadku według stanu na 30 czerwca 2021 r. były w trakcie realizacji.

(akta kontroli str. 6349-6360)

¹¹⁸ Dalej: „ILP”; zadania w zakresie kontroli wewnętrznej instytucjonalnej i kontroli działalności jednostek organizacyjnych LP wykonuje, zgodnie z regulaminem organizacyjnym LP, Inspekcja Lasów Państwowych.

Działania realizowane w Parkach Narodowych na podstawie art. 58 ust. 3a pkt 1a uol były dofinansowywane ze środków funduszu leśnego, a zasady takich dofinansowań, w tym m.in. kontrola prawidłowości wykorzystania tych środków przez odpowiednie rdLP, regulowane były stosownymi zarządzeniami Dyrektora Generalnego LP¹¹⁹. Kontrole w PN dotyczyły realizacji wszystkich działań ujętych w zawartych pomiędzy PN a Lasami Państwowymi umowach na dofinansowanie i odbywały się przynajmniej raz w roku, po zamknięciu okresu kwalifikowalności wydatków, ale przed zatwierdzeniem rozliczenia przez DGLP. W latach 2019-2020 przeprowadzono łącznie 58 takich kontroli (po 29 w każdym roku) i objęły one w 2019 r. – 21, a w 2020 r. – 25 umów na dofinansowanie zadań realizowanych przez PN (w I półroczu 2021 r. zawarto jedną umowę na dofinansowanie z funduszu leśnego działań PN). Kontrole obejmowały weryfikację w terenie realizacji minimum 30% wartości kosztów umowy i 50% działań oraz weryfikację dokumentacji w zakresie nie mniejszym niż 10% wartości kosztów umowy.

(akta kontroli str. 7721-7754)

Na podstawie § 59 regulaminu organizacyjnego DGLP, Wydział Analiz i Planowania odpowiada za sporządzanie analiz dotyczących efektywności działalności gospodarczej LP oraz prognozowanie zagrożeń. Analizy finansowe były wykonywane na etapie planowania wydatków prowizorium i planu finansowego na cały rok. W DGLP analizowano zbiorcze materiały planistyczne, koncentrując się na zaplanowanym przez te nadleśnictwa wolumenie pozyskania drewna i przychodach z jego sprzedaży, natomiast analizy pod kątem zasadności i celowości wydatkowania środków ograniczały się do kontroli funkcjonalnej dokumentacji finansowej, przedkładanej do DGLP przez podległe i współfinansowane z funduszu leśnego jednostki. Kierownicy właściwych merytorycznie komórek DGLP byli obowiązani do przeprowadzenia oceny poprawności merytorycznej i formalnoprawnej dokumentów finansowych oraz odpowiednie ich opisanie (wskazanie podstawy realizacji robót, scharakteryzowanie zdarzenia gospodarczego z wskazaniem źródła finansowania). Wydatkowanie środków funduszu leśnego było przedmiotem kontroli wewnętrznych i instytucjonalnych.

(akta kontroli str. 30-82, 6328-6348)

W kontrolowanym przez NIK okresie ILP przeprowadziła jedną kontrolę problemową dotyczącą gospodarowania środkami funduszu leśnego. Kontrola ta koncentrowała się na terminowości przekazywania przez rdLP do nadleśnictw dopłat z funduszu leśnego na wyrównanie niedoborów. Objętych nią zostało 9 rdLP (z 17). Stwierdzone w wyniku kontroli nieprawidłowości dotyczyły niezgodnego z wewnętrznymi regulacjami kompensowania wzajemnych rozrachunków z tytułu funduszu leśnego i z innych tytułów, braku kompensujących not księgowych oraz nieterminowości wpłat. Wszystkie jednostki, u których stwierdzono ww. nieprawidłowości, ustosunkowały się do nich, informując m.in. o działaniach podjętych w celu realizacji zaleceń pokontrolnych. Jak wyjaśnił Dyrektor Generalny LP, w związku z ww. kontrolą nie planowano kontroli sprawdzającej ponieważ w planie kontroli na rok 2021 ujęto kontrolę problemową dotyczącą statutowej działalności biur rdLP, która obejmuje zagadnienia związane z funduszem leśnym (...) terminowość przekazywania środków funduszu leśnego do jednostek nadzorowanych.

(akta kontroli str. 6504-6506, 6523-6556)

---

¹¹⁹ § 12 zarządzenia nr 19 Dyrektora Generalnego LP z dnia 3 kwietnia 2019 r. w sprawie dofinansowania ze środków funduszu leśnego działań realizowanych w parkach narodowych w 2019 r.; zarządzenie nr 64 Dyrektora Generalnego LP z dnia 25 października 2019 r. sprawie dofinansowania ze środków funduszu leśnego działań realizowanych w parkach narodowych w 2020 r.; zarządzenie nr 42 Dyrektora Generalnego LP z dnia 30 lipca 2020 r. w sprawie dofinansowania ze środków funduszu leśnego działań realizowanych w parkach narodowych w 2021 r.

W okresie 4 listopada 2019 r. – 24 stycznia 2020 r. ILP przeprowadziła kontrolę problemową „Realizacja prawa pierwokupu przez jednostki LP”, która objęła 27 jednostek organizacyjnych, w tym 9 rdLP i 18 znajdujących się na ich terenie nadleśnictw (po dwa nadleśnictwa na każdą rdLP). Program kontroli obejmował m.in. badanie uzasadnienia wniosków o sfinansowanie pierwokupu ze środków funduszu leśnego. W wyniku kontroli żadna z jednostek nie otrzymała oceny negatywnej¹²⁰.

(akta kontroli str. 7401-7453)

W 2020 roku ILP przeprowadziła kontrolę „całokształtu działalności wybranych zakładów krajowych LP”. Kontrola dotyczyła m.in. działalności ekonomiczno-finansowej i zamówień publicznych i przeprowadzona została w 3 wytypowanych zakładach LP krajowego zasięgu krajowym. W wyniku tej kontroli:

- CILP zostało ocenione negatywnie – wydano 49 zaleceń pokontrolnych, w tym 15 w obszarze działalności finansowo-księgowej i 1 w obszarze zamówień publicznych;
- ORW LP w Bedoniu oceniono pozytywnie z nieprawidłowościami – wydano 21 zaleceń pokontrolnych, w tym 5 w obszarze działalności finansowo-księgowej i 3 w obszarze zamówień publicznych;
- OTL Jarocin, ocena pozytywna z nieprawidłowościami – wydano 28 zaleceń pokontrolnych, w tym 13 w obszarze działalności finansowo-księgowej i 1 w obszarze zamówień publicznych.

Wszystkie kontrolowane zakłady odniosły się do stwierdzonych nieprawidłowości i uchybień.

Ponadto w kontrolowanym przez NIK okresie prawidłowość gospodarowania środkami funduszu leśnego była jednym z obszarów kontroli okresowych przeprowadzanych w nadleśnictwach, wykonywanych przez IPL nie rzadziej niż jeden raz na dziesięć lat w każdym nadleśnictwie¹²¹.

(akta kontroli str. 6754-6828, 7149-7203)

Kontrole okresowe nadleśnictw przeprowadzane były na podstawie obowiązujących na dany rok programów kontroli obejmujących w latach 2019-2020 – 11, a w 2021 r. – 15 obszarów (zagadnień), w tym tych związanych z funduszem leśnym.

Kontrolami okresowymi w latach 2019-2021 objęto odpowiednio 43, 44 i 48 nadleśnictw. W obszarze związanym z gospodarowaniem środkami funduszu leśnego nieprawidłowości stwierdzono w 2019 r. w 4¹²², a w 2020 r. – w 6 nadleśnictwach¹²³. We wszystkich nadleśnictwach ocenionych w wyniku przeprowadzonych kontroli negatywnie, po upływie roku przeprowadzono kontrole sprawdzające¹²⁴. Według stanu na 30 czerwca 2021 r. kontrole, o których mowa powyżej, były w toku (wyznaczono inspektorów i wydano upoważnienia do kontroli). W przypadku uzyskania przez nadleśnictwa ocen ogólnych dostatecznych¹²⁵ kontrole sprawdzające zostały przekazane do wykonania służbom kontrolnym odpowiednich rdLP.

(akta kontroli str. 6840-6982, 7204-7400)

W 2020 r. ILP przeprowadziła kontrolę doraźną rdLP we Wrocławiu obejmującą

¹²⁰ 6 jednostek otrzymało ocenę pozytywną z nieprawidłowościami, 16 jednostek oceniono pozytywnie, pozostałe 5 pozytywnie z uchybieniami.

¹²¹ Na podstawie § 2 pkt 22 zarządzenia Dyrektora Generalnego LP nr 50 z 24 lipca 2018 r. w sprawie kontroli instytucjonalnej w PGL LP. B.I.L.P. Nr 8/9, poz. 132.

¹²² Ostrowiec Świętokrzyski, Głęboki Bród, Zdroje, Międzyzlesie.

¹²³ Płaska, Pomorze, Mińsk Mazowiecki, Parciaki, Płock, Opoczno.

¹²⁴ Ocenę ogólną niedostateczną otrzymały 3 nadleśnictwa, tj. Międzyzlesie, Świdnica i Śnieżka.

¹²⁵ Ocenę taką otrzymały nadleśnictwa: Grójec, Brzesko, Ostrowiec.

badanie „gospodarki finansowej – fundusz leśny”, w rezultacie której w jednostce stwierdzono działania naruszające kryterium legalności i rzetelności w zakresie gospodarki finansowej funduszem leśnym.

(akta kontroli str. 6657-6609; 7126-7154)

Na rok 2021 zostały zaplanowane kontrole problemowe dotyczące statutowej działalności 3 rdLP¹²⁶, obejmujące m.in.: terminowość przekazywania środków funduszu leśnego do jednostek nadzorowanych, nadzór nad prawidłowością rozliczenia jednostek nadzorowanych z funduszem leśnym oraz rzetelność ksiąg rachunkowych, a także uzyskiwanie i rozliczenie dochodów funduszu leśnego z tytułów określonych w art. 57 ust. 1 pkt 2-4 uol oraz zamówienia publiczne.

Do 30 czerwca 2021 r. zakończono 2 kontrole, a jedna była w toku. Przestrzeganie przepisów i procedur w postępowaniach o udzielenie zamówień publicznych było przedmiotem kontroli okresowych przeprowadzanych przez ILP¹²⁷. Kontrole okresowe w 2019 r. i 2020 r. objęły odpowiednio 43 i 44 nadleśnictwa. W 2021 r. zaplanowano 48 kontroli nadleśnictw, z których do 30 czerwca 2021 r. ukończono 16.

(akta kontroli str. 7112-7148)

Dodatkowo, jak wyjaśnił Dyrektor DGLP, w 2020 r. przeprowadzono kontrolę z zakresu poziomu wdrażania nowych rozwiązań PZP, którą wykonały na zlecenie Dyrektora Generalnego LP wydziały Kontroli i Audytu poszczególnych rdLP. Kontrolą tą objęto 89 jednostek LP (nadleśnictw). W wyniku kontroli ocenę pozytywną uzyskały 63, ocenę pozytywną z uchybieniami – 23, a pozytywną z nieprawidłowościami – 3 nadleśnictwa. Żadne z kontrolowanych nadleśnictw nie otrzymało oceny negatywnej.

(akta kontroli str. 6986-6992)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działania DGLP w zakresie nadzoru nad gospodarowaniem środkami funduszu leśnego, jednak w ocenie NIK – zbyt rzadko przeprowadzano kontrole zakładów LP o zasięgu krajowym. Kontrola CILP, przeprowadzona przez ILP, zakończona oceną negatywną, jak również wskazane w wyniku przedmiotowej kontroli w obszarze 2 nieprawidłowości w zakresie finansowania ze środków funduszu leśnego niektórych usług zakładów LP o zasięgu krajowym wskazują, że niezbędna jest częstsza i kompleksowa kontrola tych jednostek organizacyjnych LP.

IV. Uwagi i wnioski

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, przedstawia następujące uwagi i wnioski:

Uwagi Nie formułowano uwag.

- Wnioski
1. Usprawnienie nadzoru Dyrektora Generalnego LP w zakresie weryfikacji i akceptacji dowodów księgowych.
  2. Finansowanie zadań określonych w regulaminie organizacyjnym DGLP i statucie LP z wpłat obciążających koszty działalności nadleśnictw w przypadku delegowania tych zadań do realizacji przez inne jednostki organizacyjne LP.

¹²⁶ W Łodzi, Lublinie i Zielonej Górze.

¹²⁷ Nie rzadziej niż jeden raz na dziesięć lat, zgodnie z § 2 pkt 22 zarządzenia Dyrektora Generalnego LP nr 50 z dnia 24 lipca 2018 roku w sprawie kontroli instytucjonalnej w PGL LP.

3. Finansowanie ze środków własnych jednostek organizacyjnych LP kosztów poniesionych na: opiekę medyczną, najem powierzchni i nagrody dla pracowników.
4. Zaniechanie finansowania zadań nieujętych w art. 58 ust. 1-3 i 3a uol.
5. Uregulowanie praw autorskich do nazwy i logotypu marki „Dobre z Lasu”.
6. Egzekwowanie od Dyrektora CILP obowiązku opracowania corocznie planu działań z zakresu polityki komunikacyjnej LP ustalonej przez Dyrektora Generalnego LP zgodnie z § 6 ust. 1 zarządzenia nr 14 Dyrektora Generalnego LP z 27 lutego 2019 r. w sprawie określenia celów, zadań oraz zasad funkcjonowania CILP.
7. Egzekwowanie od Rzecznika prasowego LP pisemnych sprawozdań rocznych z realizacji polityki komunikacyjnej LP obejmujących wykaz najważniejszych zdarzeń, zjawisk oraz podjętych działań w zakresie komunikacji w roku poprzednim wraz z analizą i propozycjami kierunku przyszłych działań komunikacyjnych zgodnie z pkt. 5.1. ppkt k załącznika do zarządzenia nr 71 Dyrektora Generalnego LP z 19 października 2015 r. w sprawie polityki komunikacyjnej Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe.
8. Egzekwowanie od kierowników zakładów LP o zasięgu krajowym przedkładania do DGLP wykazu zadań rzeczowych z uwzględnieniem źródeł finansowania.
9. Finansowanie zakupu materiałów promocyjno-reklamowych na cele związane z uczestnictwem LP w targach i konferencjach ze środków własnych jednostek organizacyjnych LP lub w przypadku DGLP i rdLP – z wpłat obciążających koszty działalności nadleśnictw.
10. Egzekwowanie od kierowników zakładów LP o zasięgu krajowym terminowego przekazywania sprawozdań rocznych z realizacji działań zakładów.
11. Wdrożenie procedur weryfikacji uprawnień osób reprezentujących beneficjentów podpisujących umowy i aneksy do umów na dofinansowanie działań realizowanych przez parki narodowe.
12. Określenie zasad finansowania i funkcjonowania na terenie Nadleśnictwa Spała Domu Pamięci Walk i Męczeństwa im Adama Loreta w Spale poprzez zatwierdzenie programu wspólnego przedsięwzięcia, zgodnie z § 7 zarządzenia nr 66 Dyrektora Generalnego LP z dnia 15 października 2020 r.
13. Udzielanie dofinansowania ze środków funduszu leśnego na sporządzanie uPUL wyłącznie na wniosek starosty dla lasów niestanowiących własności Skarbu Państwa, o których mowa w art. 21 ust. 1 pkt. 2 uol.
14. Dochodzenie kar umownych w przypadku nieterminowej realizacji przedmiotu umowy.
15. Zapewnienie wszystkim pracownikom DGLP pisemnych zakresów obowiązków stanowiących załącznik do umowy o pracę.
16. Podjęcie działań mających na celu przeprowadzenie kompleksowej kontroli w CILP celem wyeliminowania nieprawidłowości w zakresie nadzoru DGLP nad CILP.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Departamentu Środowiska Najwyższej Izby Kontroli. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwag
i wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Warszawa, 18 lutego 2022 r.

Najwyższa Izba Kontroli
Departament Środowiska
Dyrektor

z up.

Dariusz Bojanowski
p.o. Dyrektor

Kontrolerzy

Paula Szast
Główny specjalista kontroli
państwowej

Hubert Komorowski
Specjalista kontroli państwowej

*) Na podstawie art. 5 ust. 2 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. z 2020 r. poz. 2176.) i art. 11 ust. 2 ustawy z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (Dz. U. z 2020 r. poz. 1913) Najwyższa Izba Kontroli wyłączyła jawność informacji posiadających wartość gospodarczą. Wyłączeń tych dokonano w interesie przedsiębiorcy.

**) Na podstawie art. 5 ust. 2 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz.U. z 2020 r., poz. 2176.) NIK wyłączyła jawność informacji w zakresie nazwisk osób fizycznych. Wyłączeń tych dokonano w interesie osób fizycznych.